

Skaidrojums valsts konsolidētai grāmatvedības bilancei

Vispārējie principi

2016. gada valsts konsolidētā grāmatvedības bilance (turpmāk – konsolidētā bilance) sagatavota atbilstoši likumam “Par grāmatvedību”, Likumam par budžetu un finanšu vadību, likumam “Par valsts budžetu 2016. gadam”, likumam “Par pašvaldību budžetiem”, Ministru kabineta 2012. gada 29. maija noteikumiem Nr. 375 “Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” un citiem normatīviem aktiem, kas nosaka budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu.

Konsolidētā bilance sagatavota ievērojot pārskatu kvalitātes prasības, darbības turpināšanas, uzkrāšanas un piesardzības principus.

Finanšu pārskata sagatavošanas pamatnostādnes

Konsolidācijas pamatprincipi

Atbilstoši Likumam par budžetu un finanšu vadību 2016. gada valsts konsolidētā grāmatvedības bilancē ir apkopoti 13 ministriju, 15 centrālo valsts iestāžu un 119 pašvaldību 2016. gada konsolidētie pārskati.

Konsolidētās bilances sagatavošanas pamatnostādnes

Budžeta iestādes grāmatvedības uzskaiti kārtoti atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumiem Nr. 1486 “Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtoti grāmatvedības uzskaiti” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1486), gada pārskatus sagatavo atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 15. oktobra noteikumos Nr. 1115 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1115) noteiktai kārtībai un apjomam, un ievērojot arī citu normatīvo aktu prasības. Valsts kase valsts budžeta finanšu grāmatvedības uzskaiti nodrošina atbilstoši Valsts kases 2013. gada 17. decembra metodiskos norādījumos Nr. 123 “Valsts kases valsts budžeta un ilgtermiņa stabilizācijas rezerves finanšu uzskaites grāmatvedības kontu atvēršanas un slēgšanas metodiskie norādījumi” un 2013. gada 28. decembra dokumentā Nr. 127 “Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites grāmatvedības politika” noteiktajam.

Konsolidētā grāmatvedības bilance

Valsts konsolidētā grāmatvedības bilance ietver finanšu informāciju par ministriju, centrālo valsts iestāžu, pašvaldību un valsts budžeta finanšu uzskaites aktīviem un saistībām 2016. gada 31. decembrī, kā arī sniedz salīdzinošos datus 2015. gada 31. decembrī.

Konsolidētā bilance sagatavota, konsolidējot ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību (turpmāk – budžeta iestādes) bilances un Valsts kases valsts budžeta finanšu bilanci (turpmāk – finanšu bilance).

Konsolidētā bilance sagatavota, izmantojot šādus konsolidācijas veidus:

- summēšana – pārskatu apvienošana, summējot visus pārskatos minētos rādītājus un veidojot pārskatu kopsavilkumus;
- bilances posteņu atlikumu izslēgšana, kas veikta starp konsolidācijā iesaistītiem institucionālajiem sektoriem, veidojot pārskatu kopsavilkumus;
- bilances posteņu atlikumus izslēdz, ievērojot mazākuma principu, izslēdzot savstarpēji ekonomiski atbilstošo pozīciju mazākās vērtības.

Ministriju un centrālo valsts iestāžu bilanču kopsavilkumā ir iekļautas valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu bilances.

Pašvaldību bilanču kopsavilkumā ir iekļautas pašvaldību budžeta iestāžu un kopīgo iestāžu bilances.

Strukturālas izmaiņas

Saskaņā ar Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādņem, valsts pārvaldes funkciju izvērtējumu, valsts pārvaldes efektivitātes paaugstināšanas mērķiem un atbilstoši likumam “Valsts pārvaldes iekārtas likums” pārskata gadā veiktas valsts pārvaldes strukturālās reformas:

- reorganizētas Kultūras ministrijas padotībā esošās valsts profesionālās izglītības iestādes:
  - apvienotas Rīgas Doma kora skola un Jaņa Rozentāla Rīgas Mākslas vidusskola un izveidota Nacionālā Mākslu vidusskola;
  - apvienotas Liepājas Dizaina un mākslas vidusskola un Emīla Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskola un izveidota Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola;
- reorganizētas Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošās valsts izglītības iestādes – Barkavas Profesionālā vidusskola pievienota Jēkabpils Agrobiznesa koledžai.

2016. gadā ar Izglītības un zinātnes ministrijas saskaņojumu reorganizētas 17 pašvaldību dibinātas izglītības iestādes, tās apvienojot un izveidojot desmit izglītības iestādes. Pārskata gadā desmit izglītības iestādes reorganizētas, mainot to īstenoto izglītības pakāpi: piecas vidusskolas reorganizētas par pamatskolām, trīs pamatskolas reorganizētas par sākumskolām un divas pamatskolas reorganizētas par pirmsskolas izglītības iestādēm. No jauna izveidotas trīs pirmsskolas izglītības iestādes, pa vienai Ventspils novada pašvaldībā, Tukuma novada pašvaldībā un Mārupes novada pašvaldībā. Savukārt pārskata gadā likvidētas sešas izglītības iestādes.

Auces novada pašvaldība turpināja iepriekšējos gados uzsākto komunālo pakalpojumu sniegšanas funkciju nodošanu savai kapitālsabiedrībai. Ar 2016. gada 1. janvāri ūdensapgādes, kanalizācijas un apkures pakalpojumu sniegšana Ukru pagastā nodota sabiedrībai ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) “Auces komunālie pakalpojumi”.

Cēsu novada pašvaldībā Vaives pagasta pārvalde ar 2016. gada 1. aprīli reorganizēta, pārveidojot to no iestādes par iestādes “Cēsu novada pašvaldība” nodaļu un reorganizācijas gaitā Vaives pagasta pārvaldes sniegtie pašvaldības pakalpojumi nodoti administrēšanai citām iestādēm.

Gulbenes novada pašvaldība 2016. gadā uzsāka pašvaldības grāmatvedības darba centralizāciju, kas turpināsies arī 2017. gadā, kā arī pieņēma lēmumu par Gulbenes novada bāriņtiesas izveidošanu un sešu bāriņtiesu likvidāciju.

Lai racionāli izmantotu finanšu resursus un nodrošinātu efektīvu novada pārvaldes organizēšanu:

- Grobiņas novada dome veikusi savā pakļautībā esošo kapitālsabiedrību SIA “Grobiņas siltums”, SIA “Grobiņas novada namsaimnieks” un SIA “Grobiņas HES” reorganizāciju, kā rezultātā iepriekšējo trīs kapitālsabiedrību vietā palika divas: SIA “Grobiņas namserviss”, kas nodrošina namu apsaimniekošanas un komunālo pakalpojumu sniegšanu, un SIA “Grobiņas HES”, kas gādā par Grobiņas novada administratīvās teritorijas labiekārtošanu un tīrību;

- Krāslavas novada pašvaldība pārskata gadā veica divu kapitālsabiedrību apvienošanu – SIA “Krāslavas ūdens” pievienojot SIA “Krāslavas nami”, kā arī turpina uzsākto darbu pašvaldības kapitālsabiedrību optimizācijas jomā, samazinot to skaitu un rezultātā izveidojot lielākas kapitālsabiedrības, kuru finansiālā un tehniskā kapacitāte ļaus sasniegt augstākus darba efektivitātes rādītājus. Sakarā ar pakalpojumu un pasūtījumu apjomu samazināšanos, pārskata gada beigās uzsākts SIA “Robežnieki AP” likvidācijas process;
- Jēkabpils pilsētas pašvaldībā ar 2016. gadu tiek nodrošināts Jēkabpils pilsētas pašvaldības izveidoto iestāžu centralizēts darba aizsardzības un ugunsdrošības pakalpojums. Tas samazināja ne tikai pakalpojuma izmaksas, bet arī tika izveidota vienvēidīga un kompetenta sistēma darba aizsardzības un ugunsdrošības jomā, kā arī nodrošināta civilās aizsardzības pasākumu organizēšana, plānošana un izpildes uzraudzība Jēkabpils pilsētas pašvaldības iestādēs;
- vairākās pašvaldībās izveidoti Valsts un pašvaldības vienotie klientu apkalpošanas centri, kuros nodrošina klientiem vienkopus pašvaldību pakalpojumus un noteiktus valsts iestāžu pakalpojumus, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras, Valsts ieņēmumu dienesta, Valsts zemes dienesta un Uzņēmumu reģistra, kā arī ir iespējams saņemt konsultācijas par Nodarbinātības valsts aģentūras, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes un Valsts darba inspekcijas pakalpojumiem un e-pakalpojumu lietošanu.

Turpinot tiesu teritoriju reformu, 2016. gadā veikta Latgales tiesu apgabālā ietilpstošo tiesu un tiesu zemesgrāmatu nodaļu reorganizācija. Balvu rajona un Ludzas rajona tiesa un tās sastāvā esošās zemesgrāmatu nodaļas pievienotas Rēzeknes tiesai un attiecīgi tās sastāvā esošai zemesgrāmatu nodaļai, savukārt Preiļu rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa un Krāslavas rajona tiesa pievienota Daugavpils tiesai un tās sastāvā esošai zemesgrāmatu nodaļai.

Minētās strukturālās reformas ir ņemtas vērā, sagatavojot 2016. gada konsolidēto bilanci.

Valsts kontroles un zvērinātu revidentu atzinumi

Valsts kontrole, veicot finanšu revīziju, sniedz atzinumu par pārskata sagatavošanas pareizību un par būtisku finanšu pārskatam pakārtotu darījumu atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (starptautiski) atzītai praksei. Atzinuma par būtisku finanšu pārskatam pakārtotu darījumu atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (starptautiski) atzītai praksei uzdevums ir sniegt izvērtējumu ministrijas vai centrālās valsts iestādes vadībai, vai revīzijas laikā ir gūta pārliecība, ka valsts pārvalde ievēro tiesību aktus un ar valsts resursiem rīkojas efektīvi un sabiedrības nevis kādu politisko vai ekonomisko organizāciju interesēs.

Valsts kontroles atzinumus par 2016. gada pārskata sagatavošanas pareizību saņēmušas 13 ministrijas un 13 centrālās valsts iestādes. Atbilstoši tiesību aktos noteiktajam 2 centrālās valsts iestādes saņēmušas zvērinātu revidentu atzinumus.

Valsts kontroles vai zvērinātu revidentu atzinumus saņēmušas:

- bez iebildēm – 10 ministrijas un 14 centrālās valsts iestādes;
- ar iebildēm – 3 ministrijas un 1 centrālā valsts iestāde.

Atbilstoši normatīvo aktu prasībām zvērinātu revidentu atzinumus par gada pārskata sagatavošanas pareizību saņēmušas 119 pašvaldības, tai skaitā:

- bez iebildēm – 94 pašvaldības;
- bez iebildēm ar norādītu apstākļu akcentējumu – 15 pašvaldības;

- ar iebildēm – 10 pašvaldības.

Valsts kontrole, sniedzot atzinumu par gada pārskatu pareizību ar iebildēm, vērš uzmanību, ka:

- nav gūti pietiekami un atbilstīgi revīzijas pierādījumi par:
  - vienas iestādes, kas iekļauta Aizsardzības ministrijas gada pārskatā, ieņēmumu un izdevumu pilnīgumu, kā arī bilances vērtību un tās izmaiņām 2016. gada 31. decembrī. Valsts kontrole nevarēja noteikt, vai šajās pārskata daļās būtu nepieciešams veikt korekcijas. Minētās iestādes 2016. gada finanšu pārskatā uzrādītie ieņēmumi un izdevumi veido 1,7 % no Aizsardzības ministrijas konsolidētajiem ieņēmumiem un izdevumiem;
  - pamatlīdzekļu uzskaites pilnīgumu Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā (turpmāk – KNAB), jo pamatlīdzekļu gada slēguma inventarizācijas gaitā konstatēti trūkumi iekšējās kontroles procedūrās. Valsts kontrole nevarēja noteikt, vai pamatlīdzekļu uzskaitē būtu nepieciešams veikt korekcijas par 29,30 % no kopējās KNAB bilancē uzrādītās pamatlīdzekļu vērtības uz 2016. gada 31. decembri;
- viena iestāde, kas iekļauta Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas gada pārskatā, nav novērtējusi un atzinusi grāmatvedības uzskaitē tās apsaimniekošanā esošos valsts derīgo izrakteņu krājumus. Saskaņā ar Valsts kontroles aplēsēm gada pārskatā uz 2016. gada 31. decembri neuzrādītie ilgtermiņa ieguldījumi veido 18,99 % no Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas konsolidētajiem ilgtermiņa ieguldījumiem;
- Izglītības un zinātnes ministrija kā atbildīgā par gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktās apropriācijas izpildes kontroles sistēmas izveidi un par Valsts kases norēķinu kontos ieskaitīto valsts budžeta līdzekļu izlietojuma kontroli atbilstoši paredzētajam mērķim nav nodrošinājusi līdzekļu izlietojuma kontroli un tā rezultātā 2016. gada 31. decembrī pašvaldību rīcībā palika mērķdotācijai – pedagogu darba samaksa – piešķirtie, bet neizlietotie valsts budžeta līdzekļi 6 402 752 *euro* apmērā.

Zvērināti revidenti pašvaldībām sniegtajos atzinumos vērš uzmanību, ka nav gūta pietiekama pārliecība un atbilstoši revīzijas pierādījumi par pašvaldību finanšu pārskatā uzrādīto ilgtermiņa ieguldījumu pilnīgumu un uzskaites vērtību precizitāti, un nākamajos pārskata gados finanšu pārskatos paredzēts veikt ilgtermiņa ieguldījumu apjoma un uzskaites vērtības korekcijas:

- viena pašvaldība līdz 2016. gada 31. decembrim nav iesniegusi nepieciešamos dokumentus pašvaldību ceļu un ielu reģistrācijai valsts AS “Latvijas Valsts ceļi” atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 15. septembra noteikumos Nr. 1052 “Pašvaldību ceļu un ielu reģistrācijas un uzskaites kārtība” noteiktam. Minētais process ir uzsākts, bet vēl nav pabeigts un līdz ar to attiecīgās pašvaldības vadība nav spējusi noteikt attiecībā uz ceļu un ielu uzskaites vērtību veicamo korekciju apjomu 2016. gada 31. decembrī. Salīdzinājumam – 2015. gada 31. decembrī astoņas pašvaldības nebija iesniegušas nepieciešamos dokumentus pašvaldību ceļu un ielu reģistrācijai valsts AS “Latvijas Valsts ceļi”;
- vienā pašvaldībā daļēji, bet divās pašvaldībās vispār nav veikta datu salīdzināšana par to īpašumā vai valdījumā esošām ēkām, būvēm, ceļiem un derīgiem izrakteņiem ar attiecīgu valsts reģistru aktualizētiem datiem 2016. gada 31. decembrī;
- piecās pašvaldībās, salīdzinot pašvaldības datus ar Valsts zemes dienesta (turpmāk – VZD) sagatavoto informāciju no Valsts kadastra informācijas sistēmas par

pašvaldības īpašumā un valdījumā esošajām zemēm, ēkām un būvēm, konstatētas neatbilstības. Pašvaldību speciālisti turpinās padziļinātu pašvaldības uzskaitē esošo zemju, ēku un būvju inventarizāciju 2017. gadā. Ir sagaidāms, ka nekustamo īpašumu uzskaites vērtība turpmākajos periodos tiks koriģēta. Tā kā šis process turpinās, tad attiecīgo pašvaldību vadība nav spējusi noteikt attiecībā uz ēku un būvju uzskaites vērtību veicamo korekciju apjomu 2016. gada 31. decembrī. Uz 2015. gada 31. decembri deviņās pašvaldībās bija konstatētas neatbilstības starp VZD sniegto informāciju un pašvaldības uzskaitē esošiem datiem par pašvaldības īpašumā un valdījumā esošajām zemēm, ēkām un būvēm;

- trijās pašvaldībās, salīdzinot pašvaldības datus ar valsts SIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” reģistra datiem, konstatētas atšķirības. Tā kā inventarizācijas un datu salīdzināšanas process ir uzsākts 2016. gadā, bet vēl nav pabeigts vai arī tiks uzsākts 2017. gadā, tad attiecīgo pašvaldību vadība nav spējusi noteikt attiecībā uz pazemes aktīvu uzskaites vērtību veicamo korekciju apjomu 2016. gada 31. decembrī;
- piecās pašvaldībās, salīdzinot pašvaldības datus ar valsts AS “Latvijas Valsts ceļi” datiem par transporta būvēm, konstatētas nesakrītības ielu un ceļu uzskaitē. Ir sagaidāms, ka nekustamo īpašumu uzskaites vērtība turpmākajos periodos tiks koriģēta un attiecīgo pašvaldību vadība nav spējusi noteikt veicamo korekciju apjomu attiecībā uz ielu un ceļu uzskaites vērtību 2016. gada 31. decembrī;
- viena pašvaldība turpina identificēt tai piekrītošas ēkas un būves, kas līdz šim nav bijušas atzītas pašvaldības uzskaitē. Šāda zeme, ēkas un būves tiek pakāpeniski reģistrētas Zemesgrāmatā, un šī procesa laikā tiek precizētas arī īpašuma tiesības īpašumiem, kuru īpašnieki nav skaidri definēti. Ir sagaidāms, ka nekustamo īpašumu uzskaites vērtība turpmākajos periodos tiks koriģēta, atzīstot uzskaitē iepriekš neuzskaitītas ēkas un būves un koriģējot pašvaldībai piekrītošās zemes uzskaites vērtību un platību. Tā kā šis process turpinās, tad pašvaldības vadība nav spējusi noteikt veicamo korekciju apjomu attiecībā uz nekustamo īpašumu uzskaites vērtību 2016. gada 31. decembrī.

Par Daugavpils pilsētas pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu zvērināti revidenti sniedz atzinumu bez iebildēm, bet vērš uzmanību, ka Valsts reģionālās attīstības aģentūra ir pieņēmusi vairākus lēmumus par finanšu korekcijas 1 376 254 *euro* apmērā piemērošanu Daugavpils pilsētas pašvaldības saņemtajam vairāku Eiropas Savienības (turpmāk – ES) fondu projektu finansējumam un pieprasījusi atmaksāt minēto summu. Daugavpils pilsētas pašvaldība turpina darbu pie skaidrojumu sniegšanas Valsts reģionālās attīstības aģentūrai saistībā ar piemērotajām finanšu korekcijām. Šie apstākļi norāda uz būtisku nenoteiktību attiecībā uz Daugavpils pilsētas pašvaldības saistībām par minēto projektu ietvaros saņemtā finansējuma atmaksu. Šīs nenoteiktības iznākumu nav iespējams noteikt, līdz ar to finanšu pārskatā nav atzītas nekādas izmaksas un saistības, kuru nepieciešamība, iespējams, varētu izrietēt no šo apstākļu ietekmes.

Par Daugavpils novada pašvaldības konsolidēto pārskatu par pašvaldības finansiālo stāvokli 2016. gada 31. decembrī zvērinātā revidente sniedz atzinumu ar iebildi, pamatojot, ka bilancē 2016. gada 31. decembrī kreditoru sastāvā nav uzrādītas saistības 727 650 *euro* vērtībā, kas radušās sakarā ar 2013. gadā saņemtajiem Centrālās finanšu un līgumu aģentūras (turpmāk – CFLA) un Valsts izglītības attīstības aģentūras lēmumiem, ka Daugavpils novada pašvaldības iestādēm – Daugavpils novada domei, Kalkūnes pagasta pārvaldei, Demenes pagasta pārvaldei un Liksnas pagasta pārvaldei ir jāatmaksā saņemtais no ES fondiem līdzfinansējums par neatbilstoši veiktiem izdevumiem, jo iepirkumu rezultātā projektu realizācijas tiesības ieguva Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Gādība”, viltojot nodokļu izziņas.

Par Stopiņu novada pašvaldības konsolidēto pārskatu par pašvaldības finansiālo stāvokli 2016. gada 31. decembrī zvērinātā revidente sniedz atzinumu bez iebildēm, bet ar norādītu apstākļu akcentējumu un vērš uzmanību, ka Upesleju internātpamatskolas – rehabilitācijas centrs 2014. gada 30. jūnijā noslēdza trīspusēju līgumu starp Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un SIA “Vides investīciju fonds” par projekta “Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanu Upesleju internātpamatskola –rehabilitācijas centrā, Upeslejās, Stopiņu novadā, LV-2118”. Saskaņā ar līguma nosacījumiem projekta kopējās izmaksas ir 476 542 *euro*, attiecināmās izmaksas 476 542 *euro*, atbalstāmā summa 84 % no attiecināmajām izmaksām 400 295 *euro* vērtībā un finansējuma saņēmēja līdzfinansējums 16 % no attiecināmajām izmaksām. Projekta īstenošanas laiks noteikts septiņus mēnešus no līguma noslēgšanas dienas, bet ne vēlāk kā līdz 2015. gada 31. janvārim. Projekta realizācijai Upesleju internātpamatskolas – rehabilitācijas centrs saņēma Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas projekta atbalstāmo summu 339 121 *euro*. Projekta realizācijas gaitā, radās no Upesleju internātpamatskolas – rehabilitācijas centra neatkarīgi apstākļi, kuru rezultātā projekts līdz 2016. gada 31. decembrim netika pilnībā realizēts un veiktie ēkas siltināšanas darbi nav nodoti ekspluatācijā. Zvērinātā revidente uzskata, ka Upesleju internātpamatskolas – rehabilitācijas centram var rasties risks, atmaksāt pilnā mērā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai ar projekta realizāciju saistītu saņemto projekta atbalsta summu 339 121 *euro* vērtībā, bet par šīm iespējamām saistībām nav izveidoti uzkrājumi 2016. gada 31. decembrī.

Par Brocēnu novada pašvaldības konsolidēto pārskatu par pašvaldības finansiālo stāvokli 2016. gada 31. decembrī zvērinātā revidente sniedz atzinumu ar iebildi, pamatojot, ka par pašvaldības finansiālo stāvokli 2015. gada 31. decembrī sniegts negatīvs atzinums un šajā finanšu pārskatā uzrādītā salīdzināmā informācija ir balstīta uz finanšu pārskatu par gadu, kas noslēdzās 2015. gada 31. decembrī. Tāpat nebija iespējams iegūt pienācīgu un atbilstīgu informāciju par pašvaldības 99,43 % finanšu ieguldījuma SIA “Brocēnu Siltums” bilances vērtību 2015. gada 31. decembrī un 2016. gada 31. decembrī, un informāciju par to, vai finanšu ieguldījuma vērtības palielinājumam pārskata gadā būtu nepieciešami precizējumi.

Par Lielvārdes novada pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu zvērinātā revidente sniedz atzinumu ar iebildi, jo nebija iespēja pārliecināties par bilancē inženierbūvju sastāvā uzrādīto atsevišķu pamatlīdzekļu esamību dabā un apliecināt uzskaitē esošās summas pareizību. Saskaņā ar revidentes aplēsēm šo inženierbūvju vērtība veido 1,35 % no kopējās Lielvārdes novada pašvaldības konsolidētā finanšu pārskata pamatlīdzekļu vērtības bilancē uz 2016. gada 31. decembri. Revidente nav modificējusi atzinumu par domes deputāta J.Āboliņa veiktām darbībām 2015. gada 24. novembrī un vērš uzmanību, ka revidente neizsaka atzinumu vai cita veida pārliecību par finanšu pārskata gadu, kas noslēdzās 2015. gada 31. decembrī, kopumā.

Lielvārdes novada pašvaldība attiecībā uz bijušā domes priekšsēdētāja J.Āboliņa ārpus amata pilnvarojuma 2015. gada 24. novembrī parakstīto un Valsts kasē iesniegto dokumentu “Promissory Note” apliecina, ka ir veikusi visas iespējamās darbības pašvaldības interešu aizsardzībai, tai skaitā 2016. gadā domes deputāts J.Āboliņš sniedzis apliecinājumu, par to, ka pašvaldība saistībā ar viņa parakstītajiem dokumentiem, tai skaitā parakstīto “Promissory Note”, nav uzņēmusies nekāda veida saistības. Papildus informācija par 2016. gadā veiktām darbībām atklāta sadaļā “Būtiskas tiesvedības” un informācija par 2017. gadā veiktajām darbībām atklāta sadaļā “Notikumi pēc bilances datuma”.

Valsts kontrole atzinumus par būtisku finanšu pārskatam pakārtotu darījumu atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei sagatavoja 13 ministrijām un 5 centrālām valsts iestādēm, kopumā pārbaudot 32 atbilstības jautājumus un vienu horizontālu atbilstības jautājumu par Ministru kabineta 2015. gada 2. decembra rīkojumā Nr. 759 “Rīcības plāns personu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, pārvietošanai un

uzņemšanai Latvijā” apstiprināto pasākumu izpildi 2016. gadā. Pārbaudes rezultātā sniegti 23 atzinumi bez iebildēm, tai skaitā trīs atzinumos akcentējot apstākļus, pieci atzinumi ar iebildi, divi negatīvi atzinumi un vienā gadījumā sagatavots atteikums sniegt atzinumu.

Naudas vienība

Konsolidētā bilancē par vērtības mēru lietota naudas vienība *euro*. Finanšu pārskatā uzrādītie finanšu dati ir noapaļoti līdz tūkstošiem *euro*. Finanšu pārskata skaidrojumos dati uzrādīti veselos *euro*.

Aplēšu izmantošana

Sagatavojot konsolidēto bilanci, ņemtas vērā aplēses un pieņēmumi, kas ietekmējušas atsevišķu bilances posteņu atlikumus, kā arī iespējamo aktīvu un saistību novērtējumu. Iespējamie nākotnes notikumi var ietekmēt pieņēmumus, pamatojoties uz kuriem veiktas attiecīgās aplēses. Aplēšu izmaiņu ietekme uzrādīta finanšu pārskatos.

Bilances posteņu novērtēšanā izmantotās aplēses un pieņēmumi aprakstīti sadaļā “Uzskaitē un novērtēšana” pie katra attiecīgā posteņa.

Ārvalstu valūtu pārvērtēšana

Budžeta iestādēs visi darījumi ārvalstu valūtās pārvērtēti *euro* izmantojot Eiropas Centrālās bankas publicēto *euro* atsauces kursus, bet, ja konkrētai ārvalstu valūtai nav Eiropas Centrālās bankas publicētā *euro* atsauces kursa, izmantojot pasaules finanšu tirgus atzīta finanšu informācijas sniedzēja periodiskajā izdevumā vai tā tīmekļa vietnē publicēto valūtas tirgus kursu attiecībā pret *euro*.

Ieņēmumus vai izdevumus, kas rodas no valūtas kursa svārstībām starp ieņēmumu vai izdevumu atzīšanas dienu un naudas saņemšanas vai samaksāšanas dienu, atzīst pārskata perioda ieņēmumos vai izdevumos.

Naudas līdzekļiem, prasībām vai saistībām, kurām atlikumi saimnieciskā gada beigās ir uzskaitīti citā valūtā, atlikumus pārrēķina *euro* atbilstoši Eiropas Centrālās bankas publicētam *euro* atsauces kursam, bet, ja konkrētai ārvalstu valūtai nav Eiropas Centrālās bankas publicētā *euro* atsauces kursa, izmantojot pasaules finanšu tirgus atzīta finanšu informācijas sniedzēja periodiskajā izdevumā vai tā tīmekļa vietnē publicēto valūtas tirgus kursu attiecībā pret *euro*, kas ir spēkā pārskata gada pēdējās darba dienas beigās, piemēram “The Financial Times” publicētie ārvalstu valūtu kursi attiecībā pret *euro*. Valūtas kursa starpības atzīst pārskata perioda ieņēmumos vai izdevumos.

1. tabula. Grāmatvedībā izmantotie ārvalstu valūtas kursi (*euro*)

Valūta	31.12.2016.	31.12.2015.
USD	1.05410	1.08870
CHF	1.07390	1.08350
GBP	0.85618	0.73395
DKK	7.43440	7.46260
SEK	9.55250	9.18950
XDR	0.78440	0.78510

Būtiskuma līmenis

Konsolidētās bilances posteņu skaidrojums sagatavots, ņemot vērā valsts konsolidētās grāmatvedības bilances skaidrojumu sagatavošanā noteikto būtiskuma līmeni, kā arī ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību finanšu pārskatos uzrādīto posteņu novērtēšanā piemēroto būtiskuma līmeni, kas noteikts saskaņā ar ministrijas, centrālās valsts iestādes, pašvaldības

izstrādāto un apstiprināto nozares vai pašvaldības vienoto grāmatvedības uzskaites kārtību, ko ievēro visas finanšu pārskatu konsolidācijā iesaistītās iestādes. Informācija ir būtiska, ja tās neuzrādīšana vai neprecīza uzrādīšana var ietekmēt pārskatu lietotāja ekonomiska rakstura lēmumus, kas pieņemti, balstoties uz šo informāciju.

Konsolidētās bilances skaidrojumos sniedz detalizētu informāciju par konsolidētās bilances kontu grupas 2. līmeņa vai kontu grupas 3. līmeņa izmaiņām pret iepriekšējo pārskata periodu, ja tās veido desmit procentus un vairāk, kā arī ja:

- izmaiņu vērtība veido 1 milj. *euro* un vairāk, tad skaidro kopējās izmaiņas, kā arī izmaiņas atkarībā no sektoriem pa to institucionālajām vienībām un norāda vienu līdz trīs vienības, kurām procentuālās izmaiņas (palielinājums vai samazinājums) veido desmit procentus un vairāk;
- ja izmaiņu vērtība ir zem 1 milj. *euro*, tad skaidro tikai kopējās izmaiņas.

Konsolidētās bilances skaidrojumos papildus sniedz informāciju par darījumiem, kas varētu ietekmēt pārskata lietotāju lēmumus, arī tad, ja to vērtība nesasniedz konsolidētās bilances skaidrojumiem piemēroto būtiskuma līmeni.

Uzskaitē un novērtēšana

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa

Konsolidējot Ekonomikas ministrijas ieguldījumu AS “Attīstības finanšu institūcija Altum”:

- pēc izmaksu metodes novērtētais ieguldījums pārrēķināts, pielietojot pašu kapitāla metodi;
- saskaņā ar to, ka kapitālsabiedrības pašu kapitālā ir notikušas izmaiņas, kas nav iekļautas kapitālsabiedrības peļņas vai zaudējuma aprēķinā, tad šīs izmaiņas atzītas konsolidētās bilances pārējās rezervēs, kā arī uzskaitītas kā izmaiņas ilgtermiņa finanšu aktīvos.

Uzskaites metodikas maiņas rezultātam ir ietekme uz budžeta izpildes rezultātu un tā uzrādīta sadaļā “Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa, kas ietekmē 2016. gada budžeta izpildes rezultātu”.

2016. saimnieciskā gada laikā veikta grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa atvasināto finanšu instrumentu uzskaitē. Sākot ar 2016. gadu parāda portfelī iekļauto atvasināto finanšu instrumentu procentu maksājumu vērtības izmaiņas valūtas kursa svārstību dēļ uzskaitītas:

- bilances aktīvā kā uzkrāto ieņēmumu palielinājums un attiecīgi ieņēmumi – pozitīvas vērtības gadījumā,
- bilances pasīvā kā uzkrāto izdevumu palielinājums un attiecīgi izdevumi – negatīvas vērtības gadījumā.

Uzskaites metodikas maiņas rezultātam nav ietekme uz budžeta izpildes rezultātu.

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņas ietekme aprakstīta sadaļā “Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa, kas neietekmē 2016. gada budžeta izpildes rezultātu”.

Aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas

Konsolidētā bilance sagatavota, nodalot aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Par ilgtermiņa aktīviem grāmatvedībā atzīti aktīvi, kuru lietošana plānota ilgāk par vienu saimniecisko gadu vai apmaksā paredzēta saimnieciskajam gadam sekojošos turpmākajos saimnieciskajos gados pēc bilances datuma. Īstermiņa aktīvi ir aktīvi, kuru lietošana vai apmaksā paredzēta nākamā saimnieciskā gada laikā pēc bilances datuma.

Par ilgtermiņa saistībām grāmatvedībā atzītas saistības, kuru atmaksas termiņš iestājas saimnieciskajam gadam sekojošajos turpmākajos saimnieciskajos gados pēc bilances datuma. Īstermiņa saistības ir saistības, kuru atmaksas termiņš iestājas nākamā saimnieciskā gada laikā pēc bilances datuma.

Nemateriālie ieguldījumi

Nemateriālie ieguldījumi ir ilgtermiņa ieguldījumi, kam nepiemīt lietiskā forma. Pārsvārā tās ir lietošanas tiesības, kurām paredzētais lietošanas laiks ir ilgāks par vienu saimniecisko gadu un kas paredzētas budžeta iestāžu funkciju izpildes nodrošināšanai.

Nemateriālos ieguldījumus sākotnēji atzīst to iegādes vai izveidošanas vērtībā, kas ietver par attiecīgā nemateriālā ieguldījuma iegādi vai izveidi samaksāto naudu (vai tās ekvivalentu) un visus izdevumus, kas tieši attiecas uz iegādāto objektu līdz dienai, kad tas nodots lietošanā, piemēram, izmaksas par neatskaitāmiem nodokļiem, darba samaksu, kas tieši radusies nemateriālā ieguldījuma iegādes vai izveidošanas procesā, ieviešanas izmaksas.

Nemateriāliem ieguldījumiem amortizāciju (vērtības norakstīšanu) aprēķina atbilstoši to paredzamajam lietderīgās lietošanas laikam, sākotnējo vērtību sistemātiski sadalot pa periodiem (lineārā metode), uzskaita kā uzkrāto amortizāciju un atzīst pārskata perioda pamatdarbības izdevumos.

Nemateriālie ieguldījumi bilancē norādīti to neto (atlikušajā) vērtībā, kas aprēķināta no sākotnējās uzskaites vērtības atskaitot izveidoto uzkrāto amortizāciju, aprēķināto vērtības samazinājumu un nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par nemateriālajiem ieguldījumiem izveidotos uzkrājumus.

Pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda uz nemateriālā ieguldījuma vērtības būtisku samazinājumu:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo nemateriālo ieguldījumu;
- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- nemateriālais ieguldījums ir novecojis;
- nemateriālā ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību;
- pieņemts lēmums apturēt nemateriālā ieguldījuma izveidošanu pirms tā izveidošanas vai nodošanas lietošanā.

Ja konstatē kādu no iepriekš minētajām pazīmēm, budžeta iestāde izvērtē, vai iespējams noteikt nemateriālā ieguldījuma patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas (atgūstamo vērtību). Ja nemateriālā ieguldījuma atgūstamā vērtība bilances datumā ir zemāka par tās uzskaites (atlikušo) vērtību un vērtības samazinājums, ko nosaka kā uzskaites vērtības un atgūstamās vērtības starpību, ir paredzēts ilgāks par gadu, nemateriālo ieguldījumu novērtē atbilstoši zemākajai vērtībai. Ja atgūstamo vērtību nav iespējams noteikt, aktīva vērtības samazinājumu nenosaka.

Nemateriālie ieguldījumi, kas paredzēti nodošanai bez atlīdzības citai budžeta iestādei, uzskaitīti ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā līdz to izslēgšanai no uzskaites.

Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzētie nemateriālie ieguldījumi uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā to atlikušajā uzskaites vērtībā.

Nemateriālie ieguldījumi, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaitīti zembilancē atbilstoši nomas līgumā noteiktai vērtībai vai vērtībai, kuru noteikusi budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija.

Pamatlīdzekļi

Pamatlīdzekļu sastāvā uzskaitīti ilgtermiņa materiāli lietiskie aktīvi, kas paredzēti budžeta iestāžu funkciju izpildes nodrošināšanai vai pakalpojumu sniegšanai. Pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par vienu saimniecisko gadu un vienības sākotnējās atzīšanas vērtība noteikta, ievērojot normatīvajos aktos budžeta izdevumu klasifikāciju jomā noteiktās prasības.

Pamatlīdzekļu nolietojumu aprēķina atbilstoši to paredzamajam lietderīgās lietošanas laikam un ievērojot MK noteikumos Nr. 1486 noteiktās pamatlīdzekļu nolietojuma normas, sākotnējo vērtību sadalot pa periodiem (lineārā metode), uzskaitot kā uzkrāto nolietojumu un atzīstot pārskata perioda pamatdarbības izdevumos. Ilgtermiņa ieguldījumiem nomātajos pamatlīdzekļos lietderīgās lietošanas laiks noteikts atbilstoši noslēgtā nomas, īres vai apsaimniekošanas līguma darbības termiņam.

Pamatlīdzekļi bilancē norādīti to neto (atlikušajā) vērtībā, kas aprēķināta no sākotnējās uzskaites vērtības atskaitot izveidoto uzkrāto nolietojumu, aprēķināto vērtības samazinājumu un nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par pamatlīdzekļiem izveidotos uzkrājumus.

Pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv šādas pazīmes, kas norāda uz pamatlīdzekļu (izņemot mežaudzes un kadastrālajā vērtībā atzītus ilgtermiņa ieguldījumus) vērtības būtisku samazinājumu:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo pamatlīdzekli;
- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- pamatlīdzeklis ir novecojis vai fiziski bojāts;
- pamatlīdzekļa paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību;
- pieņemts lēmums apturēt pamatlīdzekļa izveidošanu pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā.

Ja konstatē kādu no iepriekš minētajām pazīmēm, budžeta iestāde izvērtē, vai iespējams noteikt pamatlīdzekļa patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas (atgūstamo vērtību). Ja pamatlīdzekļa atgūstamā vērtība bilances datumā ir zemāka par tās uzskaites (atlikušo) vērtību un vērtības samazinājums, ko nosaka kā uzskaites vērtības un atgūstamās vērtības starpību, ir paredzēts ilgāks par gadu, pamatlīdzekli novērtē atbilstoši zemākai vērtībai. Ja atgūstamo vērtību nav iespējams noteikt, aktīva vērtības samazinājumu nenosaka.

Bibliotēku fondi, izklaides, literārie un mākslas oriģināldarbi, dārgakmeņi un dārgmetāli, antīkie un citi kultūras un mākslas priekšmeti, vērtslietas un muzeja krājumu priekšmeti uzskaitīti pārējo pamatlīdzekļu sastāvā neatkarīgi no vienas vienības atzīšanas vērtības.

Zemei, bioloģiskiem un pazemes aktīviem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem, dārgmetāliem un to izstrādājumiem, vērtslietām un valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautiem kultūras pieminekļiem nolietojumu neaprēķina.

Ilgtermiņa ieguldījumu nomu klasificē atbilstoši iznomātā aktīva īpašuma tiesībām raksturīgo risku un atlīdzības sadalījumam starp iznomātāju un nomnieku. Klasifikāciju nosaka darījuma būtība, nevis līguma juridiskā forma. Nomu klasificē kā finanšu nomu (līzingu) vai operatīvo nomu nomas uzsākšanas datumā.

Finanšu nomas (līzinga) darījumos iegādātos pamatlīdzekļus uzskaita tāpat kā budžeta iestādes īpašumā vai valdījumā esošos pamatlīdzekļus un nolietojumu aprēķina atbilstoši tādiem pašiem noteikumiem, kādi piemērojami pārējiem īpašumā esošiem tās pašas grupas aktīviem.

Nomu klasificē kā operatīvo nomu, ja pastāv pazīmes, kas liecina, ka nomā netiek nodoti visi īpašuma tiesībām raksturīgie riski un atlīdzība. Pamatlīdzekļus, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaita zembilancē atbilstoši nomas līgumā vai budžeta iestādes vadītāja apstiprinātas komisijas noteiktajai vērtībai. Nomas maksājumus atzīst pamatdarbības izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Likvidētie vai iznīcinātie pamatlīdzekļi izslēgti no uzskaites, atzīstot attiecīgos izdevumus.

Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības) paredzētie pamatlīdzekļi līdz to atsavināšanai uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā.

Pamatlīdzekļus uzskaita kā atsavināšanai paredzētus, ja tie pašreizējā stāvoklī ir pieejami tūlītējai atsavināšanai un pakļauti normatīvajos aktos noteiktajiem atsavināšanas nosacījumiem, to lietderīgā lietošana ir pārtraukta un to atsavināšana ir ticama. Pamatlīdzekļu atsavināšanu uzskata par ticamu, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

- atsavināšana ir pamatota ar normatīvo aktu vai iestādes vadības lēmumu;
- atsavināšanas process ir uzsākts;
- ir pārliecība par atsavināšanas procesa pabeigšanu.

Pamatlīdzekļus, kas paredzēti nodošanai bez atlīdzības citai budžeta iestādei, uzskaita ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā līdz to izslēgšanai no uzskaites.

Budžeta iestāde, bez atlīdzības nododot pamatlīdzekli citai budžeta iestādei, atzīst izdevumus no vērtību nodošanas bezatlīdzības ceļā pamatlīdzekļa atlikušajā vērtībā, kas veidojas, no pamatlīdzekļa sākotnējās uzskaites vērtības atskaitot vērtības samazinājumu un nolietojumu.

Budžeta iestādes īpašumā un valdījumā esošus valsts un pašvaldību īpašumus nododot turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, uzskaita to sākotnējo vērtību un uzkrāto nolietojumu atsevišķos kontos pamatlīdzekļu sastāvā un turpina aprēķināt nolietojumu pamatlīdzekļu atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši MK noteikumos Nr. 1486 noteiktajām pamatlīdzekļu nolietojuma normām un to piemērošanas nosacījumiem.

Budžeta iestāde, veicot kapitālos ieguldījumus valsts un pašvaldību īpašumos, kas nodoti turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, palielina to sākotnējo vērtību par valsts vai pašvaldību kapitālo ieguldījumu daļu. Budžeta iestāde savā uzskaitē neatzīst kapitālsabiedrību, ostu pārvalžu vai atvasināto publisko personu veiktos kapitālos ieguldījumus no budžeta iestādes turējumā saņemtajos īpašumos.

Finanšu ieguldījumi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Finanšu ieguldījumi bilancē norādīti to neto vērtībā, t.i., no sākotnējās vērtības atskaitot aprēķināto vērtības samazinājumu, izveidotos uzkrājumus nedrošiem (šaubīgiem) finanšu ieguldījumiem un nedrošajām prasībām, tai skaitā avansa maksājumiem.

Finanšu ieguldījumu sastāvā uzrādīti valsts un pašvaldību finanšu ieguldījumi kapitālsabiedrībās un vērtspapīros, aizdevumi, noguldījumi un samaksātie avansi par finanšu

ieguldījumiem. Šajā postenī uzrādīti arī pārņemtie debitori no AS “Latvijas Gāze”, AS “SEB banka” un likvidējamās AS “Latvijas Krājbanka”.

Budžeta iestādes īpašumā un valdījumā esošus valsts un pašvaldību īpašumus nododot turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, to vērtību uzskaita atsevišķos kontos finanšu ieguldījumu sastāvā. Šajā postenī uzrāda privatizācijai vai atsavināšanai nodotos valsts īpašumus un kapitāla daļas, kuru īpašuma tiesības zemesgrāmatā vai kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) reģistrā ir reģistrētas uz valsts vārda privatizāciju (atsavināšanu) veicošās institūcijas personā un nekustamos īpašumus, kuri nodoti privatizācijai vai atsavināšanai un kurus privatizāciju (atsavināšanu) veicošā institūcija ir ņēmusi valdījumā, bet kuru īpašuma tiesības vēl nav nostiprinātas zemesgrāmatā.

Pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv šādas pazīmes, kas norāda uz finanšu ieguldījuma vērtības būtisku samazinājumu:

- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- pastāv būtiski apstākļi, kas ietekmē finanšu ieguldījuma vērtību.

Ja konstatē kādu no iepriekš minētajām pazīmēm, budžeta iestāde nosaka finanšu ieguldījuma atgūstamo vērtību un, ja finanšu ieguldījuma bilances vērtība ir lielāka par tā atgūstamo vērtību, izveido uzkrājumu vērtības samazinājumam, atzīstot pārskata perioda izdevumus saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē finanšu aktīvu vērtības samazinājums tiek regulāri pārskatīts un izvērtēts, vai ir objektīvi pierādījumi, kas liecina par iespējamo aplēsto nākotnes naudas plūsmas samazināšanos, un vai šo apmēru var ticami novērtēt. Pieņēmumi tiek regulāri pārskatīti, lai samazinātu jebkuras atšķirības starp aplēstajiem un faktiskajiem zaudējumiem no vērtības samazināšanās, vienlaikus pamatojoties uz līdzšinējo pieredzi var ticami prognozēt, ka nākamā gada rezultāti atšķirsies no pašreizējiem pieņēmumiem, līdz ar to iespējams, ka attiecīgā aktīva uzskaites vērtību nāktos būtiski koriģēt.

Īstermiņa finanšu ieguldījumi pārskatā norādīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā. Īstermiņa finanšu ieguldījumi budžeta iestāžu grāmatvedībā ir ieguldījumi, kurus iespējams realizēt jebkurā laikā un kurus paredzēts paturēt ne ilgāk par vienu saimniecisko gadu, kā arī ilgtermiņa finanšu ieguldījumu īstermiņa daļa.

Ieguldījumu kapitālsabiedrībās uzskaitē un novērtēšana (ilgtermiņa un īstermiņa)

Budžeta iestāžu grāmatvedībā līdzdalība radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālos novērtēta un uzskaitīta saskaņā ar izmaksu vai pašu kapitāla metodi.

Nodrošinot konsolidētās bilances posteņu salīdzināmību, ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilances posteņos pēc izmaksu metodes novērtēto ilgtermiņa finanšu ieguldījumu “Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā”, “Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā” un “Turējumā nodoti ilgtermiņa finanšu ieguldījumi” atlikumi pārskata perioda sākumā un beigās pārrēķināti, pielietojot pašu kapitāla metodi.

Aizdevumu uzskaitē un novērtēšana (ilgtermiņa un īstermiņa)

Konsolidētajā bilancē uzrādīti valsts un pašvaldību aizdevumi kapitālsabiedrībām, privātpersonām, biedrībām un nodibinājumiem.

Konsolidētajā bilancē konsolidēti finanšu bilancē iekļautie valsts aizdevumi pašvaldībām, valsts speciālā budžeta, studējošo un studiju kreditēšanas programmas izpildītājiem no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskajām personām un pašvaldību budžetu savstarpējie

aizdevumi. Aizdevumi uzrādīti to atgūstamajā vērtībā, ņemot vērā uzkrājumus iespējamiem zaudējumiem.

Valsts aizdevumus ik gadu izsniedz saskaņā ar gadskārtējo likumu par valsts budžetu. Likumā "Par valsts budžetu 2016. gadam" noteikts valsts budžeta aizdevumu kopējais palielinājums 243 269 723 *euro* apmērā, kas neietver šajā likumā noteikto pašvaldību aizņēmumu kopējo palielinājumu, ja aizņēmumi ņemti no Valsts kases. Saskaņā ar minēto likumu un Likumu par budžetu un finanšu vadību, finanšu ministrs var sniegt aizdevumus, kas nepārsniedz 10 procentus no noteiktās iekšzemes kopprodukta prognozes apjoma – 2016. gadam iekšzemes kopprodukta prognoze noteikta 26 126,5 milj. *euro* apmērā, lai veidotu ilgtermiņa stabilizācijas rezervi, kas ir fiskālās politikas instruments ar mērķi samazināt vispārējos ekonomiskos riskus, izvairīties no sociālekonomiskas krīzes vai mazināt tās ietekmi, kā arī nodrošināt finanšu līdzekļu pieejamību ārkārtas situācijas gadījumā, un nodrošinātu valsts aizdevumu sniegšanu likumā noteiktās garantētās atlīdzības izmaksai Noguldījumu garantiju fondā trūkstāso līdzekļu nodrošināšanai.

Valsts aizdevumiem Valsts kase analizē kredītrisku un uz katra mēneša pēdējo datumu nosaka atbilstošus uzkrājumus to vērtības samazinājumam. Uzkrājumu apjomu nosaka gan noteiktām aizņēmēju grupām ar fiksētu procentu (koeficientu) palīdzību, gan katram aizņēmējam individuāli (individuāli vērtējamo aizņēmēju grupā), izvērtējot kredītriska notikumu un nākotnē sagaidāmo naudas plūsmu no valsts aizdevuma.

Aizdevumus, kas nav atgūstami, dzēš Ministru kabineta 2003. gada 15. jūlija noteikumos Nr. 389 "Kārtība, kādā finanšu ministrs dzēš valsts aizdevumus" noteiktā kārtībā. Likumā "Par valsts budžetu 2016. gadam" finanšu ministram atļauts Ministru kabineta noteiktajā kārtībā 2016. gadā dzēst valsts aizdevumus 3 991 142 *euro* apmērā likvidētajiem uzņēmumiem (uzņēmējsabiedrībām) vai komercsabiedrībām.

Ieguldījumi vērtspapīros (ilgtermiņa un īstermiņa)

Šajos bilances posteņos uzrāda iegādātos ilgtermiņa un īstermiņa vērtspapīrus, kā arī Ministru kabineta īpaši noteiktu uzdevumu izpildei vai valsts atbalsta ietvaros izvietotos ieguldījuma vērtspapīrus.

Vērtspapīrus, kurus paredzēts turēt līdz termiņa beigām, bilancē norāda uzskaites vērtībā, nominālvērtību samazinot par diskontu vai palielinot par prēmiju, kā arī samazinot par aprēķinātiem uzkrājumiem aktīvu vērtības samazinājumam. Uzskaites vērtību līdz dzēšanas dienai pakāpeniski palielina vai samazina, palielinot diskonta vai samazinot prēmijas summu. Šo pieaugumu vai samazinājumu iekļauj pārskata perioda ieņēmumos vai izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Vērtspapīru fiksētā ienākuma maksājumus uzskaita pēc uzkrāšanas principa un atzīst pārskata perioda procentu ieņēmumos.

Īstermiņa finanšu ieguldījumos ietvertie biržā kotētie vērtspapīri, kuri pakļauti kursa svārstībām atzītā biržā, novērtēti pēc biržas noteiktā kursa bilances datumā. Atbilstoši patiesās vērtības izmaiņām atzīti pamatdarbības ieņēmumi vai izdevumi.

Vērtspapīriem, kas iegādāti, veicot Ministru kabineta īpaši noteiktu uzdevumu izpildi vai sniedzot valsts atbalstu, pārskata perioda beigās veic aktīvu vērtības samazinājuma izvērtējumu Valsts kases iekšējos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Noguldījumu uzskaitē (ilgtermiņa un īstermiņa)

Noguldījumu sastāvā ietverti Valsts kases uz laiku brīvo finanšu līdzekļu ieguldījumi depozītos Latvijas Bankā un kredītiestādēs, atsevišķi nodalot īstermiņa un ilgtermiņa noguldījumus.

Noguldījumu procentu ieņēmumi uzskaitīti atbilstoši uzkrāšanas principam.

Noguldījumiem, kas izvietoti kredītiestādēs, kurām sniegts valsts finansiālais atbalsts, veido uzkrājumus aktīvu vērtības samazinājumam, atbilstoši Valsts kases iekšējos normatīvos aktos noteiktai kārtībai.

Ilgtermiņa prasībās par noguldījumiem uzskaitītas prasības, kuru atmaksa (dzēšana) atbilstoši sākotnējiem (līgumu) nosacījumiem ir noteikta saimnieciskam gadam sekojošos turpmākajos saimnieciskajos gados pēc bilances datuma. Saimnieciskā gada beigās aprēķināta, pārgrāmatota un atsevišķi norādīta ilgtermiņa prasību īstermiņa daļa.

Krājumi

Krājumi bilancē norādīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā un no to vērtības atskaitīts aprēķinātais vērtības samazinājums un nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par krājumiem izveidotie uzkrājumi.

Krājumos norādīti budžeta iestāžu īstermiņa aktīvi, kas paredzēti to darbības nodrošināšanai – inventārs un tā priekšmeti, kuru kalpošanas laiks ir mazāks par vienu saimniecisko gadu, neatkarīgi no to vērtības, inventārs un tā priekšmeti, kuru vērtība ir līdz 213 *euro* par vienību, ieskaitot ar pirkuma iegādi, piegādi un ar uzstādīšanu saistītos izdevumus, neatkarīgi no to kalpošanas ilguma, atsavināšanai paredzētie ilgtermiņa ieguldījumi (izņemot nodošanu bez atlīdzības citai budžeta iestādei) un krājumi, kā arī materiāli un izejvielas, ko paredzēts izlietot iestāžu saimnieciskās darbības procesos. Krājumu sastāvā ietverti arī lauksaimniecības krājumi un valsts stratēģiskās rezerves, kā arī speciālais militārais inventārs (neatkarīgi no lietošanas laika).

Budžeta iestādes krājumus sākotnēji novērtē iegādes vai ražošanas pašizmaksā. Saimnieciskā gada beigās nosaka aizstāšanas izmaksas krājumiem, kas paredzēti iestāžu funkciju nodrošināšanai (izņemot inventāru un speciālo militāro inventāru), izplatīšanai bez maksas vai par minimālu samaksu, kā arī šādu krājumu izgatavošanai, ja tie nav nodoti lietošanā vai izlietoti. Krājumu vērtību koriģē atbilstoši zemākajai vērtībai, salīdzinot krājumu aizstāšanas izmaksas ar šo krājumu iegādes (izmaksu) vērtību. Bojātos un pilnīgi vai daļēji novecojušos krājumus saimnieciskā gada beigās novērtē un uzskaita patiesajā vērtībā, ja to ir iespējams noteikt un tā ir zemāka par šo krājumu iegādes (izmaksu) vērtību. Ja šādu krājumu patieso vērtību nav iespējams noteikt, krājumus uzskaita to iegādes (izmaksu) vērtībā līdz norakstīšanai. Saimnieciskā gada beigās atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības citai budžeta iestādei) paredzētos krājumus uzskaita patiesajā vērtībā, ja šo krājumu patiesā vērtība ir zemāka par to iegādes (izmaksu) vērtību. Starpību, kas rodas starp iegādes (izmaksu) vērtību un patieso vērtību, atzīst budžeta iestāžu pārējos izdevumos. Krājumiem, kuri pēc savām funkcijām neatšķiras no pamatlīdzekļiem, bet neatbilst pamatlīdzekļu sākotnējās vērtības atzīšanas kritērijiem (inventārs) un kuri nav nodoti lietošanā, vērtības samazinājumu aprēķina un uzskaita atbilstoši budžeta iestāžu pamatlīdzekļu vērtības samazinājuma noteikšanas nosacījumiem.

Krājumus noraksta, pielietojot metodi “pirmais iekšā – pirmais ārā” (FIFO). Norakstot izlietoto krājumu vērtību (izņemot speciālo militāro inventāru), to atzīst budžeta iestādes pamatdarbības izdevumos periodā, kad tos nodod lietošanā vai noraksta. Kurināmā, degvielas un smērvielu vērtību pamatdarbības izdevumos atzīst atbilstoši to faktiskam patēriņam (izlietojumam).

Ilgtermiņa ieguldījumu un krājumu atsavināšanu budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaitē uzskaita tajā pārskata gadā, kad tie ir atsavināti vai likvidēti. Ar minēto objektu izslēgšanu saistītās izmaksas atzīst pārskata perioda pārējo izdevumu sastāvā.

Lauksaimniecības krājumus sākotnēji novērtē to iegādes vērtībā vai ražošanas pašizmaksā. Lauksaimniecības krājumu vērtību atzīst izdevumos periodā, kad gūti ar šiem aktīviem saistītie ieņēmumi vai ir veikta krājumu atsavināšana vai likvidācija.

Speciālā militārā inventāra uzskaitē un norakstīšana notiek saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 14. septembra instrukciju Nr. 13 “Speciālā militārā inventāra uzskaites un norakstīšanas kārtība”. Speciālo militāro inventāru uzskaita Aizsardzības ministrija.

Budžeta iestāžu īpašumā un valdījumā esošo valsts un pašvaldību krājumu, kas nodoti turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, vērtība uzskaitīta atsevišķos kontos krājumu sastāvā.

Krājumus, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaita zembilancē atbilstoši nomas līgumā noteiktai vērtībai vai vērtībai, kuru noteikusi budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija. Nomas maksājumus atzīst izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Prasības (norēķini ar debitoriem)

Prasību grupā budžeta iestādes uzrāda norēķinus ar debitoriem – juridiskām un fiziskām personām, pret kurām budžeta iestādei vai valsts budžetam ir radušās ilgtermiņa vai īstermiņa prasības, tai skaitā par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem projektiem (pasākumiem). Prasības klasificē ilgtermiņa un īstermiņa prasībās to rašanās dienā. Pārskata perioda beigās aprēķina un īstermiņa prasību sastāvā norāda ilgtermiņa prasību īstermiņa daļu.

Prasības konsolidētajā bilancē norādītas neto vērtībā, kas aprēķinātas, no prasību vērtības atskaitot nedrošām (šaubīgām) prasībām izveidotos uzkrājumus.

Prasību atlikumi saimnieciskā gada beigās ir saskaņoti ar debitoriem, par to noformējot un apstiprinot aktu par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu. Prasību apmērus pret valsts un pašvaldību budžeta iestādēm saskaņo elektroniski ievērojot MK noteikumus Nr. 1115 noteikto.

Uzkrājumi nedrošām (šaubīgām) prasībām veidoti:

- budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaitē:
  - atbilstoši prasību apmaksas vai izpildes kavējuma dienu skaitam, uzkrājumu apmēru nosakot proporcionāli no parādu vērtības;
  - atsevišķos gadījumos uzkrājumi izveidoti nedrošās (apšaubāmās) summas apmērā – ja pastāv strīds par prasību apmaksu vai līguma izpildi, par kuru veikts avansa maksājums, ja debitoram ir pasludināts maksātnespējas process, kā arī citos gadījumos, kad ir pamatots iemesls apšaubīt prasības atgūšanu. Izveidoto uzkrājumu vērtība iekļauta pārskata perioda pārējos izdevumos.
- finanšu bilancē – atbilstoši uzkrājumu aprēķināšanas metodikai, kas noteikta Valsts kases iekšējos normatīvajos aktos un paredz kredītriska notikuma un nākotnē sagaidāmās naudas plūsmas izvērtēšanu individuāli vērtējamiem aizņēmējiem un fiksētu uzkrājumu procentu (koeficientu) piemērošanu noteiktām aizņēmēju grupām.

Pieņēmumi aktīvu vērtības samazinājuma pārskatīšanai aprakstīti šīs sadaļas apakšsadaļā “Finanšu ieguldījumi (ilgtermiņa un īstermiņa)”.

Konsolidētā bilancē prasību (norēķini ar debitoriem) sastāvā norāda arī uzkrātos ieņēmumus. Uzkrāto ieņēmumu postenī uzrāda skaidri zināmas norēķinu summas ar debitoriem, kas saskaņā ar noslēgtiem līgumiem attiecas uz pārskata gadu vai iepriekšējiem gadiem, attiecībā uz kuriem bilances datumā vēl nav pienācis norēķinu vai norēķinu dokumenta iesniegšanas termiņš. Šīs norēķinu summas aprēķina saskaņā ar attiecīgā darījuma līguma nosacījumiem.

Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem

Šajā bilances postenī uzrāda ar budžeta iestāžu darbību saistītos izdevumus, kas apmaksāti pārskata gadā, bet attiecas uz nākamiem periodiem pēc bilances datuma, kā arī veiktos avansa maksājumus par pakalpojumiem un projektiem.

Nākamo periodu izdevumu kontā atzītos maksājumus budžeta iestādes atzīst izdevumos periodā, kad ir saņemti / izlietoti iepriekš apmaksātie pakalpojumi.

Avansa maksājumus par pakalpojumiem un projektiem bilancē norāda neto vērtībā, kas aprēķināta no uzskaites vērtības atskaitot izveidotos uzkrājumus nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem.

Naudas līdzekļi

Konsolidētajā bilancē naudas līdzekļu sastāvā norādīti budžeta iestāžu naudas līdzekļi kasēs un norēķinu kontos kredītiestādēs, kā arī Valsts kases kontu atlikumi Latvijas Bankā un kredītiestādēs. Budžeta iestādes, kurām ir norēķinu konti Valsts kasē, savos pārskatos uzrāda arī naudas līdzekļus un noguldījumus Valsts kasē, kurus konsolidētajā bilancē konsolidē.

Pašu kapitāls

Konsolidētajā bilancē pašu kapitāla sastāvā norādītas budžeta iestāžu rezerves, iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts un pārskata gada budžeta izpildes rezultāts.

Rezerves atzīst, ja valsts finanšu ieguldījumi novērtēti saskaņā ar pašu kapitāla metodi un kapitālsabiedrībai pašu kapitālā ir bijušas izmaiņas, kas nav norādītas kapitālsabiedrības peļņas un zaudējumu aprēķinā.

Pārējās rezervēs uzrādītas tikai 2008. gadā sākotnēji atzītās mežaudžu sākotnējās atzīšanas vērtības atbilstoši Meža valsts reģistra datiem.

Uzkrājumi

Konsolidētajā bilancē uzrādītie uzkrājumi paredzēti budžeta iestāžu saistību segšanai, kas attiecas uz pārskata gada vai iepriekšējo gadu darījumiem un pārskata sagatavošanas laikā ir paredzamas vai zināmas, bet to vērtība, rašanās vai apmaksas datums nav precīzi zināmi, un iespējamiem izdevumiem par valsts sniegtajiem galvojumiem, par kuriem pastāv risks, ka galvotā aizņēmuma summa netiks maksāta no aizņēmēja līdzekļiem un tā atmaksai nav paredzēti valsts budžeta līdzekļi attiecīgās nozares ministrijas budžetā.

Uzkrājumus atzīst un izveido paredzamām saistībām saskaņā ar uzkrāšanas principu un atbilstoši šādiem nosacījumiem:

- pastāv pašreizējs pienākums (juridisks vai prakses radīts), kuru izraisījis pagātnes notikums, ņemot vērā visus pieejamos pierādījumus. Uzkrājumus atzīst un izveido tikai tādām paredzamām saistībām, kas pastāv neatkarīgi no vienības rīcības nākotnē;
- ir ticams (pastāv pietiekami liela varbūtība), ka šā pienākuma izpildei būs nepieciešama resursu aizplūšana no budžeta iestādes (uzrāda budžeta iestādes bilancē) vai no valsts budžeta (uzrāda finanšu bilancē);
- pienākuma izpildei nepieciešamās summas var ticami novērtēt.

Finanšu bilancē uzkrājumu apjoms noteikts gan noteiktām aizņēmēju grupām ar fiksētu procentu (koeficientu) palīdzību, gan katram aizņēmējam individuāli (individuāli vērtējamo aizņēmēju grupā), izvērtējot kredītriska notikumu (Starptautisko finanšu pārskatu standartu (turpmāk – SFPS) izpratnē) un nākotnē iespējamo maksājamo naudas plūsmu, lai izpildītu valsts uzņemtās saistības, uzskaitot tos finanšu bilances pasīva postenī.

Saistības (norēķini ar kreditoriem)

Konsolidētā bilancē kreditoru grupā uzrādītas budžeta iestāžu pašreizējās saistības (pienākumi), kas radušās pagātnes notikumu (darījumu) rezultātā un kuru apmaksai būs nepieciešami valsts vai pašvaldību budžetu resursi. Bilancē atsevišķi uzrādītas ilgtermiņa un īstermiņa saistības.

Kreditoru (saistību) atlikumi gada beigās saskaņoti, noformējot un apstiprinot savstarpējo norēķinu salīdzināšanas aktus. Saistību atlikumi gada beigās pret valsts un pašvaldību budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām, budžeta nefinansētām iestādēm saskaņoti elektroniski "Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēmā" atbilstoši MK noteikumos Nr. 1115 noteiktajam.

Maksājамie līgumsodi un naudas sodi uzskaitīti budžeta iestādes pamatdarbības izdevumos dienā, kad darījuma otrai pusei radušās likumīgas tiesības iekasēt līgumsodu un naudas sodu.

Emitētās obligācijas un citi parāda vērtspapīri

Emitēto obligāciju, krājobligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa un īstermiņa daļas konsolidētajā bilancē nodalītas un uzrādītas atsevišķi.

Valsts emitētās eiroobligācijas sākotnēji uzskaitītas to emisijas cenā ar diskonta un prēmijas amortizāciju.

Ilgtermiņa obligācijas un krājobligācijas ir valsts vērtspapīri ar dzēšanas termiņu virs viena gada. Ilgtermiņa obligācijas emitē ar fiksētu ienākumu un dzēš to nominālvērtībā. Obligācijas sākotnēji emitē ar diskontu vai prēmiju, ilgtermiņa krājobligācijas emitē to nominālvērtībā ar fiksētu ienākumu un dzēšanas dienā dzēš to nominālvērtībā.

Imigrācijas likumā īpašam mērķim noteiktus bezprocentu valsts vērtspapīrus emitē bez fiksēta ienākuma un dzēšanas termiņu nosaka pieci gadi, skaitot no normatīvos aktos, kas reglamentē uzturēšanās atļauju izsniegšanas kārtību, noteiktā lēmuma par termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanas pieņemšanas datuma. Dzēšanas dienā dzēš to nominālvērtībā.

Īstermiņa parādzīmes un krājobligācijas ir valsts vērtspapīri ar dzēšanas termiņu līdz vienam gadam (ieskaitot). Īstermiņa parādzīmes sākotnēji emitē ar diskontu un dzēš to nominālvērtībā. Īstermiņa krājobligācijas emitē to nominālvērtībā ar fiksētu ienākumu un dzēšanas dienā dzēš to nominālvērtībā.

Saņemtie noguldījumi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Saņemtie noguldījumi konsolidētajā bilancē norādīti saistību sastāvā, atsevišķi nodalot noguldījumu ilgtermiņa un īstermiņa daļas.

Saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību valsts budžeta izpildītāji (t.i. no budžeta finansētu institūciju vadītāji, kuri ar asignējumu pilnvaroti izdarīt budžeta izdevumus vai uzņemt īstermiņa / ilgtermiņa saistības attiecībā uz budžetu) var noslēgt vienošanos ar Valsts kasi par valsts speciālā budžeta un ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu atlikuma ieguldīšanu noguldījumu veidā. Kā arī pašvaldības, no valsts budžeta daļēji finansētas atvasinātas publiskas personas, kapitālsabiedrības, kurās ieguldīta valsts vai pašvaldību kapitāla daļas, un budžeta nefinansētās iestādes, var ieguldīt arī naudas līdzekļus, kas nav saņemti no valsts budžeta.

Konsolidētā bilancē konsolidēti ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību noguldījumi Valsts kasē.

Aizņēmumi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Aizņēmumi konsolidētā bilancē uzrādīti ar dienu, kad saņemta nauda vai tās ekvivalenti no iekšzemes vai ārvalstu finanšu institūcijām, atsevišķi nodalot aizņēmumu ilgtermiņa un īstermiņa daļas.

Konsolidētā bilancē konsolidēti ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilancē iekļautie aizņēmumi no valsts budžeta.

Procentu izdevumi par aizņēmumiem uzskaitīti saskaņā ar uzkrāšanas principu un atzīti izdevumos pārskata periodā, kad tie radušies.

Uzkrātās saistības (izdevumi)

Konsolidētā bilancē kā uzkrātās saistības norādītas skaidri zināmas saistību summas pret kreditoriem par pārskata gadā vai iepriekšējos pārskata periodos saņemtām precēm vai pakalpojumiem, par kurām bilances datumā vēl nav saņemts attiecīgs norēķinu dokuments. Bilancē atsevišķi norādītas uzkrāto saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Uzkrātās saistības atzīst, ja saistību lielums un apmaksas termiņi ir samērā precīzi aprēķināmi un nenoteiktības pakāpe ir mazāka nekā uzkrājumiem.

Uzkrāto saistību vērtība aizņēmuma procentiem un saistību maksājumiem noteikta saskaņā ar noslēgtiem līgumiem, tāmēm, saņemtiem attaisnojuma dokumentiem vai pēc iestāžu iepriekšējās pieredzes par izdevumu apjomu. Uzkrātās saistības par darbinieku neizmantotajiem atvaļinājumiem aprēķinātas katram darbiniekam atsevišķi, nosakot darbinieka līdz pārskata perioda beigām neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu un to sareizinot ar darbinieka vienas darba dienas vidējo izpeļņu pēdējo sešu kalendāra mēnešu laikā, un pieskaitot darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra atzīst un uzkrāj saistības iemaksām valsts fondēto pensiju shēmā līdz pārskata gadam sekojošā gada 15. februārim shēmas dalībnieku kontos reģistrētās summas apjomā, t.i., summas, kas reģistrētas nodošanai pārvaldīšanā.

Valsts kase finanšu bilancē uzrāda uzkrātās saistības par skaidri zināmajiem izdevumiem par valsts sniegtajiem galvojumiem, kuriem galvotā aizņēmuma summa netiks maksāta no aizņēmēja līdzekļiem, bet tā atmaksai ir paredzēti valsts budžeta līdzekļi attiecīgās nozares ministrijas budžetā.

Saistības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)

Saņemtais ES finansējums un cita ārvalstu finanšu palīdzība konsolidētajā bilancē uzrādīta kā īstermiņa saistības dienā, kad no Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) vai cita sadarbības partnera ieskaitīta nauda Valsts kases kontā Latvijas Bankā. Valsts kase saistības pret ES politiku instrumentu vai citiem ārvalstu finanšu palīdzības fondiem atzīst ieņēmumos, veicot pārskatījumu finansējuma saņēmējam.

Ja veiktie sertificētie izdevumi ir lielāki nekā faktiski saņemtie naudas līdzekļi no EK un no EK saņemtie naudas līdzekļi to saņemšanas brīdī atzīti kā saistības pret EK, tad sertificētos izdevumus uzrāda konsolidētajā bilancē debitoru sastāvā kā prasības pret EK par ES fondu līdzekļiem, ja šo līdzekļu saņemšana ir droši sagaidāma.

Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Konsolidētā bilancē šajos posteņos norādīti budžeta iestāžu ieņēmumi, kas saņemti līdz pārskata gada beigām, bet attiecas uz nākamajiem pārskata periodiem, un saņemtie avansa

maksājumi. Nākamo periodu ieņēmumi bilancē uzrādīti, atsevišķi nodalot ilgtermiņa un īstermiņa daļas.

Nākamo periodu ieņēmumus budžeta iestāžu grāmatvedībā atzīst ieņēmumos pārskata periodā, uz kuru tie attiecas.

Nākamo periodu ieņēmumos uzskaitīta ārvalstu finanšu palīdzība (darījuma partneris – nerezidents), saņemtie ziedojumi un dāvinājumi, ja ir spēkā vismaz viens no dāvinājuma līguma vai pušu vienošanās līguma nosacījumiem:

- saņemtie līdzekļi paredzēti ilgtermiņa ieguldījuma objekta iegādei, izveidošanai vai būvniecībai, izņemot zemei, bioloģiskajiem un pazemes aktīviem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem, dārgmetāliem un to izstrādājumiem, vērtslietām un valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautajiem kultūras pieminekļiem;
- saņemtie līdzekļi tiks izlietoti tikai nākamajā pārskata gadā noteiktu nākamā pārskata gada izdevumu segšanai vai budžeta iestādes funkciju izpildes nodrošināšanai;
- nosacījumu neizpildes gadījumā saņemtie līdzekļi jāatmaksā.

Nākamo periodu ieņēmumos budžeta iestādes uzskaita saņemtos transfertu avansa maksājumus un transfertu maksājumus par ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem), ja nav saņemts apstiprinājums par atbilstošajiem (atzītajiem) izdevumiem.

Nākamo periodu ieņēmumos uzskaitīti Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta projektu ietvaros un par siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu pārdošanu izolēs saņemtie, bet projektos neizmantojie līdzekļi.

Kā saņemtos avansus uzskaita ieņēmumus norēķinu kontā, kas saņemti līdz pārskata perioda beigām par pakalpojumiem un aktīviem (precēm), kuru sniegšana vai piegāde notiks nākamajos periodos pēc bilances datuma. Saņemtos avansa maksājumus atzīst kā ieņēmumus dienā, kad ir sniegts pakalpojums vai piegādāts darījumā paredzētais aktīvs.

Pārējās ilgtermiņa saistības

Šajā bilances postenī uzrādītas ilgtermiņa saistības, kuru bilances atlikumi ir nebūtiski un kuras nav klasificētas citos atsevišķi nodalītos konsolidētās bilances ilgtermiņa saistību posteņos.

Pārējās īstermiņa saistības

Šajā bilances postenī uzrādītas īstermiņa saistības, kuras nav klasificētas citos atsevišķi nodalītos konsolidētās bilances īstermiņa saistību posteņos.

Konsolidētās bilances posteņa "Pārējās īstermiņa saistības" sastāvā kā saistības par Valsts kases klientu kontu atlikumiem uzrādītas Valsts kases saistības par pārskatā nekonsolidēto vienību kontu atlikumiem Valsts kases kontos – citu budžetu, kapitālsabiedrību, biedrību un nodibinājumu līdzekļi.

Atvasināto finanšu instrumentu uzskaitē un novērtēšana

Konsolidētajā bilancē uzrādīti Valsts kases un Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti.

Atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi

Atvasinātos finanšu instrumentus uzrāda pārskata zembilances posteņos valūtā, kādā tie noslēgti, no dienas, kad noslēgts attiecīgais darījums un pašvaldībai vai Valsts kasei ir radušās

līgumiskas saistības. Viena atvasinātā finanšu instrumenta iegādes rezultātā radušos iespējamajos aktīvus un saistības zembilancē uzrāda atsevišķi.

Finanšu aktīvos atzīti tikai tie atvasinātie finanšu instrumenti, kuri ir tirgojami un kuriem ir pieejami vispārēji atzīta tirgus vērtība. Pārskata perioda beigās veikta atvasināto finanšu instrumentu pārvērtēšana, ņemot vērā tirgus cenas pārskata perioda pēdējā dienā. Atvasināto finanšu instrumentu pārvērtēšanas rezultātā radušos peļņu vai zaudējumus atzīst pārskata perioda finanšu ieņēmumos vai izdevumos.

Riska ierobežošanas instrumenti un ikviens finanšu aktīvu vai finanšu saistību postenis, kas kvalificēts kā pret risku nodrošināts postenis, novērtēts patiesajā vērtībā. Patiesā vērtība noteikta, izmantojot tirgus cenas, vai, ja aktīvs tirgus nepastāv, līdzīgu instrumentu cenas vai vērtības, kas iegūta izmantojot diskontētās naudas plūsmas modeļus.

Atvasinātos finanšu instrumentus, kuri ir riska ierobežošanas instrumenti un ar kuru patieso vērtību vai naudas plūsmu paredzēts kompensēt noteikta pret risku nodrošināta posteņa patiesās vērtības vai naudas plūsmas izmaiņas, atzīst zembilances uzskaitē.

Procentu ieņēmumi un izdevumi par atvasinātajiem finanšu instrumentiem uzskaitīti saskaņā ar uzkrāšanas principu un attiecināti uz valsts vai pašvaldības budžeta ieņēmumiem vai izdevumiem.

Valsts kases valsts budžeta finanšu grāmatvedībā noteiktie atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi

Valsts kase izmanto atvasinātos finanšu instrumentus tikai finanšu risku vadībai atbilstoši finanšu ministra apstiprinātajā Valsts parāda vadības stratēģijā un Valsts kases Naudas līdzekļu vadības stratēģijā izvirzītajiem mērķiem un uzdevumiem.

Valsts kase izmanto šādus atvasinātos finanšu instrumentus:

- FORWARD – nākotnes valūtas pirkšanas vai pārdošanas darījums, kura ietvaros par noteikto valūtu kursu noteiktā dienā nākotnē nopērk vai pārdod noteikto valūtas daudzumu;
- IRS – procentu likmju mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar procentu maksājumu plūsmām, kuras balstās uz darījumu nosacījumos noteikto termiņu procentu likmēm (vienai no plūsmām likme var būt fiksēta uz visu darījuma termiņu);
- CCIRS – valūtu mijmaiņas darījums vai procentu likmju un valūtu mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar naudas plūsmām dažādās valūtās (procentu un pamatsummas maksājumiem):
  - valūtu mijmaiņas darījums – ja abas naudas plūsmas ir saistītas ar fiksētām vai vienādu termiņu mainīgām procentu likmēm;
  - procentu un valūtu mijmaiņas darījums – ja naudas plūsmas ir saistītas ar dažādu termiņu procentu likmēm (viena no kurām var būt fiksēta uz visu darījuma termiņu).

Atvasinātos finanšu instrumentus atzīst iegādes datumā un to patiesajā vērtībā atvasinātā finanšu līguma noslēgšanas brīdī. Turpmāk tos pārskata perioda beigās pārvērtē patiesajā vērtībā, ko nosaka izmantojot diskontētās naudas plūsmas metodi. Pārvērtēšanas un tirdzniecības rezultātā radušos peļņu vai zaudējumus atzīst finansiālās darbības pārskatā, attiecīgi izdalot ieņēmumus vai izdevumus, kas rodas no procentu maksājumu valūtas kursa svārstību komponentes un pamatsummas valūtas kursa svārstību komponentes.

Visus atvasinātos līgumus uzskaita kā aktīvus, ja to patiesā vērtība ir pozitīva, un kā saistības, ja to patiesā vērtība ir negatīva. Parāda instrumentiem piesaistīto atvasināto līgumu

vērtību bilancē daļa divās komponentēs – parāda instrumenta vērtību ietekmējošā un valūtas kursa svārstību efekts, attiecīgi uzrādot pie parāda instrumenta vērtības vai uzkrāto procentu izmaksu sastāvā.

Valsts kases kredītrisks (jeb partnerpuses risks) ir potenciālie nākotnes un mijmaiņas darījumu pārtraukšanas izdevumi (darījumu izbeigšanas brīdī), ja darījumu partneri nepildīs savas saistības. Atvasinātajiem finanšu instrumentu darījumiem maksimālā partnerpuses riska summa bilances datumā ir šo aktīvu tirgus vērtība, kas FORWARD un CCIRS darījumiem sakrīt ar bilances vērtību.

Rīgas pilsētas pašvaldības grāmatvedībā noteiktie atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi

Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotais atvasinātais finanšu instruments 2016. gada pārskatā uzrādīts tā patiesajā vērtībā, balstoties uz Rīgas pilsētas pašvaldības izstrādātu aprēķinu metodoloģiju un principiem. Patiesā vērtība aprēķināta, ņemot vērā iespējamo mijmaiņas darījuma līguma nākotnes naudas plūsmu, kas modelēta, izmantojot *DB Pulse Basket* un *DB FRB* indeksu vēsturisko attīstību, ņemot vērā *euro* un USD likmju izmaiņas, un kā diskonta likmi izmantojot *euro* procentu likmju likni uz 2016. gada 31. decembrī, kas koriģēta ar Latvijas valsts kredītsaistību neizpildes mijmaiņas līgumu (CDS) ilgtermiņa likmi un Rīgas pilsētas pašvaldības papildus kredītrisku.

Nomātie aktīvi

Zebilancē atsevišķā kontā norādīti budžeta iestāžu nomātie aktīvi – pamatlīdzekļi, nemateriālie ieguldījumi un krājumi, kuri atrodas budžeta iestāžu lietošanā saskaņā ar operatīvās nomas un patapinājuma līgumiem.

Zebilances aktīvi

Zebilances aktīvā uzrāda iespējamus aktīvus, kuri radušies pagātnes notikumu rezultātā un kuru pastāvēšana apstiprināsies tikai atkarībā no viena vai vairāku tādu nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus budžeta iestāde pilnībā nevar kontrolēt.

Zebilances aktīvu daļā ir norādīti:

- iespējamie aktīvi, kurus atzīst un uzrāda zebilancē, ja pastāv varbūtība ekonomisko labumu un/vai sniegto pakalpojumu pieaugumam iestādē. Pēc noteiktu apstākļu apstiprināšanās un dienā, kad aktīvu var ticami novērtēt, aktīvu un ar to saistītos ieņēmumu norāda bilancē, samazinot zebilancē norādīto iespējamo aktīvu vērtību;
- prasības par dividendēm un saņemamiem maksājumiem par kapitāla daļu izmantošanu, kas ir apstiprināti pēc bilances datuma un nav iekļauti pārskata gada konsolidētā bilancē kā ieņēmumi (ieguldījums uzskaitīts pēc izmaksu metodes) vai ir apstiprināti pēc bilances datuma un nav samazināts finanšu ieguldījums (ieguldījums uzskaitīts pēc pašu kapitāla metodes);
- budžeta iestāžu un finanšu bilancē atzītās aprēķinātās soda naudas un kavējuma naudas, kas nav saņemtas līdz pārskata perioda beigām, un prasības, kuras nav uzskaitītas bilancē, no dienas, kad budžeta iestādei rodas likumīgas tiesības saņemt līgumsodu un naudas sodu;
- budžeta iestāžu prasības par prettiesiskā ceļā atsavinātiem aktīviem, atbilstoši aktīvu atlikušajai vērtībai dienā, kad tie prettiesiski atsavināti;
- finanšu bilancē atzītās iespējamās prasības par nākotnes finanšu darījumiem, bezcerīgie (zaudētie) kredīti un pārējās zebilances prasības;

- citi zebilances aktīvi.

Zebilances pasīvi

Zebilances pasīvā uzrāda budžeta iestādes iespējamās saistības, kas radušās pagātnes notikumu rezultātā, bet to iestāšanās vai neiestāšanās atkarīga no viena vai vairāku tādu notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus budžeta iestāde vai Valsts kase pilnībā nevar kontrolēt. Zebilances saistībās norāda arī pašreizējās saistības, kurām nav pietiekams pamatojums saistību vērtības noteikšanai.

Zebilances pasīvu daļā ir norādīti:

- budžeta iestāžu nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem projektiem. Nākotnes saistību vērtība noteikta par noslēgtiem līgumiem neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā;
- nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, preču un pakalpojumu iegādi (izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem projektiem). Nākotnes saistību vērtība noteikta par noslēgtiem līgumiem neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā;
- nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu norāda nākotnes saistību summu par noslēgtajiem neatceļamajiem līgumiem par preču un pakalpojumu iegādi. Nākotnes saistības un maksājumus norāda bilances datumā iespējamo maksājumu apjomā, kas rastos, ja līgumi tiktu lauzti;
- saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti, nākotnes nomas maksājumi, iespējamie nākotnes finanšu darījumi, izsniegtie galvojumi, valsts budžeta piešķirtie, bet vēl neizmaksātie aizdevumi, un citas zebilances saistības.

Galvojumi

Zebilancē norādīta budžeta iestāžu sniegto galvojumu iespējamo saistību summa bilances datumā, kas būtu jāmaksā par galvoto aizņēmumu, ja galvojuma ņēmējs to neatmaksātu.

Valsts budžeta sniegtie galvojumi zebilancē uzrādīti summā, kas vienāda ar no galvojuma līgumiem izrietošo izsniegto galvojumu summām, t.i. saņemto aizņēmumu – pamatsumma un procentu maksājumi vai citi maksājumi, ja saskaņā ar līgumu par tiem sniegts galvojums.

Saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību finanšu ministrs valsts vārdā sniedz galvojumus atbilstoši Ministru kabineta pilnvarojumam par:

- saistībām, kuras investīciju veikšanai uzņemas kapitālsabiedrība, kurā valsts vai pašvaldības daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopsummā pārsniedz 50 procentus, un vairāku pašvaldību veidota kapitālsabiedrība, kurā pašvaldību daļa pamatkapitālā kopsummā pārsniedz 65 procentus un kura atbilstoši institucionālo sektoru klasifikācijai ir ietverta nefinanšu komersantu sektorā;
- saistībām, kas uzņemtas, lai nodrošinātu finansējumu ar normatīvajiem aktiem apstiprinātajām komercdarbības atbalsta programmām;
- studiju un studējošo kreditēšanas nodrošināšanai.

Likumā “Par valsts budžetu 2016. gadam” noteikts ka finanšu ministrs 2016. gadā var valsts vārdā sniegt galvojumus 35,95 milj. *euro* apmērā. Saskaņā ar minēto likumu un Likumu par budžetu un finanšu vadību, finanšu ministrs, ievērojot Ministru kabineta noteikto galvojumu sniegšanas un uzraudzības kārtību, var valsts vārdā sniegt galvojumus, nepārsniedzot 10 procentus no noteiktās iekšzemes kopprodukta prognozes apjoma – 2016. gadam iekšzemes kopprodukta prognoze noteikta 26 126,5 milj. *euro* apmērā, lai veidotu ilgtermiņa stabilizācijas rezervi, kas ir fiskālās politikas instruments ar mērķi samazināt vispārējos ekonomiskos riskus, izvairīties no sociālekonomiskas krīzes vai mazināt tās ietekmi, kā arī nodrošināt finanšu līdzekļu pieejamību ārkārtas situācijas gadījumā.

Ieņēmumi un izdevumi

Ieņēmumu un izdevumu atzišanas pamatprincipu apraksts sniegts valsts konsolidētā finansiālās darbības pārskata skaidrojumā.

Notikumi pēc bilances datuma

Finanšu pārskatos uzrādīti tādi notikumi pēc pārskata gada beigām, kas ietekmē valsts un pašvaldību budžetu finansiālo stāvokli bilances datumā (korigējošie notikumi). Ja notikumi pēc pārskata gada beigām nav tādi, kas ietekmē valsts un pašvaldību budžetu finansiālo stāvokli bilances datumā (nekorigējošie notikumi), bet ir būtiski, tad par tiem sniedz informāciju sadaļā “Notikumi pēc bilances datuma”.

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņas ietekme uz 2016. gada budžeta izpildes rezultātu

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņas rezultātā pārskata periodā veidojās ietekme uz šādiem bilances posteņiem: “Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā” 7 592 386 *euro* vērtībā, “Rezerves” – 2 180 681 *euro* vērtībā un “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” 5 411 705 *euro* vērtībā par ieguldījuma AS “Attīstības finanšu institūcijas Altum” atzišanu bilances posteņī “Rezerves” (skatīt 2. tabulu).

Ja nebūtu notikusi grāmatvedības pamatprincipu maiņa, bilancē:

- nebūtu atzīti ilgtermiņa finanšu ieguldījumi 7 592 386 *euro* vērtībā;
- nebūtu atzīts rezervju palielinājums 2 180 681 *euro* vērtībā;
- nebūtu atzīts pārskata gada budžeta izpildes rezultāta palielinājums 5 411 705 *euro* vērtībā.

2. tabula. Ieguldījuma AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” rezerves kapitālā un tā atzīšana bilances posteņī “Rezerves” ietekmes novērtējums uz pārskata gada budžeta izpildes rezultātu (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Atzīšana pēc iepriekšējās metodes			Atzīšana pēc jaunās metodes	Pārskatā uzrādītās izmaiņas (+,-)	Aprēķina metodikas maiņas izmaiņas (+,-)
		Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Pārskata perioda beigās		
A	B	1	1A	1C	2	3	4
Ilgtermiņa līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā	KB.3.1.	4 988 255 236	4 511 011 117	477 244 119	4 995 847 622	484 836 505	7 592 386
Ilgtermiņa līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā		155 627 935	158 035 371	-2 407 436	155 627 935	-2 407 436	0
Rezerves	KB.10.	183 022 515	177 022 039	6 000 476	185 203 196	8 181 157	2 180 681

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Atzišana pēc iepriekšējās metodes			Atzišana pēc jaunās metodes	Pārskatā uzrādītās izmaiņas (+,-)	Aprēķina metodikas maiņas izmaiņas (+,-)
		Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Pārskata perioda beigās		
A	B	1	1A	1C	2	3	4
Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts	KB.11.1.	725 468 757	540 172 524	185 296 233	730 880 462	190 707 938	5 411 705
Aprēķinātā metodikas maiņas ietekme kopā		x	x	x	x	x	7 592 386

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa 2016. saimnieciskā gada laikā aprakstīta sadaļā “Uzskaitē un novērtēšana”, apakšsadaļā “Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa”.

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa, kas neietekmē 2016. gada budžeta izpildes rezultātu

Atbilstoši atvasināto finanšu instrumentu grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņai 2016. gada 31. decembrī parāda portfelī iekļauto atvasināto finanšu instrumentu darījumu procentu maksājumu vērtības izmaiņas no valūtas kursa svārstībām ir uzrādītas bilances aktīvā kā uzkrātie ieņēmumi (prasību gadījumā) vai uzkrātie izdevumi (saistību gadījumā) un attiecīgi ieņēmumi vai izdevumi no valūtas kursa svārstībām, savukārt 2015. gada 31. decembrī atbilstoši iepriekšējai uzskaites metodikai parāda portfelī iekļauto atvasināto finanšu instrumentu procentu maksājumu vērtības izmaiņas valūtas kursa svārstību dēļ netika izdalītas atsevišķi no pamatsummas vērtības izmaiņas valūtas kursa svārstību dēļ un tika uzrādītas bilances pasīvā kā ilgtermiņa aizņēmumus samazinoša parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšanas summa ar negatīvu zīmi un attiecīgi ieņēmumi (skatīt 3. tabulu).

3. tabula. Atvasināto finanšu instrumentu procentu maksājumu vērtības izmaiņas valūtas kursa svārstību dēļ metodikas maiņas ietekmes novērtējums (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Atzišana pēc iepriekšējās metodes			Atzišana pēc jaunās metodes	Pārskatā uzrādītās izmaiņas (+,-)	Aprēķina metodikas maiņas izmaiņas (+,-)
		Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Pārskata perioda beigās		
A	B	1	1A	1C	2	3	4
6. Debitori	KB.6.	250 664 110	170 618 711	80 045 399	292 547 070	121 928 359	41 882 960
Uzkrātie ieņēmumi no atvasināto finanšu instrumentu procentu maksājumu valūtas svārstībām		0	0	0	41 882 960	41 882 960	41 882 960
5. Ilgtermiņa saistības	KB.13.	14 024 727 233	12 963 724 053	1 061 003 180	14 066 610 193	1 102 886 140	41 882 960
Ilgtermiņa aizņēmumi		1 109 060 471	1 275 857 600	-166 797 129	1 150 943 431	-124 914 169	41 882 960
Parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšana		-461 546 642	-408 682 828	-52 863 814	-419 663 682	-10 980 854	41 882 960
Aprēķinātā metodikas maiņas ietekme kopā		x	x	x	x	x	41 882 960

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa 2016. saimnieciskā gada laikā aprakstīta sadaļā “Uzskaitē un novērtēšana”, apakšsadaļā “Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa”.

Paskaidrojumi bilances posteņu konsolidācijai

Bilances posteņu pārklasifikācija

Lai nodrošinātu bilances posteņu salīdzināmību:

- ministriju un centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilances posteņos pēc izmaksu metodes novērtētie ilgtermiņa finanšu ieguldījumu “Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā”, “Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā” un “Turējumā nodoti ilgtermiņa finanšu ieguldījumi” atlikumi pārskata perioda sākumā un beigās pārrēķināti, pielietojot pašu kapitāla metodi;
- pašvaldību bilanču kopsavilkumā veikta:
  - pārklasifikācija no bilances posteņa “Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība” atlikums gada sākumā (9 345 418) *euro* vērtībā pārklasificēts 9 205 039 *euro* vērtībā uz bilances posteni “Zeme, ēkas un būves”, 31 522 *euro* vērtībā uz bilances posteni “Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas”, 26 684 *euro* vērtībā uz bilances posteni “Pārējie pamatlīdzekļi” un 82 173 *euro* vērtībā uz bilances posteni “Bioloģiskie un pazemes aktīvi”;
  - korekcija samazinot bilances posteņa “Avansā saņemtie transferti” atlikumu gada beigās (6 480 273) *euro* vērtībā atzīti ieņēmumi pašvaldībām par 2016. gadā saņemtajiem transfertiem, kas ietekmēja arī bilances posteņa “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” palielinājumu 6 480 273 *euro* vērtībā;
- ministru un centrālo valsts iestāžu bilanču kopsavilkumā veikta korekcija:
  - samazinot bilances posteņa “Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem” atlikumu gada beigās (4 652) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu savstarpējiem nākamo periodu izdevumiem un avansiem par pakalpojumiem un projektiem;
  - palielinot bilances posteņa “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” atlikumu gada beigās 94 188 *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu savstarpējiem nākamo periodu izdevumiem un avansiem par pakalpojumiem un projektiem, un ieņēmumiem no avansā saņemtiem transfertiem;
  - samazinot bilances posteņa “Avansā saņemtie transferti” atlikumu gada beigās (98 840) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu savstarpējiem avansā saņemtiem transfertiem.

Konsolidācija

Konsolidētā bilancē izslēgti valsts budžeta finanšu bilancē, ministriju un centrālo valsts iestāžu, un pašvaldību grāmatvedības bilancēs uzrādītie savstarpējie bilances posteņu atlikumi.

Konsolidētajā bilancē veikta konsolidācija **(876 156 034) *euro*** vērtībā šādos bilances **aktīva posteņos**:

Ilgtermiņa ieguldījumi konsolidēti par kopējo summu 30 726 208 *euro*, tai skaitā bilances posteņi:

- “**Nemateriālie ieguldījumi**” par summu (1 230) *euro* par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem;

- **“Pamatlīdzekļi”** par summu (7 047) *euro* par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem avansa maksājumiem par pamatlīdzekļiem;
- **“Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi”** par kopējo summu 30 887 553 *euro* par pēc izmaksu metodes uzrādīto ieguldījumu pārrēķinu pēc pašu kapitāla metodes, ilgtermiņa aizdevumiem valsts un pašvaldību budžeta iestādēm no valsts budžeta, pašvaldību savstarpējiem avansa maksājumiem par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem un attiecīgām saistībām, un par iemaksām AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” rezerves kapitālā;
- **“Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām”** konsolidēti par kopējo summu (153 068) *euro* par valsts budžeta iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām ilgtermiņa prasībām un attiecīgām saistībām.

Apgrozāmie līdzekļi konsolidēti par kopējo summu (906 882 242) *euro*, tai skaitā bilances postenī:

- **“Krājumi”** (314) *euro* vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem avansiem par krājumiem;
- **“Debitori”** (12 693 312) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām debitoru prasībām un attiecīgām saistībām, kā arī veikta uzkrājumu šaubīgajiem debitoriem reversēšana, kas izveidotas valsts un pašvaldību budžetu iestāžu debitoru prasībām pret citām valsts vai pašvaldību budžeta iestādēm un Sabiedrības integrācijas fonda prasībām pret pašvaldībām par neizmantotajiem krājumiem;
- **“Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem”** konsolidēti par kopējo summu (80 439 585) *euro* par valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem nākamo periodu izdevumiem un avansiem par pakalpojumiem un projektiem un attiecīgām saistībām, kā arī veikta uzkrājumu šaubīgajiem debitoriem reversēšana, kas izveidoti valsts un pašvaldību budžetu iestāžu nākamo periodu izdevumiem un avansu maksājumiem par pakalpojumiem un projektiem pret citām valsts vai pašvaldību budžeta iestādēm;
- **“Īstermiņa finanšu ieguldījumi”** (78 732 867) *euro* vērtībā par aizdevumiem valsts un pašvaldību budžeta iestādēm no valsts budžeta;
- **“Naudas līdzekļi”** (735 016 164) *euro* vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu naudas līdzekļu un termiņnoguldījumu atlikumiem Valsts kasē.

Konsolidētajā bilancē veikta konsolidācija **(876 156 034) *euro*** vērtībā šādos bilances pasīva posteņos:

Pašu kapitāls konsolidēts par kopējo summu 906 207 635 *euro*, tai skaitā bilances postenī:

- **Rezerves** konsolidētas par kopējo summu 2 180 681 *euro* par AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” rezerves kapitālā atzītajām summām;
- **“Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts”** par kopējo summu 904 026 954 *euro* par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālā pārrēķinu pēc pašu kapitāla metodes, par izdevumiem uzkrājumu nedrošām prasībām pret budžeta iestādēm reversēšanas rezultātā, par pašvaldību atzītajiem ieņēmumiem par bezatlīdzības ceļā iegūtajiem krājumiem no Sabiedrības integrācijas fonda, par vispārējās valdības sektora ietvaros debitoru un kreditoru savstarpējo atlikumu konsolidācijas nodrošināšanai atzītajiem ieņēmumiem vai izdevumiem, par atzītajiem

izdevumiem aktīva vērtības samazinājumam no iemaksām AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” rezerves kapitālā;

- “**Kreditori**” konsolidēti par kopējo summu (1 782 363 669) *euro*, tai skaitā bilances posteņi:
- “**Ilgtermiņa saistības**” (1 029 294 322) *euro* vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu ilgtermiņa aizņēmumiem no valsts budžeta, un valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām ilgtermiņa saistībām un attiecīgām prasībām;
- “**Īstermiņa saistības**” (753 069 347) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām saistībām un attiecīgām prasībām.

Paskaidrojumi bilances posteņiem

Ilgtermiņa ieguldījumi

Ilgtermiņa ieguldījumi konsolidēti par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējiem atlikumiem.

Piezīme Nr. KB.1. Nemateriālie ieguldījumi

4. tabula. *Nemateriālie ieguldījumi (euro)*

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
1. Nemateriālie ieguldījumi	KB.1.	134 969 961	147 759 198	-12 789 237	-8.7
Attīstības pasākumi un programmas	KB.1.1.	7 092 838	9 429 662	-2 336 824	-24.8
Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības		108 981 819	115 858 281	-6 876 462	-5.9
Pārējie nemateriālie ieguldījumi	KB.1.2.	8 655 059	7 582 914	1 072 145	14.1
Nemateriālo ieguldījumu izveidošana	KB.1.3.	9 769 653	14 284 514	-4 514 861	-31.6
Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem		470 592	603 827	-133 235	-22.1

Piezīme Nr. KB.1.1. Attīstības pasākumi un programmas

Bilances posteņa “Attīstības pasākumi un programmas” samazinājumu 2016. gadā galvenokārt ietekmē šī posteņa samazinājums Kultūras ministrijai (1 481 732) *euro* vērtībā par pārskata periodā aprēķināto nolietojumu ilgtermiņa ieguldījumiem Kultūras informācijas sistēmu centram.

Piezīme Nr. KB.1.2. Pārējie nemateriālie ieguldījumi

Bilances posteņa “Pārējie nemateriālie ieguldījumi” palielinājumu 2016. gadā galvenokārt ietekmē šī posteņa palielinājums Aizsardzības ministrijai 807 408 *euro* vērtībā par pārskata periodā pārējo nemateriālo ieguldījumu atzīšanu uzskaitē, tai skaitā atzīts saražotais kartogrāfiskais materiāls.

Piezīme Nr. KB.1.3. Nemateriālo ieguldījumu izveidošana

Bilances posteņi “Nemateriālo ieguldījumu izveidošana” pārskata gadā būtiskākais palielinājums veidojies Iekšlietu ministrijai 2 675 626 *euro* vērtībā par pārskata gadā veiktajām

izmaksām nemateriālo ieguldījumu izveidošanai un uzlabošanai, tai skaitā Pasažieru datu reģistra sistēmas izveidei.

Būtiskākais samazinājums bilances postenī “Nemateriālo ieguldījumu izveidošana” veidojies:

- Veselības ministrijai (5 977 388) *euro* vērtībā. Būtiskāko samazinājumu veido lietošanā nodotā Vienotās veselības nozares informācijas sistēma (1 700 568) *euro* vērtībā un Elektroniskās veselības kartes informācijas sistēma (1 887 699) *euro* vērtībā Nacionālā veselības dienestā;
- Prokuratūrai (1 020 483) *euro* vērtībā. 2016. gadā pabeigta no Eiropas Reģionālā attīstības fonda (turpmāk – ERAF) līdzekļiem finansēto programmu Prokuratūras informatīvās sistēmas PROIS, divu e-pakalpojumu sistēmu un Kriminālprocesa informācijas sistēmas KRASS uzlabojumu izveidošana. KRASS uzlabojumi 2016. gadā bezatlīdzības ceļā nodoti Iekšlietu ministrijas Informācijas centram.

Informāciju par pašvaldību iznomāto (izīrēto) nemateriālo ieguldījumu saņemamām nomas maksām uz 2016. gada 31. decembri skatīt 7. tabulā.

Piezīme Nr. KB.2. Pamatlīdzekļi

5. tabula. Pamatlīdzekļi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
2. Pamatlīdzekļi	KB.2.	12 762 101 259	12 810 103 203	-48 001 944	-0.4
Zeme, ēkas un būves		8 973 528 599	9 068 366 298	-94 837 699	-1.0
Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas		148 372 637	153 449 949	-5 077 312	-3.3
Pārējie pamatlīdzekļi		797 550 762	750 816 498	46 734 264	6.2
Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība		300 523 180	296 563 245	3 959 935	1.3
Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi		1 209 003 314	1 204 567 073	4 436 241	0.4
Bioloģiskie un pazemes aktīvi		1 249 189 227	1 255 022 614	-5 833 387	-0.5
Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos		59 582 933	60 288 614	-705 681	-1.2
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	KB.2.1.	24 350 607	21 028 912	3 321 695	15.8

Piezīme Nr. KB.2.1. Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem

Lielākās izmaiņas šajā bilances postenī ir:

- palielinājums 4 061 369 *euro* vērtībā Zemkopības ministrijai, galvenokārt par veiktiem avansa maksājumiem valsts nozīmes meliorācijas objektu rekonstrukcijai Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (turpmāk – ELFLA) projektu ietvaros;
- samazinājums (1 290 501) *euro* vērtībā Aizsardzības ministrijai. Būtiskāko samazinājumu veido iepriekšējā pārskata periodā veiktais avansa maksājums 1 330 303 *euro* vērtībā par aviācijas bāzes “Lielvārde” meteo un sakaru aprīkojumu;
- samazinājums (1 071 441) *euro* vērtībā Valmieras pilsētas pašvaldībai par iepriekšējā pārskata periodā veiktā avansa maksājumu darbuņēmējam par peldbaseina izbūvi pārgrāmatošanu uz kontu “Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība”.

Bilances postenī “Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem” konsolidēti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējie avansa maksājumi un attiecīgās saistības.

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju par iznomājamiem (izīrējamiem) pamatlīdzekļiem, saņemamās nomas maksas vērtība 2016. gada 31. decembrī ir 26 959 336 *euro* (skatīt 6. tabulu). Lielākie ieņēmumi ministrijām un centrālām valsts iestādēm plānoti no nedzīvojamo ēku iznomāšanas 17 322 679 *euro* vērtībā, no dzīvojamo ēku iznomāšanas 6 483 508 *euro* vērtībā un no zemes zem ēkām un būvēm iznomāšanas 1 770 785 *euro* vērtībā.

6. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu iznomātie (izīrētie) aktīvi (*euro*)

Aktīvu grupa	Saņemamās nomas maksas sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2017. gadā	2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā	turpmākaajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Pamatlīdzekļi	26 959 336	5 994 779	5 072 365	4 284 982	3 467 556	8 139 654
Krājumi	1 672	719	251	251	251	200
Kopā:	26 961 008	5 995 498	5 072 616	4 285 233	3 467 807	8 139 854

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju par iznomājamiem (izīrējamiem) pamatlīdzekļiem, saņemamās nomas maksas vērtība 2016. gada 31. decembrī ir 126 889 794 *euro* (skatīt 7. tabulu). Lielākie ieņēmumi pašvaldībām plānoti no nedzīvojamo ēku iznomāšanas 55 434 708 *euro* vērtībā, no pārējas zemes iznomāšanas 33 424 186 *euro* vērtībā un no zemes zem ēkām un būvēm iznomāšanas 19 620 961 *euro* vērtībā.

7. tabula. Pašvaldību iznomātie (izīrētie) aktīvi (*euro*)

Aktīvu grupa	Saņemamās nomas maksas sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2017. gadā	2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā	turpmākaajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Nemateriālie ieguldījumi	23	23	0	0	0	0
Pamatlīdzekļi	126 889 794	14 576 068	12 036 403	10 656 104	9 708 500	79 912 719
Krājumi	55 398	33 969	13 952	4 123	1 880	1 474
Kopā:	126 945 215	14 610 060	12 050 355	10 660 227	9 710 380	79 914 193

Piezīme Nr. KB.3. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

8. tabula. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
3. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	KB.3.	11 229 302 031	10 094 704 246	1 134 597 785	11.2
Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā	KB.3.1.	4 995 847 622	4 511 011 117	484 836 505	10.7
Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā		155 627 935	158 035 371	-2 407 436	-1.5
Ilgtermiņa aizdevumi		200 215 854	196 913 509	3 302 345	1.7
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros	KB.3.2.	40 295	29 020 732	-28 980 437	-99.9
Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	KB.3.3.	5 734 360 590	5 056 398 276	677 962 314	13.4
Turējumā nodoti ilgtermiņa finanšu ieguldījumi		140 247 590	139 365 326	882 264	0.6
Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem	KB.3.4.	2 962 145	3 959 915	-997 770	-25.2

Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi radniecīgajās, asociētajās kapitālsabiedrībās un turējumā nodotajos ilgtermiņa finanšu ieguldījumos konsolidētajā bilancē pārrēķināti pēc pašu kapitāla metodes. Pārrēķina rezultātā kopumā palielinājušies ministriju un centrālo valsts iestāžu ilgtermiņa ieguldījumi par 902 109 757 *euro* un samazinājušies pašvaldību ieguldījumi par (4 464 222) *euro*.

Ieguldījumu radniecīgajās, tai skaitā turējumā nodotā līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā, un asociētajās kapitālsabiedrībās kopējais apjoms (saskaņā ar iestāžu datiem) ir:

- ministrijās un centrālajās valsts iestādēs 3 126 731 884 *euro*, tai skaitā radniecīgajās kapitālsabiedrībās – 2 776 166 985 *euro*, turējumā nodotā līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā – 106 001 104 *euro*, un asociētajās – 238 111 095 *euro*;
- pašvaldībās 1 265 312 768 *euro*, tai skaitā radniecīgajās kapitālsabiedrībās – 1 167 145 726 *euro* un asociētajās – 98 167 042 *euro*.

Piezīme Nr. KB.3.1. Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā

Lielākais palielinājums šajā bilances postenī ir:

- Satiksmes ministrijai 80 677 880 *euro* vērtībā. Pārskata periodā veikti ieguldījumi SIA “Eiropas dzelzceļa līnijas” pamatkapitālā 680 000 *euro* vērtībā un akciju sabiedrībā “Air Baltic Corporation” 80 000 000 *euro* vērtībā;
- Veselības ministrijai 14 741 478 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido ieguldījums valsts SIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” pamatkapitālā 16 062 374 *euro* vērtībā;
- Rīgas pilsētas pašvaldībai 14 544 667 *euro* vērtībā. Pārskata gadā Rīgas pilsētas pašvaldība veikusi ieguldījumus radniecīgo kapitālsabiedrību pamatkapitālā, tai skaitā SIA “Rīgas nami” pamatkapitālā ieguldīti nekustamie īpašumi 7 577 000 *euro* vērtībā un SIA “Rīgas 1.slimnīca” pamatkapitālā ieguldīti naudas līdzekļi 1 250 000 *euro* un mantiskais ieguldījums 818 080 *euro* vērtībā;
- Izglītības un zinātnes ministrijai 10 239 470 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido valsts nekustamo īpašumu ieguldīšana valsts SIA “Kultūras un sporta centrs “Daugavas stadions”” pamatkapitālā 9 710 000 *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.3.2. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros

Bilances postenī “Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros” būtiskāko samazinājumu (28 933 836) *euro* vērtībā veido ilgtermiņa finanšu ieguldījumu AS “Reverta” vērtspapīros pārgrāmatošana uz īstermiņa finanšu ieguldījumiem vērtspapīros.

Piezīme Nr. KB.3.3. Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

Bilances postenī “Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi” lielākais pieaugums ir:

- Labklājības ministrijai 428 043 995 *euro* vērtībā, ko veido Valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu vērtības palielinājums;
- Finanšu ministrijai 249 427 301 *euro* vērtībā, ko veido:
  - kvotas palielinājums saskaņā ar izrakstīto parādzīmi par labu Starptautiskajam Valūtas fondam (turpmāk – SVF) 239 418 447 *euro* vērtībā, kas ir ekvivalents 190 200 000 XDR;

- ilgtermiņa finanšu ieguldījuma palielinājums 10 008 854 *euro* vērtībā valūtas kursa svārstību aprēķina rezultātā, tai skaitā ieguldījumam Starptautiskajā Rekonstrukcijas un attīstības bankā 6 379 534 *euro* vērtībā, SVF – 3 506 641 *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.3.4. Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem

Lielākās izmaiņas 2016. gadā bilances postenī “Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem” veido avansa ieguldījuma samazinājums Garkalnes novada pašvaldībai (1 049 443) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido iepriekšējā gadā veikts avansa maksājums, par kuru pārskata gadā palielināts pašvaldības SIA “Garkalnes ūdens” pamatkapitāls.

Piezīme Nr. KB.4. Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām

9. tabula. Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
4.Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām	KB.4.	104 651 411	89 228 671	15 422 740	17.3
Ilgtermiņa prasības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)	KB.4.1.	74 859 848	43 069 834	31 790 014	73.8
Citas ilgtermiņa prasības	KB.4.2.	29 791 563	46 158 837	-16 367 274	-35.5

Bilances postenī “Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām” konsolidēti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējie avansa maksājumi un attiecīgās saistības.

Piezīme Nr. KB.4.1. Ilgtermiņa prasības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)

Bilances postenī “Ilgtermiņa prasības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)” būtisks palielinājums ir:

- Finanšu ministrijai 35 172 750 *euro* vērtībā par veiktajiem avansa maksājumiem AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” nolīgumos, kuru darbību īstenošanas termiņš ir 2023. gada 31. decembris;
- Zemkopības ministrijai 12 990 000 *euro* vērtībā, ko veido atzītas ilgtermiņa prasības pret AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” saistībā ar ELFLA un Eiropas Zivsaimniecības fonda (turpmāk – EZF) pasākumu “Kredītu fonds” darbību pēc Latvijas Lauku attīstības programmas 2007. – 2013. gadam un Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. – 2013. gadam ietvaros īstenoto pasākumu “Kredītu fonds” slēgšanas un finanšu resursu atkārtotu izmantošanu pēc minēto programmu atbilstības perioda beigām.

Būtisks samazinājums šajā bilances postenī ir Ekonomikas ministrijai (16 370 449) *euro* vērtībā. 2015. gada 15. aprīlī izveidotā AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” pārņēma valsts AS “Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum” līguma, ar kuru izsniedz paaugstināta riska aizdevumus komersantiem, kuriem būtu aprūtināta pieeja finansējumam paaugstināta riska dēļ,

tiesības un saistības. Pārskata gadā veikta finansējuma pārdale un samazinājums atbilstoši līguma nosacījumiem.

Piezīme Nr. KB.4.2. Citas ilgtermiņa prasības

Bilances postenī "Citas ilgtermiņa prasības" lielāko samazinājumu veido Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē izveidotie uzkrājumi aktīvu vērtības samazinājumam.

Iestāžu sniegtā informācija par bilances postenī "Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām" izveidoto uzkrājumu vērtību uzrādīta 13. tabulā par ministriju un centrālo valsts iestāžu uzkrājumiem aktīviem pārskata gada beigās un 14. tabulā par pašvaldību uzkrājumiem aktīviem pārskata gada beigās.

Apgrozāmie līdzekļi

Apgrozāmie līdzekļi konsolidēti par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējiem atlikumiem.

Piezīme Nr. KB.5. Krājumi

10. tabula. Krājumi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
5. Krājumi	KB.5.	548 505 170	503 292 941	45 212 229	9.0

Lielākais pieaugums bilances postenī "Krājumi" ir:

- Aizsardzības ministrijai 71 170 859 *euro* vērtībā. Izmaiņas galvenokārt saistītas ar krājumu iegādēm pārskata gadā un saņemtajiem krājumiem par iepriekšējos periodos samaksātajiem avansiem, tai skaitā saņemts speciālais militārais inventārs un veikta karavīru individuālā ekipējuma komplektēšana;
- Zemkopības ministrijai 6 877 420 *euro* vērtībā. Palielinājumu būtiski ietekmēja tas, ka atbilstoši EK regulai 1272/2009, ar ko nosaka detalizēti izstrādātus kopīgus noteikumus attiecībā uz lauksaimniecības produktu iepirkšanu un pārdošanu valsts intervencē, EK pieņemtajiem lēmumiem par intervences uzsākšanu Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (turpmāk – ELGF) pasākumu ietvaros 2016. gadā iepirkta 4140 tonnas vājpiena pulvera 7 029 679 *euro* vērtībā.

Lielākais samazinājums šajā bilances postenī ir:

- Rīgas pilsētas pašvaldībai (11 683 998) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido no krājumiem izslēgtās atsavināšanai / privatizācijai paredzētās zemes, ēkas un būves;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (9 847 412) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido emisijas kvotu vērtības samazinājums pārskata gadā;
- Satiksmes ministrijai (2 796 770) *euro* vērtībā, jo pārskata periodā sakarā ar zemes privatizācijas izbeigšanu krājumi atsavināšanai tika iekļauti pamatlīdzekļu sastāvā;
- Tukuma novada pašvaldībai (1 254 127) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido no krājumiem norakstītos atsavināto objektu vērtības.

Bilances postenī "Krājumi" konsolidēti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējie avansa maksājumi un attiecīgās saistības.

Informāciju par ministriju un centrālo valsts iestāžu iznomātajiem (izīrētajiem) krājumiem skatīt 6. tabulā, savukārt informāciju par pašvaldību iznomātajiem (izīrētajiem) krājumiem skatīt 7. tabulā.

Piezīme Nr. KB.6. Debitori

11. tabula. Debitori (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
6. Debitori	KB.6.	292 547 070	170 618 711	121 928 359	71.5

Lielākās šī bilances posteņa izmaiņas ir:

- finanšu bilancē palielinājums 93 303 422 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido prasību palielinājums par ES fondu līdzekļiem, kas ir saņemti mazākā apjomā nekā izmaksāti par:
  - 2007. – 2013. gada plānošanas periodu pret Eiropas sociālo fondu (turpmāk – ESF) palielinājums 2 386 186 *euro* vērtībā, jo norēķins veicams nākamajā periodā ar noslēguma maksājumu;
  - 2007. – 2013. gada plānošanas periodu pret ERAF palielinājums 72 195 289 *euro* vērtībā, jo norēķins veicams nākamajā periodā ar noslēguma maksājumu;
  - 2007. – 2013. gada plānošanas periodu pret Kohēzijas fondu palielinājums 30 154 068 *euro* vērtībā, jo norēķins veicams nākamajā periodā ar noslēguma maksājumu;
  - 2014. – 2020. gada plānošanas periodu pret Kohēzijas fondu samazinājums (11 752 785) *euro* vērtībā;
- Aizsardzības ministrijai palielinājums 3 722 303 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido pārējo prasību pret nerezidentiem palielinājums 2 955 716 *euro* vērtībā;
- Rīgas pilsētas pašvaldībai samazinājums (3 883 670) *euro* vērtībā. Būtiskākās izmaiņas veido prasību par nodokļiem samazināšanās 3 837 095 *euro* vērtībā, tai skaitā prasību par iedzīvotāju ienākuma nodokli, jo iedzīvotāju ienākuma nodoklis pašvaldībām 2016.gadā ieskaitīts pilnā apmērā, kā arī pārskata gadā atgūts pievienotās vērtības nodoklis par rekonstruējamā un restaurējamā nekustamā īpašuma objektu – Latvijas Nacionālā mākslas muzeja ēku, Rīgā, Krišjāņa Valdemāra ielā 10A;
- Iekšlietu ministrijai samazinājums (3 649 897) *euro* vērtībā. Pārskata gadā noslēgta Vispārīgā programma “Solidaritātes un migrācijas plūsmu pārvaldība” (2007. – 2013.) un saņemts gala ziņojums un maksājums no EK.

Bilances postenī “Debitori” konsolidētas valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējās prasības un attiecīgās saistības.

Būtisku šī bilances posteņa daļu veido prasības par nekustamā īpašuma nodokli.

Atbilstoši pašvaldību sniegtai informācijai 12. tabulā uzrādīta informācija par nekustamā īpašuma nodokļa prasību sadalījumu atbilstoši termiņiem.

12. tabula. Nekustamā īpašuma nodokļa bruto prasību sadalījums atbilstoši kavējuma termiņiem (euro)

Nodokļa nosaukums/ termiņš	līdz 1 gadam	1 - 2 gadi	3-5 gadi	vairāk nekā 5 gadi
A	1	2	3	4
Nekustamā īpašuma nodoklis par zemi	8 702 272	5 079 520	3 496 244	3 444 173
Nekustamā īpašuma nodoklis par ēkām un būvēm	5 626 893	4 141 211	2 382 679	2 494 800
Nekustamā īpašuma nodoklis par mājokļiem	1 230 250	816 213	820 144	430 371
Kopā:	15 559 415	10 036 944	6 699 067	6 369 344

Kopējais piešķirtais nekustamā īpašuma nodokļa samaksas atvieglojums 2016. gadā ir 14 503 042 *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar 2015. gada 31. decembri nekustamā īpašuma nodokļa samaksas atvieglojumu apmērs palielinājies par 4 353 435 *euro* jeb 42,9 % apmērā.

Lielākie nekustamā īpašuma nodokļa samaksas atvieglojumi piešķirti:

- daudz bērnu ģimenēm un aizbildņu ģimenēm 3 477 233 *euro* vērtībā, kas ir par 519,5 % jeb 2 915 948 *euro* vairāk nekā 2015. gadā;
- fiziskajām personām, kuras deklarējušas pamata dzīvesvietu Jūrmalas administratīvajā teritorijā līdz pirmstaksācijas gada 31. decembrim – zemei 70%, atvieglojumi taksācijas gadā nekustamā īpašuma nodoklim aprēķināti 2 539 636 *euro* vērtībā, kas ir par 0,3 % jeb 7 925 *euro* vairāk kā 2015. gadā;
- speciālajām ekonomiskajām zonām 2 401 428 *euro* vērtībā, kas ir par 5,1 % jeb 117 271 *euro* vairāk kā 2015. gadā.

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju prasībām izveidoto uzkrājumu vērtība 2016. gada beigās ir (232 168 557) *euro* (skatīt 13. tabulu). Salīdzinājumā ar 2015. gada 31. decembri uzkrājumu apjoms prasībām palielinājies par 40 698 839 *euro* jeb 21,3 % apmērā.

Būtiskākie uzkrājumu palielinājumi:

- Tieslietu ministrijai 37 881 566 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijā pārskata gadā izveidotie uzkrājumi 38 885 632 *euro* vērtībā nedrošo (šaubīgo) debitoru parādiem – parāda pamatsummai un likumiskajiem procentiem;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai 1 588 041 *euro* vērtībā, tai skaitā palielinājums 1 680 767 *euro* vērtībā par Klimata pārmaiņu finanšu instrumentu finansētajiem projektiem, kuriem izveidoti uzkrājumi 10 prasībām sakarā ar uzsāktajām tiesvedībām, samazinājums (32 455) *euro* Kohēzijas fondu projektiem izveidotajiem uzkrājumiem

13. tabula. Informācija par ministriju un centrālo valsts iestāžu uzkrājumiem aktīviem pārskata gada beigās (euro)

Posteņa nosaukums	Uzkrājuma apjoms %					Kopā
	25 %	50 %	75 %	80 %	100 %	
A	1	2	3	4	5	6
Debitori	272 872	363 019	2 130 615	4 531 440	224 870 611	232 168 557
Kopā:	272 872	363 019	2 130 615	4 531 440	224 870 611	232 168 557

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju prasībām izveidoto uzkrājumu vērtība 2016. gada beigās ir (53 083 081) *euro* (skatīt 14. tabulu). Salīdzinājumā ar 2015. gada 31. decembri uzkrājumu apjoms prasībām samazinājies par (2 787 379) *euro* jeb (5,0) % apmērā. Lielākais izveidoto uzkrājumu samazinājums (2 223 536) *euro* vērtībā ir Rīgas pilsētas pašvaldībai.

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

14. tabula. Informācija par pašvaldību uzkrājumiem aktīviem pārskata gada beigās (euro)

Posteņa nosaukums	Uzkrājuma apjoms %					Kopā
	25 %	50 %	75 %	80 %	100 %	
A	1	2	3	4	5	6
Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošām ilgtermiņa prasībām	0	979	0	0	63 902	64 881
Debitori	355 457	664 345	1 348 872	12 282 470	38 367 056	53 018 200
Kopā:	355 457	665 324	1 348 872	12 282 470	38 430 958	53 083 081

Piezīme Nr. KB.7. Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem

15. tabula. Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
7. Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem	KB.7.	211 500 998	321 105 058	-109 604 060	-34.1

Lielākās izmaiņas šajā bilances postenī ir:

- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai samazinājums (30 262 223) *euro* vērtībā, tai skaitā samazinājums (22 692 989) *euro* vērtībā veidojas par projektu izpildi norēķinos ar ārvalstu partneriem, komersantiem, biedrībām un nodibinājumiem ES politikas instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētajiem projektiem “Pārrobežas sadarbības programmu darbības nodrošināšana, projekti un pasākumi (2007. – 2013.)” un no iepriekšējo pārskatu gadu finansēto projektu “Eiropas Ekonomiskās zonas un Norvēģijas finanšu instruments 2009. – 2014. gadā” īstenošanas, realizēti projekti Norvēģu finanšu instrumenta programma “Eiropas Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm” un Eiropas Ekonomiskās zonas finanšu instrumenta programma “Nacionālā klimata politika”, kā arī programma “Eiropas teritoriālā sadarbība 2007. – 2013.”, kā arī par Kohēzijas fonda un ERAF fondu projektu maksājumiem, jo projekts noslēdzies;
- Satiksmes ministrijai samazinājums (29 378 900) *euro*, ko galvenokārt veido avansā apmaksāto izdevumu, sakarā ar projektu realizāciju, norakstīšana pēc attaisnojošo dokumentu saņemšanas;
- Ekonomikas ministrijai samazinājums (26 974 250) *euro*, tai skaitā (23 737 369) *euro* par ES fondu 2007. – 2013. gada plānošanas perioda noslēgumu.

Bilances postenī “Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem” konsolidēti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējie avansa maksājumi un attiecīgās saistības.

Piezīme Nr. KB.8. Īstermiņa finanšu ieguldījumi

16. tabula. Īstermiņa finanšu ieguldījumi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
8.Īstermiņa finanšu ieguldījumi	KB.8.	852 150 102	141 900 119	710 249 983	500.5
Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā		345 169	1 249 050	-903 881	-72.4
Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā		0	24 888	-24 888	-100.0
Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa	KB.8.1.	24 297 421	65 030 447	-40 733 026	-62.6
Īstermiņa noguldījumi	KB.8.2.	796 433 830	0	796 433 830	100.0
Īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros	KB.8.3.	31 032 911	75 587 000	-44 554 089	-58.9
Pārējie īstermiņa finanšu ieguldījumi		40 771	8 734	32 037	366.8

Būtiskākie atlikumi un lielākās izmaiņas bilances posteņi "Īstermiņa finanšu ieguldījumi" 2016. gadā saistītas ar Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaiti.

Piezīme Nr. KB.8.1. Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa

Bilances posteņi "Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa" uzrādīti konsolidētie valsts budžeta un pašvaldību aizdevumi. Bilances postenis konsolidēts par valsts budžeta aizdevumiem valsts budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un to izveidotām iestādēm un pašvaldībām.

Valsts budžeta aizdevumu struktūra skaidrota konsolidētās bilances skaidrojuma sadaļā "Valsts budžeta aizdevumi un to struktūra".

Pašvaldību aizdevumu struktūra skaidrota konsolidētās bilances skaidrojuma sadaļā "Pašvaldību aizdevumi un to struktūra".

Piezīme Nr. KB.8.2. Īstermiņa noguldījumi

17. tabula. Īstermiņa noguldījumi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-) (1.- 2.)	Procentuālās izmaiņas (3./2. x 100)
A	B	1	2	3	4
Īstermiņa noguldījumi	KB.8.2.	796 433 830	0	796 433 830	100.0
Iekšzemes finanšu sabiedrībās		395 716 915	0	395 716 915	100.0
Ārvalstu finanšu sabiedrībās		400 716 915	0	400 716 915	100.0

Bilances posteņi "Īstermiņa noguldījumi" būtiskākās izmaiņas salīdzinājumā ar 2015. gada 31. decembri veido valsts budžeta (Valsts kases) īstermiņa noguldījumu iekšzemes un ārvalstu finanšu sabiedrībās palielinājums 796 433 830 euro vērtībā, jo 2016. gadā veikto eiroobligāciju emisiju rezultātā uzkrāti finanšu līdzekļi, kurus izmantoja 2017. gada februārī valsts ārējā parāda vērtspapīru dzēšanai.

Piezīme Nr. KB.8.3. Īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros

Bilances posteņi "Īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros" 2016. gada 31. decembrī uzskaitīti īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros 31 032 911 euro vērtībā, ko veido īstermiņa finanšu ieguldījumi:

- iekšzemes finanšu sabiedrību vērtspapīros 5 185 278 *euro* vērtībā, ko pilnā apmērā veido ilgtermiņa finanšu ieguldījumu AS „Reverta” vērtspapīros īstermiņa daļa 384 630 579 *euro* vērtībā, kam izveidoti uzkrājumi aktīvu vērtības samazinājumam (379 445 301) *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar 2015. gada 31. decembri īstermiņa finanšu ieguldījumu iekšzemes finanšu sabiedrību vērtspapīros samazinājušies (70 401 722) *euro* vērtībā;
- ārvalstu finanšu sabiedrību vērtspapīros 25 847 633 *euro* vērtībā, ko veido vērtspapīru pamatsumma 25 725 000 *euro* vērtībā un vērtspapīru prēmija 122 633 *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar 2015. gada 31. decembri īstermiņa finanšu ieguldījumi ārvalstu vērtspapīros palielinājušies 25 847 633 *euro* vērtībā, jo 2015. gada beigās nebija īstermiņa finanšu ieguldījumu ārvalstu finanšu sabiedrību vērtspapīros.

Piezīme Nr. KB.9. Naudas līdzekļi

18. tabula. Naudas līdzekļi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
9. Naudas līdzekļi	KB.9.	738 923 163	575 720 001	163 203 162	28.3

Kopējais naudas līdzekļu atlikums saimnieciskā gada beigās ir 738 923 163 *euro*, t.sk. Valsts kases naudas līdzekļu atlikumi 471 204 793 *euro* vērtībā, ko veido atlikumi iekšzemes finanšu sabiedrībās 432 795 012 *euro* vērtībā un ārvalstu finanšu sabiedrībās 38 409 781 *euro* vērtībā.

Lielākais palielinājums bilances posteņi “Naudas līdzekļi” 2016. gadā saistīts ar Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaiti 107 488 472 *euro* vērtībā, tai skaitā palielinājums iekšzemes finanšu sabiedrībās 106 589 395 *euro* vērtībā un ārvalstu finanšu sabiedrībās 899 077 *euro* vērtībā.

Bilances posteņi “Naudas līdzekļi” konsolidēti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu naudas līdzekļi Valsts kases kontos un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē reģistrētās attiecīgās saistības par klientu kontu atlikumiem un noguldījumiem Valsts kases kontos.

Pašu kapitāls

Pašu kapitāla bilances posteņu atlikumi uzrādīti konsolidētajā pašu kapitāla (neto aktīvu) pārskatā.

Piezīme Nr. KB.10. Rezerves

19. tabula. Rezerves (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
1. Rezerves	KB.10.	185 203 196	177 022 039	8 181 157	4.6

Būtisks palielinājums bilances postenī “Rezerves” ir:

- Krāslavas novada pašvaldībai 5 553 083 *euro* vērtībā. Pārskata gadā veikta SIA “Krāslavas nami” un SIA “Krāslavas ūdens” reorganizācija apvienošanas ceļā, SIA “Krāslavas ūdens” pievienojot SIA “Krāslavas nami”. Pašu kapitāls, kurš pārņemts no SIA “Krāslavas ūdens” iegrāmatots pārējās rezervēs par summu 5 632 859 *euro*, kā arī izslēgtas SIA “Krāslavas ūdens” pārējās rezerves par summu 77 719 *euro*;
- konsolidētajā bilancē 2 180 681 *euro* vērtībā par Ekonomikas ministrijai ieguldījumu AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” rezerves kapitālā, kas nav atzīts kapitālsabiedrības ieņēmumos vai izdevumos, bet konsolidējot atzīts pārējās rezervēs;
- Valmieras novada pašvaldībai 1 420 218 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido SIA “Vidzemes slimnīca” pārvērtēšanas rezerves palielinājums 1 260 400 *euro* vērtībā pamatlīdzekļu pārvērtēšanas rezultātā.

Piezīme Nr.KB.11. Budžeta izpildes rezultāti

20. tabula. Budžeta izpildes rezultāti (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
2. Budžeta izpildes rezultāti	KB.11.	10 056 613 743	9 894 193 671	162 420 072	1.6
Iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts		9 336 143 362	9 354 021 147	-17 877 785	-0.2
Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts	KB.11.1.	720 470 381	540 172 524	180 297 857	33.4

Piezīme Nr. KB.11.1. Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts

2016. gadā nav bijušas būtiskas izmaiņas normatīvos aktos, kas nosaka grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu budžeta iestādēs, kas būtiski ietekmētu bilances posteni “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts”.

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņas ietekme aprakstīta sadaļā “Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņas ietekme uz 2016. gada budžeta izpildes rezultātu”.

Detalizēti bilances postenis “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” skaidrots konsolidētajā finansiālās darbības pārskatā.

Piezīme Nr. KB.12. Uzkrājumi

21. tabula. Uzkrājumi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
IV. Uzkrājumi	KB.12.	51 930 269	94 732 861	-42 802 592	-45.2

Lielākais bilances posteņa “Uzkrājumi” atlikuma samazinājums (30 218 196) *euro* vērtībā 2016. gadā saistīts ar Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaiti. 2016. gada 31. decembrī finanšu bilancē uzrādīti izveidotie uzkrājumi iespējamiem izdevumiem par valsts sniegtajiem galvojumiem 36 223 550 *euro* vērtībā, kuriem pastāv risks, ka galvotā aizņēmuma summa netiks maksāta no aizņēmēja līdzekļiem, un tā atmaksai nav paredzēti valsts budžeta līdzekļi attiecīgās nozares ministrijas budžetā. Šo summu veido izveidotie uzkrājumi galvojumu pamatsummām

36 036 293 *euro* vērtībā, tai skaitā būtiskākie SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” 26 786 350 *euro* vērtībā, valsts SIA “Slimnīca “Ģintermuiža”” 6 897 136 *euro* vērtībā un citiem galvojumaņēmējiem, un galvojumu procentu maksājumiem 187 257 *euro* vērtībā.

Lielākais šī bilances posteņa palielinājums ir Jūrmalas pilsētas pašvaldībai 1 368 299 *euro* vērtībā un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai 1 227 824 *euro* vērtībā, ko veido pārskata gadā aprēķinātās zaudējumu aplēses tiesvedības procesiem.

Kreditori

Kreditori konsolidēti par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējiem debitoru un kreditoru atlikumiem.

Piezīme Nr. KB.13. Ilgtermiņa saistības

22. tabula. Ilgtermiņa saistības (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
5. Ilgtermiņa saistības	KB.13.	14 066 610 193	12 963 724 053	1 102 886 140	8.5
Ilgtermiņa aizņēmumi		1 150 943 431	1 275 857 600	-124 914 169	-9.8
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa	KB.13.1.	6 788 178 130	6 154 413 017	633 765 113	10.3
Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem		297 273 459	322 291 549	-25 018 090	-7.8
Ilgtermiņa uzkrātās saistības		241 663 263	267 538 038	-25 874 775	-9.7
Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi	KB.13.2.	56 163 700	50 951 881	5 211 819	10.2
Pārējās ilgtermiņa saistības	KB.13.3.	5 532 388 210	4 892 671 968	639 716 242	13.1

Bilances postenis “Ilgtermiņa aizņēmumi” konsolidēts par savstarpējiem valsts budžeta (Valsts kases) un ministriju un pašvaldību aizdevumiem un aizņēmumiem.

Informācija par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī atklāta Pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā, 4. un 5. pielikumā.

Paskaidrojumi par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī, kas saistīti ar atvasinātu finanšu instrumentu izmantošanu, sniegti sadaļā “Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti”.

Piezīme Nr. KB.13.1. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa

23. tabula. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa (*euro*)

Rādītāji	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	1	2	3	4
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa	6 788 178 130	6 154 413 017	633 765 113	10.3
Emitētie ilgtermiņa iekšējā parāda valsts vērtspapīri	1 036 759 812	803 096 144	233 663 668	29.1
t.sk. krājobligācijas un termiņuzturēšanās atļauju vērtspapīri	11 144 277	6 331 871	4 812 406	76.0
Emitētie ilgtermiņa ārējā parāda valsts vērtspapīri	5 751 418 318	5 351 316 873	400 101 445	7.5

Informācija par šo bilances posteni sniegta Pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā un 4. pielikumā.

Piezīme Nr. KB.13.2. Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi

Lielākais bilances posteņa "Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi" pieaugums ir:

- finanšu bilancē 4 089 757 *euro* vērtībā, ko veido saņemtie līdzekļi no siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu pārdošanas izsolēm 11 501 850 *euro* vērtībā un uz īstermiņa nākamo periodu ieņēmumiem pārklasificētie ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi (7 412 093) *euro* vērtībā saskaņā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sniegto novērtējumu;
- Aizsardzības ministrijai 2 179 847 *euro* vērtībā. Palielinājumu veido ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi par dāvinājumā saņemtajiem pamatlīdzekļiem 2 124 681 *euro* vērtībā un ziedojumā saņemtajiem finanšu līdzekļiem 55 166 *euro*.

Bilances postenī "Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi" konsolidētais valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās saistības un attiecīgās prasības.

Piezīme Nr. KB.13.3. Pārējās ilgtermiņa saistības

Lielākais bilances posteņa "Pārējās ilgtermiņa saistības":

- palielinājums Labklājības ministrijai 429 122 512 *euro* vērtībā, kas saistīts ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras saistību palielināšanos pret valsts fondēto pensiju shēmas dalībniekiem par reģistrētajām iemaksām shēmas dalībnieku kontos;
- palielinājums Finanšu ministrijai 201 786 144 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido izrakstītās parādzīmes par labu SVF ilgtermiņa daļa 238 819 930 *euro* vērtībā;
- palielinājums Zemkopības ministrijai 13 107 797 *euro* vērtībā. Palielinājumu būtiski ietekmēja pārskata gadā atzītās saistības 12 990 000 *euro* par ELFLA un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (turpmāk – EJZF) (2014. – 2020. gads) pasākuma "Kredītu fonds" ietvaros saņemtajām summām, kas pienākas valsts budžetam no AS "Attīstības finanšu institūcija Altum" kā Kredīta fonda pārvaldītāja, kā arī valsts mežzinātnes institūta "Silava" 2016. gadā noslēgtie 19 automašīnu finanšu līzingu līgumi;
- samazinājums Rīgas pilsētas pašvaldībai (4 424 526) *euro* vērtībā, jo veikta ilgtermiņa saistību daļas pārgrāmatošana uz īstermiņa saistībām.

Bilances postenī "Pārējās ilgtermiņa saistības" konsolidētais valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās saistības un attiecīgās prasības.

Piezīme Nr. KB.14. Īstermiņa saistības24. tabula. Īstermiņa saistības (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
6. Īstermiņa saistības	KB.14.	2 514 293 764	1 724 759 524	789 534 240	45.8
Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa		117 629 575	128 135 420	-10 505 845	-8.2
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspāpīru īstermiņa daļa	KB.14.1.	991 218 841	328 493 728	662 725 113	201.7
Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem	KB.14.2.	102 817 375	92 884 464	9 932 911	10.7
Īstermiņa uzkrātās saistības	KB.14.3.	566 557 438	497 385 021	69 172 417	13.9
Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus)		34 390 739	32 243 982	2 146 757	6.7

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi		40 004 670	36 556 076	3 448 594	9.4
Pārējās īstermiņa saistības		539 733 927	506 583 462	33 150 465	6.5
Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi	KB.14.4.	121 941 199	102 477 371	19 463 828	19.0

Bilances postenis “Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa” konsolidēts par savstarpējiem valsts budžeta (Valsts kases) un ministriju un pašvaldību aizdevumiem un aizņēmumiem.

Informācija par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī atklāta Pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā, 4. un 5. pielikumā.

Piezīme Nr. KB.14.1. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa

25. tabula. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa (euro)

Rādītāji	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	1	2	3	4
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa	991 218 841	328 493 728	662 725 113	201.7
Emitētie iekšējā parāda valsts vērtspapīri	42 691 324	328 493 728	-285 802 404	-87.0
t.sk. emitētie īstermiņa valsts vērtspapīri	200	70 004 172	-70 003 972	-100.0
t.sk. īstermiņa krājobligācijas	200	14 900	-14 700	-98.7
emitēto ilgtermiņa iekšējā parāda valsts vērtspapīru īstermiņa daļa	42 691 124	258 489 556	-215 798 432	-83.5
Emitēto ilgtermiņa ārējā parāda valsts vērtspapīru īstermiņa daļa	948 527 517	0	948 527 517	100.0

Informācija par šo bilances posteni sniegta Pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā un 4. pielikumā.

Piezīme Nr. KB.14.2. Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem

Lielāko palielinājumu bilances postenī “Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem” veido:

- Aizsardzības ministrija 3 666 328 euro vērtībā. Būtiskākais saistību palielinājums ir pret rezidenti 3 417 632 euro vērtībā par pārskata gadā saņemtiem rēķiniem, kuru apmaksa veikta 2017. gada janvārī;
- Satiksmes ministrija 3 332 271 euro vērtībā, ko galvenokārt veido saistības pret piegādātājiem par 2016. gada decembrī saņemtajiem komunālajiem pakalpojumiem, sakaru pakalpojumiem un izpildītiem autoceļu uzturēšanas darbiem;
- Iekšlietu ministrija 2 475 453 euro vērtībā, ko galvenokārt veido projekta “Pasažieru datu reģistra sistēmas izveide Latvijā” atlikusī neapmaksātā daļa par veiktajiem darbiem 1 140 725 euro vērtībā, ko paredzēts samaksāt pēc EK sniegtā atzinuma un finanšu līdzekļu saņemšanas 2017. gadā.

Lielāko samazinājumu šajā bilances postenī veido:

- Veselības ministrija (2 104 989) *euro* vērtībā, jo līdz pārskata perioda beigām veikta saņemto preču un pakalpojumu apmaksa;
- Ventspils pilsētas pašvaldība (1 906 011) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido iepriekšējā periodā uzskaitītās saistības pret radniecīgo kapitālsabiedrību 2 325 115 *euro* apmērā dzēšana – kapitāla daļu iegūšana ar atlikto saistību dzēšanas termiņu, kurš noslēdzās 2016. gadā;
- Izglītības un zinātnes ministrija (1 086 051) *euro* vērtībā, jo pārskata gadā samazinājušās saistības (izmaksas) par remontdarbiem un iestāžu uzturēšanas pakalpojumiem, kā arī samazinājusies materiālu un pamatlīdzekļu iegāde.

Bilances postenī “Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem” konsolidētas valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās saistības un attiecīgās prasības.

Piezīme Nr. KB.14.3. Īstermiņa uzkrātās saistības

Bilances postenī “Īstermiņa uzkrātās saistības” konsolidētas valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējās saistības un attiecīgās prasības.

Lielākais palielinājums šajā bilances postenī ir:

- Labklājības ministrijai 44 610 380 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras uzkrātās saistības maksājumiem no valsts pensiju speciālā budžeta valsts fondēto pensiju shēmai par saņemtajām iemaksām, kas atkarīgas no ieskaitīto līdzekļu apjoma dalībnieku kontos, kā arī uzkrātās saistības maksājumiem valsts pamatbudžetā par solidaritātes nodokļa iemaksām 44 821 177 *euro* vērtībā;
- finanšu bilancē 12 187 873 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido uzkrāto saistību palielinājums valsts sniegto galvojumu pamatsummām, kur pastāv risks, ka galvotā aizņēmuma summa netiks maksāta no aizņēmēja līdzekļiem, bet tā atmaksai ir paredzēti valsts budžeta līdzekļi attiecīgās nozares ministrijas budžetā. Salīdzinājumā ar 2015. gada 31. decembri īstermiņa uzkrātās saistības iespējamiem izdevumiem par valsts sniegtajiem galvojumiem palielinājušās par 16 723 087 *euro*, ko veido uzkrāto saistību palielinājums galvojumu pamatsummām 17 466 808 *euro* vērtībā (t.sk. valsts SIA “Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs” 7 069 881 *euro* vērtībā, SIA “Ludzas medicīnas centrs” 4 028 834 *euro* vērtībā, valsts SIA “Aknīstes psihoneiroloģiskā slimnīca” 3 606 321 *euro* vērtībā, valsts SIA “Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca” 2 159 070 *euro* vērtībā, valsts SIA “Bērnu psihoneiroloģiskā slimnīca “Ainaži”” 1 550 410 *euro* vērtībā un pārējo uzkrājumu galvojumu pamatsummām izmaiņas (947 708) *euro* vērtībā) un uzkrāto saistību samazinājums galvojumu procentu maksājumiem (743 721) *euro* vērtībā;
- Iekšlietu ministrijai 6 058 147 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas lēmumu lietā Nr. A420535212 un Ministru kabineta 2016. gada 29. novembra informatīvo ziņojumu TA-2580-IP “Par nepieciešamo rīcību saistībā ar amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm pārtraukumu ieskaitīšanu dienesta pienākumu izpildes laikā” 2.2. un 2.3. punktu Valsts policijai, Valsts robežsardzei, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam veiktā noteiktās atlīdzības par periodu no 2014. gada 16. jūnija līdz 2016. gada 15. jūnijam aprēķināšana, kā arī pārrēķinātā darba samaksa, kas bija saistīta ar vidējās izpeļņas palielināšanu amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm.

Lielākais samazinājums šajā bilances postenī veido:

- finanšu bilancē uzkrāto procentu izdevumu par vērtspapīriem samazinājums (4 967 392) *euro* vērtībā;
- Satiksmes ministrijai (2 053 146) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido uzkrāto saistību samazinājums par sabiedriskā transporta zaudējumu segšanu pārvadātājiem (1 500 000) *euro* vērtībā.

Paskaidrojumi par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī, kas saistīti ar procentu maksājumiem par atvasinātu finanšu instrumentu izmantošanu, sniegti sadaļā “Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti”.

Piezīme Nr. KB.14.4. Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi

Bilances postenī “Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” būtiskākais palielinājums veidojies:

- Aizsardzības ministrijai 17 720 282 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido nākamo periodu ieņēmumi par dāvinājumā no nerezidentiem saņemtajiem krājumiem un pamatlīdzekļiem, tai skaitā speciālo militāro inventāru;
- Iekšlietu ministrijai 3 388 016 *euro* vērtībā. Palielinājumu galvenokārt veido saņemtie EK finanšu līdzekļi atmaksām valsts budžetam par Iekšējās drošības un Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu projektu finansēšanu;
- Veselības ministrijai 2 098 081 *euro* vērtībā. Palielinājumu galvenokārt veido Rīgas Stradiņa universitātes nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi no fiziskām personām par studiju maksu 4 089 015 *euro* vērtībā.

Lielāko samazinājumu šajā bilances postenī veido:

- Kultūras ministrija (2 420 571) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido pārskata periodā atzītie ieņēmumi par EK programmas “Solidaritātes un migrācijas plūsmu pārvaldīšanas pamatprogrammas 2007. – 2013. gadam” īstenošanu 3 508 015 *euro* vērtībā;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (2 200 008) *euro* vērtībā par ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem.

Bilances postenī “Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” konsolidētas valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās saistības un attiecīgās prasības.

Zembilance

Zembilances aktīvi

Piezīme Nr. KB.15. Nomātie aktīvi

26. tabula. *Nomātie aktīvi (euro)*

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Nomātie aktīvi	KB.15.	196 913 932	359 106 580	-162 192 648	-45.2

Būtiskas izmaiņas zebilances postenī “Nomātie aktīvi” izveidojušās nomāto aktīvu vērtības noteikšanas rezultātā vai arī to pārklasificējot no zebilances aktīviem uz nomātiem aktīviem.

Lielākās šī posteņa izmaiņas ir:

- samazinājums Kultūras ministrijai (220 577 380) *euro* vērtībā;
- palielinājums Valsts prezidenta kancelejai 47 060 094 *euro* vērtībā;
- palielinājums Ādažu novada pašvaldībai 5 065 846 *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.16. Zebilances aktīvi

27. tabula. Zebilances aktīvi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Zebilances aktīvi	KB.16.	369 315 932	306 666 711	62 649 221	20.4
Iespējamie aktīvi		89 711 591	89 039 012	672 579	0.8
Prasības par dividendēm un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu	KB.16.1.	90 984 602	78 029 619	12 954 983	16.6
Saņemamie līgumsodi un naudas sodi		26 403 926	26 902 878	-498 952	-1.9
Prasības par prettiesiskā ceļā atsavinātiem aktīviem		2 527 551	2 999 017	-471 466	-15.7
Citi zebilances aktīvi	KB.16.2.	155 961 677	106 186 331	49 775 346	46.9
Atvasinātie finanšu instrumenti		3 726 585	3 509 854	216 731	6.2

Piezīme Nr. KB.16.1. Prasības par dividendēm un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu

Lielākais palielinājums zebilances postenī “Prasības par dividendēm un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu” 12 726 514 *euro* vērtībā ir Ekonomikas ministrijai par iemaksai valsts budžetā plānotām dividendēm no 2016. gada peļņas AS “Latvenergo”.

Piezīme Nr. KB.16.2. Citi zebilances aktīvi

Atbilstoši iestāžu sniegtai informācijai lielākais palielinājums zebilances postenī “Citi zebilances aktīvi” ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai 19 105 431 *euro* vērtībā, Ventspils pilsētas pašvaldībai 15 341 431 *euro* vērtībā un Ekonomikas ministrijai 13 738 503 *euro* vērtībā.

Lielākais samazinājums ir Gulbenes novada pašvaldībai (1 816 081) *euro* vērtībā, Rīgas pilsētas pašvaldībai (1 264 508) *euro* vērtībā un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē (1 212 162) *euro* vērtībā.

Zemilances pasīvi***Piezīme Nr. KB.17. Zemilances pasīvi***

28. tabula. Zemilances pasīvi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Zemilances pasīvi	KB.17.	2 358 864 235	2 270 815 498	88 048 737	3.9
Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem	KB.17.1.	872 913 373	734 452 137	138 461 236	18.9
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem		394 313 773	420 974 815	-26 661 042	-6.3
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu	KB.17.2.	16 468 533	14 583 163	1 885 370	12.9
Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti	KB.17.3.	4 314 061	6 995 449	-2 681 388	-38.3
Nākotnes nomas maksājumi	KB.17.4.	45 013 628	75 317 232	-30 303 604	-40.2
Izsniegtie galvojumi	KB.17.5.	441 227 134	521 722 654	-80 495 520	-15.4
Citas zemilances saistības	KB.17.6.	584 613 733	496 770 048	87 843 685	17.7

Piezīme Nr. KB.17.1. Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju lielāko palielinājumu zemilances postenī “Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem” veido:

- Finanšu ministrija 313 625 470 *euro* vērtībā sakarā ar CFLA jaunajiem noslēgtajiem līgumiem ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētajiem projektiem 2014. – 2020. gada plānošanas periodā;
- Zemkopības ministrijai 93 225 387 *euro* vērtībā par uzņemtām jaunām ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda saistībām ELFLA, ELGF un EJZF projektos;
- Labklājības ministrijai 18 385 762 *euro* vērtībā;
- Sabiedrības integrācijas fondam 13 182 507 *euro* vērtībā;
- Siguldas novada pašvaldībai 7 480 431 *euro* vērtībā.

Lielāko samazinājumu zebilances postenī “Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem” veido:

- Izglītības un zinātnes ministrija (135 298 423) *euro* vērtībā;
- Ekonomikas ministrija (89 867 662) *euro* vērtībā;
- Satiksmes ministrija (56 067 014) *euro* vērtībā;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (36 463 978) *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.17.2. Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju zebilances posteņa “Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu” lielāko palielinājumu veido:

- Finanšu ministrija 2 620 346 *euro* vērtībā. Palielinājums saistīts ar jaunu līgumu noslēgšanu. Būtiskākie nākotnes darījumi saistīti ar Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās muitas datu apstrādes sistēmas pilnveidošanu, uzturēšanu un garantijas nodrošināšanu un Nodokļu informācijas sistēmas un Valsts amatpersonu deklarāciju informācijas sistēmas pilnveidošanu, uzturēšanu un garantijas nodrošināšanu;
- Labklājības ministrijai 2 057 805 *euro* vērtībā, kas galvenokārt saistīts līguma noslēgšanu ar SIA “Stream Networks” par Labklājības ministrijas un tās pakļautības iestāžu teritoriālās datu pārraides tīkla nodrošināšanu un tīkla iekārtu piegādi 2 075 014 *euro* vērtībā;
- Ogres novada pašvaldībai 2 010 719 *euro* vērtībā. Pārskata gadā noslēgti līgumi par preču un pakalpojumu piegādi un pilnīga to izpilde plānota 2017. gadā.

Lielāko samazinājumu šajā postenī veido Liepājas pilsētas pašvaldība (2 649 572) *euro* vērtībā, Daugavpils pilsētas pašvaldība (2 215 281) *euro* vērtībā un Kultūras ministrija (1 003 367) *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.17.3. Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti

Lielākās izmaiņas zebilances postenī “Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti” veido samazinājums Finanšu ministrijai (2 079 883) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido 2015. gadā uzskaitītā pieprasījuma par finanšu līdzekļu nodrošinājumu un maksājuma rīkojuma sagatavošanu Eiropas Kopienas pašu resursu iemaksas veikšanai 2016. gada janvārī izpilde 2 540 202 *euro* vērtībā un Aizsardzības ministrijai (1 022 293) *euro* vērtībā, jo pārskata gadā apmaksāti 2015. gadā saņemtie avansa rēķini par būvniecības pakalpojumiem 1 022 293 *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.17.4. Nākotnes nomas maksājumi

Lielākās izmaiņas zebilances postenī “Nākotnes nomas maksājumi” ir Kultūras ministrijai (30 022 744) *euro* vērtībā, tai skaitā samazinājums Latvijas Nacionālajā muzejam (30 396 944) *euro* vērtībā, jo bilances datumā muzejam nav nākotnes nomas maksājumu par ēkām un zemi un palielinājums 478 490 *euro* Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā.

Piezīme Nr. KB.17.5. Izsniegtie galvojumi

Lielākās izmaiņas zebilances postenī “Izsniegtie galvojumi” veido:

- 2015. gada pārskatā šajā zebilances postenī veikto konsolidāciju (33 143 619) *euro* vērtībā galvojumu uzskaites metodikas maiņas rezultātā;
- Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē zebilancē atzīto saistību samazinājumu par valsts vārdā sniegtiem galvojumiem (30 706 636) *euro* vērtībā. Saistības par izsniegtajiem galvojumiem samazinājušās uz atmaksāto pamatsummu rēķina (galvenokārt uz Latvijas Olimpiskās komitejas un slimnīcu veikto valsts galvoto aizņēmumu pamatsummu atmaksu rēķina, kurām līdzekļi šo atmaksu veikšanai tika paredzēti valsts budžetā);
- pašvaldību galvojumu saistību samazinājumu (16 645 265) *euro* apmērā.

Valsts budžeta sniegtie galvojumi zebilancē uzrādīti summā, kas vienāda ar no galvojuma līgumiem izrietošo izsniegto galvojumu summām, t.i. saņemto aizņēmumu – pamatsumma un procentu maksājumu vai citi maksājumi, ja saskaņā ar līgumu par tiem sniegts galvojums.

Kopumā valsts galvojumi izsniegti 11 veselības aprūpes iestādēm 221 084 469 *euro* vērtībā. Veselības aprūpes iestādēm 2016. gadā valsts galvoto aizdevumu atlikums ir samazinājies 6 493 897 *euro* apmērā un tas ir 170 072 273 *euro*. Galvojumi veselības aprūpes iestādēm ir lielākā galvojumu portfeļa grupa pēc valsts galvotā aizdevuma atlikuma – 39 % no visa galvojumu portfeļa.

Veselības aprūpes iestāžu saistību segšanai 2016. gadā saskaņā ar likumu “Par valsts budžetu 2016. gadam bija paredzēta valsts budžeta dotācija no vispārējiem ieņēmumiem valsts galvoto aizdevumu atmaksas un apkalpošanas maksājumu nodrošināšanai.

No kopējā valsts sniegto galvojumu portfeļa 2016. gadā galvoto aizdevumu atmaksas problēmas ir bijušas un izpildīts galvojums vienam valsts galvojuma saņēmējam – Rojas ostas pārvalde. Rojas ostas pārvalde kopš 2008. gada beigām nespēj veikt valsts galvotā aizņēmuma procentu un pamatsummas maksājumus.

Pārskata periodā atsevišķu pašvaldību kapitālsabiedrību, kas nodarbojas ar atkritumu apsaimniekošanu, sākotnēji izstrādātie attīstības plāni nav realizējušies atbilstoši plānotam un finanšu situācija pasliktinājusies. Atkritumu apsaimniekošanas kapitālsabiedrību galvojumu atlikumi kopā nepārsniedz 0,5 % no valsts sniegto galvojumu portfeļa.

Būtisks samazinājums zebilances postenī “Izsniegtie galvojumi” atbilstoši iestāžu sniegtajiem datiem ir:

- Liepājas pilsētas pašvaldībai (4 000 006) *euro* vērtībā. Samazinājumu galvenokārt ietekmēja aizņēmēju pārskata gadā veiktās aizdevumu atmaksas 3 625 284 *euro* vērtībā;
- Bauskas novada pašvaldībai (1 452 278) *euro* vērtībā. Lielākais samazinājums ir par SIA “Bauskas siltums” sniegto galvojumu, jo 2016. gadā SIA “Bauskas siltums” saņēma Kohēzijas fonda finansējumu 1 235 349 *euro* vērtībā, ko novirzīja Valsts kases aizņēmuma pamatsummas atmaksai.

Piezīme Nr. KB.17.6. Citas zebilances saistības

Lielākās izmaiņas zebilances postenī “Citas zebilances saistības” ir:

- palielinājums 92 885 992 *euro* vērtībā Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē par valsts budžeta piešķirtiem, bet vēl neizmaksātiem aizdevumiem;

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

- samazinājums Rīgas pilsētas pašvaldībai (25 178 748) *euro* vērtībā, kas galvenokārt veidojas no nākotnes procentu maksājumu par Dienvidu tilta būvniecības samazinājuma (25 766 040) *euro* vērtībā;
- palielinājums Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai 24 463 542 *euro* vērtībā, kas veidojas no nākotnes maksājumiem starptautiskajās institūcijās Pārrobežu sadarbības programmu nodrošināšanai un projektu līgumu prasībām pašvaldībām un pašvaldību iestādēm par siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu;
- samazinājums Kultūras ministrijai (6 951 909) *euro* vērtībā, jo pārskata gadā ir samazinājušās saistības par projektiem saskaņā ar finansēšanas līgumiem;
- palielinājums Iekšlietu ministrijai 5 734 587 *euro* vērtībā, galvenās izmaiņas saistītas ar saistību pieaugumu par zemes un telpu nomu un par transportlīdzekļu nomu saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem.

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju 29. tabulā uzrādīta informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem un to termiņstruktūru.

29. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem (*euro*)

Posteņa/klasifikācijas koda nosaukums	Līguma summa (2.+3.+4.+ 5.+6.+7.)	Līguma summa, kas maksājama					
		2017. gadā	2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	turpmākaajos gados
A	1	2	3	4	5	6	7
Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	849 025 971	335 182 786	188 213 797	105 351 377	79 718 909	130 415 583	10 143 519
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem, tai skaitā	249 771 901	121 684 500	60 561 214	42 944 468	24 017 734	563 985	0
<i>Zemes, ēku un būvju iegāde un izveidošana</i>	136 776 067	73 663 945	26 854 682	20 353 803	15 899 021	4 616	0
<i>Speciālā militārā inventāra iegāde un izveidošana</i>	94 843 484	32 342 384	32 027 886	22 240 572	7 895 993	336 649	0
<i>Pārējo ilgtermiņa ieguldījumu iegāde un izveidošana</i>	18 152 350	15 678 171	1 678 646	350 093	222 720	222 720	0
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas	264 058 364	112 554 593	63 867 174	28 738 245	21 449 866	19 009 955	18 438 531

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Posteņa/klasifikācijas koda nosaukums	Līguma summa (2.+3.+4.+ 5.+6.+7.)	Līguma summa, kas maksājama					
		2017. gadā	2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	turpmākaajos gados
A	1	2	3	4	5	6	7
Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu ¹							
Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti	4 234 269	4 234 269	0	0	0	0	0
Citas zembilances saistības	249 313 730	54 906 224	22 264 051	20 072 533	19 755 328	18 228 671	114 086 923

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju 30. tabulā uzrādīta informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem un to termiņstruktūru.

30. tabula. Pašvaldību informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem (euro)

Posteņa/klasifikācijas koda nosaukums	Līguma summa (2.+3.+4.+ 5.+6.+7.)	Līguma summa, kas maksājama					
		2017. gadā	2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	turpmākaajos gados
A	1	2	3	4	5	6	7
Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	23 887 402	23 391 879	480 031	15 492	0	0	0
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem, tai skaitā	144 541 872	67 347 995	21 937 001	10 080 170	7 310 386	6 827 889	31 038 431
<i>Zemes, ēku un būvju iegāde un izveidošana</i>	137 551 606	60 357 729	21 937 001	10 080 170	7 310 386	6 827 889	31 038 431
<i>Pārējo ilgtermiņa ieguldījumu iegāde un izveidošana</i>	6 990 266	6 990 266	0	0	0	0	0
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas	114 457 861	67 528 997	16 987 555	8 484 428	7 434 936	7 044 939	6 977 006

¹ Norāda informāciju par nākotnes maksājumiem un saistībām atbilstoši noslēgtajiem līgumiem un citiem tiesiskajiem instrumentiem – kopējo darījuma summu un tās sadalījumu pa termiņiem. Zembilancē nākotnes saistības un maksājumus norāda bilances datumā iespējamo maksājumu apjomā, kas rastos, ja līgumi tiktu laužti.

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Posteņa/klasifikācijas koda nosaukums	Līguma summa (2.+3.+4.+ 5.+6.+7.)	Līguma summa, kas maksājama					
		2017. gadā	2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6	7
Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu ²							
Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti	79 792	79 792	0	0	0	0	0
Citas zembilances saistības	159 753 011	36 097 405	24 012 861	21 386 177	19 871 184	16 281 576	42 103 808

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju nākotnes nomas maksājumu summa par operatīvās nomas līgumiem 2016. gada 31. decembrī ir 476 770 473 *euro* vērtībā un to termiņstruktūra uzrādīta 31. tabulā.

31. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu informācija par nomātajiem (izņemot finanšu nomu) aktīviem (*euro*)

Aktīvu grupa	Nomas maksājumu sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2017. gadā	2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Nemateriālie ieguldījumi	4 328 259	3 348 954	865 143	91 650	22 512	0
Pamatlīdzekļi	472 339 509	55 101 716	49 189 158	42 953 067	39 877 772	285 217 796
Krājumi	102 705	49 169	26 754	9 563	7 991	9 228
Kopā:	476 770 473	58 499 839	50 081 055	43 054 280	39 908 275	285 227 024

Lielākie nomas maksājumi ministrijām un centrālām valsts iestādēm plānoti par nedzīvojamām ēkām 305 967 339 *euro* vērtībā un dzīvojamām ēkām 113 614 362 *euro* vērtībā.

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju nākotnes nomas maksājumu summa par operatīvās nomas līgumiem 2016. gada 31. decembrī ir 79 763 833 *euro* un to termiņstruktūra uzrādīta 32. tabulā.

32. tabula. Pašvaldību informācija par nomātajiem (izņemot finanšu nomu) aktīviem (*euro*)

Aktīvu grupa	Nomas maksājumu sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2017.gadā	2018.gadā	2019.gadā	2020.gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Nemateriālie ieguldījumi	1 861 021	1 767 198	56 011	33 880	1 966	1 966
Pamatlīdzekļi	76 932 727	6 854 351	3 126 849	2 263 037	1 946 849	62 741 641
Krājumi	970 085	382 502	185 551	139 777	134 360	127 895
Kopā:	79 763 833	9 004 051	3 368 411	2 436 694	2 083 175	62 871 502

Lielākie nomas maksājumi pašvaldībām plānoti par zemes zem ēkām un būvēm nomu 63 891 117 *euro* vērtībā un nedzīvojamo ēku nomas 9 123 923 *euro* vērtībā.

² Norāda informāciju par nākotnes maksājumiem un saistībām atbilstoši noslēgtajiem līgumiem un citiem tiesiskajiem instrumentiem – kopējo darījuma summu un tās sadalījumu pa termiņiem. Zembilancē nākotnes saistības un maksājumus norāda bilances datumā iespējamo maksājumu apjomā, kas rastos, ja līgumi tiktu laužti.

Būtiskas tiesvedības

2016. gada 11. martā stājās spēkā grozījumi Ministru kabineta 2003. gada 20. maija noteikumos Nr. 263 “Valsts kancelejas nolikums”, nosakot, ka Valsts kanceleja nodrošina Latvijas Republikas pārstāvību starptautiskajos investīciju strīdos un sniedz citām valsts pārvaldes iestādēm metodoloģisku palīdzību starptautisko ieguldījumu aizsardzības jomā.

Valsts kanceleja, ievērojot starptautiskās tiesvedības specifiku un piemērojamā starptautiskā līguma par ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību un starptautiskās šķīrējtiesas noteikumus, sniedz informāciju par starptautiskās tiesvedības procesu pret valsti un par procesu starptautiskās tiesvedības izmaksu atlīdzināšanai par labu valstij 2016. gadā:

- 2012. gada 15. oktobrī Starptautiskajā investīciju strīdu izskatīšanas centrā (turpmāk – ICSID), saskaņā ar starptautiskā līguma starp Latvijas Republikas valdību un Lietuvas Republikas valdību par ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību tika reģistrēta lieta UAB E Enerģija (Lietuva) pret Latvijas Republiku (ICSID lietas Nr. ARB/12/33). Pēdējā procesuālā darbība šajā lietā veikta 2015. gada 1. jūnijā, līdz ar to 2016. gadā no valsts budžeta līdzekļiem izmaksas netika veiktas;
- 2016. gadā tika panākts Latvijas valstij labvēlīgs spriedums saistībā ar starptautiskās tiesvedības izmaksu atlīdzināšanu un uzsākta sprieduma izpildes procedūra Igaunijas tiesā. 2014. gada 12. novembrī Pastāvīgajā Arbitrāžas Tiesā tika uzsākts starptautiskais šķīrējtiesas process Mr. Indrek Kuivallik (Igaunija) pret Latvijas Republiku (lietas Nr. AA555). 2015. gada beigās tiesvedības procesa laikā I. Kuivalliks, vienpusēji un bez atkārtotām prasījuma tiesībām uz tā paša pamata, atsauca visas izvirzītās prasības pret Latviju. 2016. gada februārī šķīrējtiesa pasludināja galīgo nolēmumu, nosakot, ka I. Kuivallikam jāatmaksā Latvijai visas izmaksas, kas radušās tiesvedības procesā. Attiecīgi Latvija vērsās Igaunijas tiesā ar prasību, lai tiktu panākta tiesāšanās izdevumu atmaksa no I. Kuivallika, un 2016. gada augustā tika paziņots Latvijai labvēlīgs spriedums, nosakot, ka spriedums ir izpildāms Igaunijā. Finanšu līdzekļi, kas šī procesa ietvaros atgūti 2016. gadā, ieskaitīti valsts budžetā.

Saskaņā ar Valsts kancelejas sniegto informāciju 2016. gadā panākts labvēlīgs spriedums starptautiskajā šķīrējtiesā “Winergy” lietā saistībā ar tiesvedības izmaksu atlīdzināšanu un uzsākta sprieduma izpildes procedūra Igaunijas tiesā, tomēr ievērojot starptautiskās tiesvedības specifiku (informācijai saistībā ar šādiem tiesvedības procesiem pārsvarā noteikts ierobežotas pieejamības statuss) detalizētāka informācija par šādu strīdu risināšanas gaitu nav sniedzama.

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas sniegto informāciju par būtiskām tiesvedībām, kas turpinās 2017. gadā:

- Komandītsabiedrība “EXPO 2015”, kura 2015. gadā sniegusi tiesā pretprasību pret Ekonomikas ministriju par zaudējumu un likumisko procentu piedziņu par summu 470 984 *euro*, kas nav uzrādīti zebilances iespējamās saistībās, jo Ekonomikas ministrija, notiekošās tiesvedības procesa ietvaros, 2016. gada 3. februārī Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas civillietā Nr. C30414815 iesniegusi pretprasību Nr. 231-4-923 par zaudējumu piedziņu 632 013,04 *euro*, samaksātās valsts nodevas 7 920,82 *euro* un samaksāto ar lietu izskatīšanu 4,70 *euro*;
- Šķīrējtiesa 2016. gada 13. aprīlī pieņēma lēmumu izbeigt šķīrējtiesas procesu lietā R.S.E. Holdings AG prasībā pret Latvijas Republiku par uzņemto līgumsaistību iespējamo neizpildi no AS “Citadele banka” meitas sabiedrības “Parex Asset Management Ukraine” (tagad Citadele Asset Management Ukraine) (reģistrēta Ukrainā) puses pret R.S.E.Holdings AG meitas sabiedrību Manrisa Enterprises Limited (reģistrēta Kiprā) un nolēma, ka R.S.E.Holdings AG ir jāatlīdzina Latvijas Republikai izdevumus, kas Latvijai ir radušies saistībā ar šķīrējtiesas

procesu 52 060,95 *euro* apmērā. Tostarp šķīrējtiesa atzina, ka Latvijas Republika nav tiesīga saņemt tiesāšanās izmaksas 52 060,95 *euro* (50 000,00 *euro* izmaksas par juridisko pārstāvību, 2 060,95 *euro* citi izdevumi) atpakaļ no drošības naudas, kuru iemaksāja R.S.E.Holdings AG. Kā atzina šķīrējtiesa, drošības nauda ir paredzēta kā nodrošinājuma izmaksas, kas saistītas ar izdevumiem par šķīrējtiesnešu darbu, bet tā nav paredzēta Latvijas Republikas juridisko un citu izmaksu segšanai.

Pārskata gadā R.S.E.Holdings AG nav izpildījis Ekonomikas ministrijas lūgumu izpildīt šķīrējtiesas lēmumu un nav atlīdzinājis Latvijas Republikai izdevumus, kas tai ir radušies saistībā ar šķīrējtiesas procesu 52 060,95 *euro* apmērā.

Ekonomikas ministrija iesaistījās šķīrējtiesas procesā, pamatojoties uz Ministru kabineta 2014. gada 30. septembra sēdē lemto un 2015. gada 18. martā noslēdza juridiskās palīdzības līgumu ar juridisko biroju “Belot Malan & Associates” par Latvijas Republikas pārstāvības nodrošināšanu. Tomēr R.S.E.Holdings AG cēla prasību pret Latvijas Republiku un tikai Latvijas Republika, Ministru kabineta personā, var izlemt vai vērsties Šveices konfederācijas tiesā ar prasību par šķīrējtiesas lēmuma izpildi un lūgt R.S.E.Holdings AG atlīdzināt tiesāšanas izdevumus 52 060,95 *euro* apmērā, kā arī tikai Ministru kabinets var pilnvarot Ekonomikas ministriju celt prasību Šveices konfederācijas tiesā.

Līdz ar to, sākotnēji Ekonomikas ministrijai ir jāsniedz priekšlikumi Ministru kabinetam par šķīrējtiesas lēmuma izpildes turpmāko virzību, bet, lai Ekonomikas ministrija varētu izvērtēt, vai šobrīd ir lietderīgi Latvijas Republikai vērsties Šveices konfederācijas tiesā ar prasību par šķīrējtiesas lēmuma izpildi, būtiski ir noskaidrot, vai R.S.E.Holdings AG ir manta, ko R.S.E.Holdings AG varētu realizēt šķīrējtiesas lēmuma izpildes īstenošanai un atmaksāt Latvijas Republikai tiesāšanās izmaksas.

Ekonomikas ministrija šobrīd veic darbības (sazinās ar Šveices komercreģistru elektroniski), lai noskaidrotu vai R.S.E.Holdings AG ir manta, ko R.S.E.Holdings AG varētu realizēt šķīrējtiesas lēmuma izpildes īstenošanai un atmaksāt Latvijas Republikai tiesāšanās izmaksas 52 060,95 *euro* apmērā.

Ja izrādītos, ka R.S.E.Holdings AG ir manta, Latvijas Republika varētu vērsties Šveices kantona pirmās instances tiesā, kurā atrodas R.S.E.Holdings AG domicils un lūgt Šveices kantona pirmās instances tiesu atzīt šķīrējtiesas lēmumu.

- Latvijas Investīciju un attīstība aģentūra kā atbildētāja ir iesaistīta piecos tiesvedības procesos. Izvērtējot sagaidāmo saistību iespējamību, zembilances saistībās ir uzrādīta 2014. gada aprīlī ierosinātās civillietas biedrības “Biznesa inkubators Cēsis” prasība pret Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru 434 953,75 *euro* vērtībā, likumisko procentu un tiesāšanās izdevumu piedziņu. Pirmās instances spriedums Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrai bija nelabvēlīgs. 2017. gada 16. martā izskatīta apelācijas sūdzība. Apelācijas sūdzība apmierināta pilnībā un biedrības “Biznesa inkubators Cēsis” prasība pret Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru 434 953,75 *euro* vērtībā, likumisko procentu un tiesāšanās izdevumu piedziņu pilnībā noraidīta. Biedrība “Biznesa inkubators Cēsis” 2017. gada 17. maijā iesniegusi kasācijas sūdzību.

Satiksmes ministrija 2016. gadā nodrošinājusi pārstāvību 50 tiesvedības procesos, kuros bijusi iesaistīta Satiksmes ministrija, tai skaitā pabeigtas 13 tiesvedības. Saskaņā ar Ministru prezidenta 2016. gada 15. novembra rezolūciju Nr. 18/I-1842-jur, Satiksmes ministrijai uzdots nodrošināt valsts interešu pārstāvību AS “Staur Eiendom”, AS “EBO Invest” un AS “Rox Holding” starptautiskajā šķīrējtiesas lietā pret Latvijas Republiku, par iespējamiem Latvijas Republikas valdības un Norvēģijas Karalistes valdības līguma par savstarpēju ieguldījumu

veicināšanu un aizsardzību pārkāpumiem. Satiksmes ministrijas ieskatā īpašu uzkrājumu veidošanai nav pamata.

Lielvārdes novada pašvaldība, attiecībā uz 2015. gada 24. novembrī bijušā domes priekšsēdētāja J. Āboliņa ārpus amata pilnvarojuma parakstīto un Valsts kasē iesniegto dokumentu "Promissory Note" par finanšu saistību (aizņēmuma) 200 000 000 *euro* apmērā uzņemšanos Lielvārdes novada pašvaldības vārdā, 2015. gada 4. decembrī iesniedza KNAB iesniegumu un 2015. gada 4. decembrī vēstuli Ģenerālprokuratūrā ar lūgumu izvērtēt, vai bijušā domes priekšsēdētāja Jāņa Āboliņa rīcība satur noziedzīga nodarījuma pazīmes un dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, un nepieciešamības gadījumā uzsākt kriminālprocesu pēc attiecīgajiem Krimināllikuma pantiem.

KNAB 2016. gada 25. novembrī sniedza atbildi Nr. 1/6907 (lēmums), ar ko atteica uzsākt kriminālprocesu. Savukārt, Lielvārdes novada pašvaldība 2016. gada 9. decembrī iesniedza Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai sūdzību par šo KNAB lēmumu. Ģenerālprokuratūras amatpersona konstatēja, ka KNAB lēmums ar atteikumu uzsākt kriminālprocesu pieņemts, nepārbaudot visus apstākļus, kuriem ir būtiska nozīme un kas var ietekmēt pārsūdzētā lēmuma pamatotību, un 2017. gada 10. janvārī pieņēma lēmumu atcelt 2016. gada 25. novembra KNAB lēmumu un uzdodot KNAB veikt papildus pārbaudi. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 373. panta septītajai daļai, prokurora nolēmums nebija pārsūdzams.

Informācija par 2017. gadā veiktajām darbībām atklāta sadaļā "Notikumi pēc bilances datuma".

Valsts aizdevumi un to struktūra

Kopējās valsts prasības par izsniegtajiem aizdevumiem 2016. gada 31. decembrī ir 1 255 513 877 *euro* vērtībā, ko veido aizdevumi:

- valsts struktūrām 133 648 931 *euro* vērtībā;
- pašvaldību struktūrām 934 323 180 *euro* vērtībā;
- nefinanšu sabiedrībām 187 091 810 *euro* vērtībā;
- mājsaimniecībām 24 502 *euro* vērtībā;
- nerezidentiem 425 454 *euro* vērtībā.

Izsniegtie valsts aizdevumi 2016. gadā

2016. gada laikā izsniegti valsts aizdevumi 179 860 529 *euro* apmērā.

2016. gadā vislielākais izsniegto valsts aizdevumu apjoms 118 897 655 *euro* vērtībā izsniegts pašvaldībām, kas sastāda 66,1 % no valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas, t.sk.:

- pašvaldību investīcijām 109 187 863 *euro*;
- budžeta un finanšu vadībai 1 026 000 *euro*;
- ES līdzfinansēto projektu īstenošanai 8 683 792 *euro*.

Pašvaldībām izsniegto aizdevumu sadalījumu pa nozarēm skatīt 33. tabulā.

33. tabula. Pašvaldībām izsniegto aizdevumu sadalījums pa nozarēm (euro)

Nozare	Valsts aizdevums 2016.gadā	Valsts aizdevums 2015.gadā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	1	2	3	4
Budžetam un finanšu vadībai	1 026 000	250 000	776 000	310.4
Izglītībai	54 503 263	49 394 414	5 108 849	10.3
Sociālā aizsardzība	4 254 221	2 748 660	1 505 561	54.8
Enerģētika	2 323 593	13 087 914	-10 764 321	-82.2
Ūdensapgāde	2 877 977	22 568 266	-19 690 289	-87.2
Vides aizsardzība, atkritumu saimniecība	731 730	7 321 747	-6 590 017	-90.0
Atpūta, kultūra, tūrisms	11 598 170	31 730 428	-20 132 258	-63.4
Teritoriju un mājokļu attīstība	35 893 713	59 586 610	-23 692 897	-39.8
Autotransporta iegādei	3 046 450	3 013 637	32 813	1.1
Citi	2 642 538	800 904	1 841 634	229.9
Kopā:	118 897 655	190 502 580	-71 604 925	-37.6

Vispieprasītākie valsts aizdevumi ir ar atmaksas termiņu no 5 līdz 10 gadiem un no 15 līdz 20 gadiem. Valsts aizdevumi ar atmaksas termiņu no 5 līdz 10 gadiem galvenokārt tiek piesaistīti, lai nodrošinātu finansējumu transporta iegādei un pašvaldību prioritāro investīciju projektu īstenošanai. Savukārt, valsts aizdevumi ar atmaksas termiņu no 15 līdz 20 gadiem galvenokārt tiek piesaistīti, lai nodrošinātu finansējuma pieejamību ilgtermiņa investīciju projektu īstenošanai izglītības nozarē un teritoriju attīstībā

Valsts aizdevumi 9 387 962 *euro* vērtībā jeb 5,2 % no kopējās valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas izsniegti valsts struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem, t.i., AS „Attīstības finanšu institūcija Altum”.

2016. gadā 51 574 912 *euro* vērtībā jeb 28,7 % no kopējās valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas izsniegti nefinanšu sabiedrībām.

2016. gada laikā valsts aizdevumi atmaksāti 191 144 813 *euro* apmērā, t.sk. 1320 *euro* apmērā Limbažu novads veicis pirmstermiņa aizņēmuma atmaksu, kas iekļauta 2017. gada valsts budžeta izpildē un 281 *euro* apmērā saņemta valsts galvotā aizdevuma atmaksa no privātpersonas.

Pašvaldību aizdevumi un to struktūra

Kopējās pašvaldību prasības par izsniegtiem aizdevumiem 2016. gada 31. decembrī ir 705 906 *euro* vērtībā, ko veido aizdevumi:

- nefinanšu sabiedrībām 255 912 *euro* vērtībā;
- mājtsaimniecībām 119 498 *euro* vērtībā;
- mājtsaimniecības apkalpojošām bezpeļņas organizācijām 330 496 *euro* vērtībā.

Salīdzinājumā ar 2015. gada 31. decembri kopējās pašvaldību prasības par izsniegtiem aizdevumiem samazinājušās par (639 415) *euro* jeb (47,5) % apmērā.

Pārskata gadā lielākais samazinājums (539 031) *euro* vērtībā ir par Rīgas pilsētas pašvaldības radniecīgās kapitālsabiedrības SIA “Rīgas ūdens” izsniegtā aizdevuma atmaksu.

Atvasinātie finanšu instrumenti

Konsolidētajā bilancē uzrādīti Valsts kases un Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti.

Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotais atvasinātais finanšu instruments 2016. gada pārskatā uzrādīts tā patiesajā vērtībā, kā rezultātā pārskata gada beigās veidojas samazinājums (13 833 644) *euro* vērtībā par atvasināto finanšu instrumentu un aprēķinātiem uzkrātiem procentiem par darījumu kontā *Deutsche Bank AG* ieskaitīto finansējumu Dienvidu tilta būvniecībai. Rīgas pilsētas pašvaldības atvasinātā finanšu instrumenta izmantošana aprakstīta šī skaidrojuma sadaļas “Uzskaitē un novērtēšana” apakšsadaļā “Rīgas pilsētas pašvaldības grāmatvedībā noteiktie atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi”.

Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti

2016. gadā Valsts kase nav veikusi jaunus aizņēmumus ārvalstu valūtās un nav slēgusi jaunus darījumus valsts parāda valūtu riska izslēgšanai. Tīrā valūtu parāda atklātās pozīcijas saglabāšanu finanšu ministra apstiprinātā Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajās robežās nodrošināja iepriekšējos gados noslēgtie FORWARD³ un CCIRS⁴ darījumi. Gan FORWARD, gan CCIRS darījumi ir piesaistīti valsts parādam un, valūtu kursu svārstību rezultātā mainoties darījumu patiesai vērtībai, valsts parāda vērtība mainās pretējā virzienā.

Valsts parāda portfeli iekļauto atvasināto finanšu instrumentu pamatsummas valūtas efekts specifiski attiecināts uz valsts parāda portfeli un uzrādīts kā konsolidētās bilances konta ilgtermiņa aizdevumi ietekmējošs rādītājs, bet procentu maksājumu risku ierobežošanai pielietotie atvasinātie finanšu instrumenti attiecināti uz valsts parāda apkalpošanas izdevumiem un uzrādīti konsolidētā bilancē kā uzkrātie ieņēmumi vai uzkrātie izdevumi.

2016. gada 31. decembrī parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšana uzrādīta (419 663 682) *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar 2015. gada 31. decembri parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas darījumu vērtība samazinājusies par (10 980 854) *euro*.

2016. gada 31. decembrī aktīvu no atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšanas veidoja visu noslēgto CCIRS darījumu pamatsummas tirgus vērtības izmaiņas no valūtu kursu svārstībām (418 847 702) *euro* vērtībā un FORWARD darījumu vērtības izmaiņas no valūtu kursu svārstībām (815 980) *euro* vērtībā. 2016. gada beigās šo darījumu vērtības daļa, kas ir atkarīga no valūtu kursu svārstībām, palielinājās, jo joprojām saglabājās ASV un *euro* zonas ekonomiku nevienlīdzīgie izaugsmes tempi un zemais *euro* zonas inflācijas līmenis. 2016. gada ASV ekonomikas pozitīvā izaugsme pretstatā *euro* zonas stagnācijai, ASV centrālās bankas decembrī pieņemtais lēmums par USD bāzes likmes paaugstināšanu, kā arī jaunievēlētā ASV prezidenta Donalda Trampa paziņojumi par jaunu iekšējo un ārējo politiku, veicināja ASV pievilcīgumu investīcijām, kas savukārt pozitīvi ietekmēja USD pieprasījumu un kursu.

2016. gada 31. decembrī atvasināto finanšu instrumentu atmaksa nav kavēta un nav atzīts vērtības samazinājums (*impairment*).

2016. gada 31. decembrī uzkrātie procentu izdevumi par atvasinātiem finanšu instrumentiem ir 166 227 913 *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar 2015. gada 31. decembri uzkrāto procentu izdevumu par atvasinātiem finanšu instrumentiem vērtība samazinājusies par (849 039) *euro*.

Parējās CCIRS darījumu vērtības izmaiņas 2016. gada 31. decembrī veidoja uzkrātos izdevumus 93 041 341 *euro* vērtībā, savukārt parējās FORWARD darījumu vērtības izmaiņas veidoja uzkrātos izdevumus 67 853 *euro* vērtībā. Noslēgto darījumu vērtības daļas, kas ir atkarīga no procentu likmju svārstībām, samazinājumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu veidoja USD un *euro* procentu likmju nevienlīdzīgās izmaiņas 2016. gadā. 2016. gadā Eiropas Centrālā

³ FORWARD – nākotnes valūtas pirkšanas vai pārdošanas darījums, kura ietvaros par noteikto valūtu kursu noteiktā dienā nākotnē tiek nopirkts vai pārdots noteiktais valūtas daudzums.

⁴ CCIRS – valūtu mijmaiņas darījums vai procentu likmju un valūtu mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar naudas plūsmām dažādās valūtās (procentu un pamatsummas maksājumiem).

banka (turpmāk – ECB) turpināja zemo bāzes likmju politiku, stimulējot inflāciju un ekonomisko izaugsmi ar aktīvu iepirkumu programmu. Savukārt 2016. gada laikā USD likmēm tika novērots pieaugums sakarā ar tirgus dalībnieku pastāvošajām gaidām par ASV centrālās bankas lēmumu palielināt USD bāzes likmi, kas tika realizēts 2016. gada decembrī.

2016. gadā Valsts kase nav slēgusi jaunus IRS⁵ un valsts parāda portfeļa ilgspēju (turpmāk – *duration*, t.i., procentu likmju vidējo svērto fiksēto periodu (gados)) rādītāja atrašanos Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajās robežās nodrošināja 2016. gadā veiktie aizņemšanās pasākumi.

2016. gada 31. decembrī uzkrātie izdevumi par IRS darījumiem bija 73 118 719 *euro* vērtībā. 2016. gadā uzkrātie izdevumi par IRS darījumiem ir palielinājušies par 4 659 387 *euro* salīdzinājumā ar 2015. gada 31. decembrī uzkrātajiem izdevumiem par IRS darījumiem 68 459 332 *euro* vērtībā.

IRS darījumu bilances vērtība ir atkarīga no *euro* valūtas īstermiņa procentu likmju svārstībām. 2016. gadā kopumā īstermiņa likmēm turpinājās lejupslīde, kas ir saistīta ar iepriekšminētiem ECB pieņemtajiem un iespējamiem 2017. gada monetāras politikas lēmumiem, un līdz ar to arī nākotnē situācija būs atkarīga no ECB pieņemtajiem monetārās politikas lēmumiem.

Atvasināto finanšu instrumentu finanšu aktīvu un saistību patiesā vērtība

Patiesās vērtības hierarhija

7. Starptautiskais finanšu pārskatu standarts nosaka vērtēšanas metožu hierarhiju, pamatojoties uz vērtēšanas tehnikā izmantoto veidu – novērojami tirgus dati vai arī tirgus dati nav novērojami. Novērojami tirgus dati ir iegūti no neatkarīgiem avotiem. Ja tirgus dati nav novērojami, vērtēšanas tehnika uzrāda Valsts kases pieņēmumus par tirgus situāciju. Šie divi datu veidi nosaka sekojošu patiesās vērtības hierarhiju:

- 1. līmenis – vērtēšanas tehnikā izmanto aktīvā tirgū kotētās cenas (nekorģētas) identiskiem aktīviem vai saistībām. Šis līmenis iekļauj biržā kotētās akcijas un iegādātos parāda vērtspapīrus, kā arī biržā tirgotos atvasinātos finanšu instrumentus;
- 2. līmenis – vērtēšanas tehnikā izmanto tirgus datus, kas nav 1. līmenī iekļautās kotētās cenas, bet kas ir novērojami tieši (t.i. cena), vai netieši (t.i. iegūti no cenas). Šajā līmenī ir iekļauta lielākā daļa no atvasinātajiem finanšu instrumentiem un iegādātiem parāda vērtspapīriem;
- 3. līmenis – vērtēšanas tehnikā izmanto tirgus datus, kas nav balstīti uz novērojamiem tirgus datiem. Šajā līmenī iekļautas akcijas un iegādātie parāda instrumenti, kuru vērtēšanā būtiska sastāvdaļa ir dati, kuri nav novērojami aktīvā tirgū.

Visi Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti ietilpst patiesās vērtības hierarhijas 2. līmenī, jo to vērtēšanas modeļos pielietotas tirgus cenas.

Atvasināto finanšu instrumentu darījumu nosacītā pamatvērtība

Atvasināto finanšu instrumentu darījumu nosacītā pamatvērtība (visu Valsts kases maksājamo plūsmu summa) nosaka salīdzināšanas bāzi ar instrumentiem, kas tiek atzīti bilancē, bet nenorāda uz instrumenta patieso vērtību. Tādēļ nosacīto pamatvērtību neizmanto, lai noteiktu, kādā līmenī Valsts kase ir pakļauta kredīriskam vai tirgus riskam. Atvasināto finanšu instrumentu vērtība mainās atkarībā no tirgus procentu likmju vai valūtas kursu svārstībām un,

⁵ IRS – procentu likmju mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar procentu maksājumu plūsmām, kuras balstās uz darījumu nosacījumos noteikto termiņu procentu likmēm (vienai no plūsmām likme var būt fiksēta uz visu darījuma termiņu).

attiecīgi mainoties bilances vērtības zīmei, var pāriet no bilances aktīvu puses uz pasīvu pusi un otrādi. Atvasināto finanšu instrumentu vērtības izmaiņas pašas par sevi nekādā veidā neliecina par to izmantošanas efektivitāti un to pielietošanas rezultāts ir vērtējams kontekstā ar pamatinstrumenta riska pārvaldīšanu.

34. tabula. Valsts kases atvasināto finanšu instrumentu nosacītās līgumu pamatvērtības un bilances vērtības (euro)

Atvasinātie finanšu instrumenti	31.12.2016.		
	Nosacītā pamatvērtība	Balances vērtība	
		Aktīvs	Pasīvs
A	1	2	3
Valūtas nākotnes līgumi (FORWARD) ⁶	3 751 894	132 075	-748 127
Procentu mijmaiņas līgumi (IRS) ⁷	77 280 003	0	73 118 719
Valūtu un procentu likmju mijmaiņas līgumi (CCIRS)	1 709 579 079	41 882 960	-325 806 361
Kopā:	1 790 610 976	42 015 035	-253 435 769

Atvasināto finanšu instrumentu nediskontētās nākotnes naudas plūsmas termiņstruktūra

Atvasināto finanšu instrumentu nediskontētās nākotnes naudas plūsmas termiņa struktūra uzrāda atvasināto finanšu instrumentu termiņa sadalījumu līdz gadam, no viena līdz pieciem gadiem un virs pieciem gadiem pa atvasināto finanšu instrumentu līgumiem.

Šī pārskata sagatavošanas periodā *euro* valūtas procentu likmes joprojām atrodas vēsturiski zemos līmeņos, ņemot vērā ECB lēmumus par monetāras politikas pasākumiem, kas vērsti uz Eirozonas ekonomikas izaugsmes stimulēšanu un inflācijas līmeņa paaugstināšanu. Vēsturiski zemo likmju periods var saglabāties arī nākamajos gados un, līdz ar to, IRS darījumu izmantošana būs saistīta ar izmaksām. Tomēr nākotnē, vidējā termiņā atjaunojoties *euro* zonas stabilai izaugsmei un attiecīgi notiekot visu termiņu procentu likmju pieaugumam, paredzams, ka IRS darījumu izmantošanas rezultātā veiktie izdevumi ilgākā laika periodā varētu tikt daļēji kompensēti ar ieņēmumiem, tādējādi veicinot valsts parāda portfeļa vadības mērķa – optimizēt valsts parāda apkalpošanas izmaksas ilgtermiņā, ierobežojot valsts parāda portfeļa finanšu riskus – sasniegšanu.

CCIRS un FORWARD darījumiem valūtu kursu svārstību rezultāts tiek pilnībā kompensēts ar valsts parāda vērtības izmaiņām no valūtu svārstībām. Savukārt pārējās izmaiņas kompensē ASV dolāros emitēto eiroobligāciju tirgus vērtības izmaiņas atkarībā no procentu likmju svārstībām salīdzinājumā ar vērtības izmaiņām hipotētiskām eiroobligācijām *euro* valūtā. Tādējādi, ja emitētās eiroobligācijas ASV dolāros tiktu dzēstas pirms termiņa atbilstoši to tā brīža tirgus cenai, tad attiecīgi, pārtraucot arī pretim noslēgtos CCIRS darījumus, abas šīs darbības naudas izteiksmē savstarpēji kompensētos.

IRS darījumiem saskaņā ar līgumu nosacījumiem paredzēti neto norēķini, tādēļ naudas plūsmas no IRS līgumiem uzrādītas neto vērtībā.

35. tabula. Atvasināto finanšu instrumentu nediskontētās nākotnes naudas plūsmas termiņa struktūra 2016. gada 31. decembrī (euro)

Atvasināto finanšu instrumentu līgumi	līdz 12 mēnešiem	1 - 5 gadi	vairāk kā 5 gadi	Kopā
A	1	2	3	4
Valūtas nākotnes līgumi (FORWARD)				
Ienākošā naudas plūsma	2 144 895	2 323 882	368 358	4 837 135

⁶ Valsts kase FORWARD un CCIRS darījumus sākotnēji atzīst un turpmāk novērtē tos patiesajā vērtībā, pielietojot nākotnes naudas plūsmu diskontēšanas metodi.

⁷ Valsts kase uz 31.12.2016. IRS darījumus novērtē to patiesajā vērtībā, pielietojot nākotnes naudas plūsmu diskontēšanas metodi.

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Atvasināto finanšu instrumentu līgumi	līdz 12 mēnešiem	1 - 5 gadi	vairāk kā 5 gadi	Kopā
A	1	2	3	4
Izejošā naudas plūsma	-1 663 675	-1 802 504	-285 715	-3 751 894
Procentu mijmaiņas līgumi (IRS) (neto norēķini) ⁸				
Izejošā naudas plūsma	-14 330 095	-50 935 909	-6 797 421	-72 063 425
Valūtu un procentu likmju mijmaiņas līgumi (CCIRS) (bruto norēķini)				
Ienākošā naudas plūsma	1 011 787 423	1 158 642 473	0	2 170 429 896
Izejošā naudas plūsma	-811 954 903	-897 624 176	0	-1 709 579 079

Notikumi pēc bilances datuma

Likums "Par valsts budžetu 2017. gadam" atļauj finanšu ministram pārņemt valsts SIA "Aknīstes psihoneiroloģiskā slimnīca", valsts SIA "Bērnu psihoneiroloģiskā slimnīca "Ainaži"", valsts SIA "Bērnu klīniskā universitātes slimnīca", valsts SIA "Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca", valsts SIA "Slimnīca "Ģintermuiža"", valsts SIA "Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca", valsts SIA "Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca", valsts SIA "Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs", SIA "Ludzas medicīnas centrs" un SIA "Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca" valsts vārdā galvotās saistības atbilstoši faktiskajam valsts vārdā galvoto saistību atlikumam, saglabājot prasījuma tiesības pret minētajām kapitālsabiedrībām.

Ņemot vērā minēto 2017. gada 31. janvārī Valsts kase pārņēma valsts vārdā galvotās saistības 19 329 313 *euro* vērtībā un vienlaicīgi Veselības ministrija atzina pamatkapitāla palielinājumu sekojošās kapitālsabiedrībās – SIA "Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs" 7 386 272 *euro* vērtībā, SIA „Ludzas medicīnas centrs” 4 242 680 *euro* vērtībā, valsts SIA „Aknīstes psihoneiroloģiskā slimnīca” 3 788 721 *euro* vērtībā, valsts SIA „Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca” 2 288 488 *euro* vērtībā un valsts SIA "Bērnu psihoneiroloģiskā slimnīca "Ainaži"" 1 623 151 *euro* vērtībā. 2016. gada finanšu bilancē iepriekš minētās valsts vārdā galvotās saistības uzskaitītas kā īstermiņa uzkrātajās saistībās.

2017. gada sākumā veikta SIA "Latvijas piens" valsts galvotā kredīta AS "SEB banka" pārkreditācija, kā rezultātā 2011. gada 16. jūnijā izsniegtais valsts galvojums AS "SEB banka" par SIA "Latvijas piens" saistībām 2017. gada 11. aprīlī pilnībā izbeigts.

AS "Reverta" īstenojot EK apstiprināto restrukturizācijas plānu, kas paredz AS "Reverta" portfeļa izstrādi un uzņēmuma darbības izbeigšanu līdz 2017. gada beigām, AS "Reverta" noslēdza līgumu ar SIA "KMPG Baltics" par konsultāciju sniegšanu AS "Reverta" kredītportfeļu un nekustamā īpašuma portfeļu pārdošanas procesā. No uzrunātajiem 65 potenciālajiem investoriem konfidencialitātes līgumus parakstīja piecpadsmit. 2016. gada novembrī šiem investoriem piešķirta pieeja virtuālajai datu telpai un jau 2016. gada decembrī septiņi potenciālie investori izteica nesaistošos piedāvājumus. Atbilstoši konsultanta "KMPG Baltics" ieteikumam, četri labāko piedāvājumu izteicēji ir uzaicināti piedalīties padziļinātajā AS "Reverta" kredītportfeļa izpētē.

2017. gada janvāra beigās četri potenciālie investori uzsāka AS "Reverta" kredītportfeļu padziļināto izpēti. 2017. gada marta beigās investori izteica savus saistošos piedāvājumus un šobrīd norit darbs pie to izvērtēšanas.

2017. gada februārī un maijā AS "Reverta" veica procentu maksājumus valsts budžetam 7 321 482 *euro* apmērā.

Lai nodrošinātu atbilstību EK apstiprinātajam Restrukturizācijas plānam (lēmums par

⁸ Nākotnes mainīgās, bet vēl nefiksētās, procentu likmes naudas plūsmas aprēķinam izmantotas FORWARD likmes, kas noteiktas balstoties uz Bloomberg finanšu informācijas sistēmas terminālā pēdējā saimnieciskā gada darba dienā fiksētām peļņas līknēm.

valsts atbalstu C 26/2009 (iepriekš N 289/2009)), pārskatītajam Restrukturizācijas plānam (lēmums SA.36612 – 2014/C (iepriekš 2013/NN)) un grozījumiem Komercedarbības atbalsta kontroles likumā, kas stājušies spēkā 2017. gada 3. martā, plānots 2017. gada 1. jūlijā uzsākt AS “Reverta” likvidāciju.

Saskaņā ar Iekšlietu ministrijas sniegto informāciju, ar Administratīvās rajona tiesas 2016. gada 26. jūlija spriedumu lietā Nr. A420285614 nopriests apmierināt SIA “Biznesa augstskola Turība” pieteikumu un uzlikt par pienākumu Nodrošinājuma valsts aģentūrai atlīdzināt SIA “Biznesa augstskola Turība” mantiskos zaudējumus 169 195,95 euro apmērā par negūto peļņu sakarā ar zaudējumu iepirkuma procesā. Nodrošinājuma valsts aģentūra 2016. gada 24. augustā minēto spriedumu pārsūdzēja Latvijas Republikas Augstākajā tiesā. Minēto tiesas spriedumu pārsūdzēja arī Iepirkumu uzraudzības birojs un Rīgas Stradiņa universitāte. Latvijas Republikas Augstākā tiesa 2016. gada 5. septembrī paziņoja, ka kasācijas sūdzības ir pieņemtas. Sakarā ar to, ka atlīdzināmā summa netika ieģrāmatota pārskata gadā, tā ietekmēja gada pārskata budžeta izpildes rezultātu. Atlīdzināmā summa tiks ieģrāmatota 2017. gadā kā uzkrājumi paredzamajām saistībām.

Par Lielvārdes novada pašvaldības veiktajām darbībām saistībā ar domes deputāta J.Āboliņa 2015. gadā parakstīto “Promissory Note”. Pamatojoties uz Lielvārdes novada pašvaldības iesniegumu Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departaments 2017. gada 17. martā uzsāka kriminālprocesu. Kriminālprocess ir nosūtīts izmeklēšanai Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldei. Kriminālprocesa ietvaros ir aizturētas sešas personas, bet pirmstiesas izmeklēšana kriminālprocesā vēl turpinās. Savukārt, pamatojoties uz Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta 2017. gada 16. martā Ogres rajona tiesā iesniegtā prasības pieteikuma Lielvārdes novada pašvaldības interesēs Ogres rajona tiesa ir ierosinājusi civillietu pret Jāni Āboliņu un Riverside HK Ltd., Eiropas biroju par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža.

Kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekme uz valsts vai pašvaldības budžetu izdevumiem nākotnē

Ministrijas, centrālās valsts iestādes un pašvaldības ir veikušas kapitālsabiedrību turpmākās darbības izvērtēšanu atbilstoši Ministru kabineta 2012. gada 25. septembra noteikumiem Nr. 643 “Kārtība, kādā ministrijas un centrālās valsts iestādes, kā arī pašvaldības apkopo kapitālsabiedrību finanšu pārskatus un finanšu informāciju” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 643) un ir sniegušas novērtējumu par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz valsts vai pašvaldības budžetu.

Saskaņā ar MK noteikumos Nr. 643 noteikto 68 valsts kapitālsabiedrības un divas SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” meitas uzņēmumi iesniegušas anketu par kapitālsabiedrības darbības turpināšanas principa piemērošanu. Kopsavilkuma ziņojumu par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz valsts budžeta izdevumiem (turpmāk – Kopsavilkuma ziņojums) turpmākajos trīs gados ministrijas iesniegušas par 69 kapitālsabiedrībām. Finansējums plānots 52 valsts kapitālsabiedrībām jeb 75,4 % no valsts kapitālsabiedrībām, kuras uzrādītas Kopsavilkuma ziņojumā.

Valsts kapitālsabiedrību būtiskākie riska rādītāji apkopoti 36. tabulā.

36. tabula. Valsts kapitālsabiedrību būtiskākie vispārējā riska rādītāji

Riska rādītājs	Kapitālsabiedrību skaits	Kapitālsabiedrību skaits, kurām plāno piešķirt finansējumu
A	1	2
Pārskata gadā zaudējumi pirms nodokļiem	27	23

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Riska rādītājs	Kapitālsabiedrību skaits	Kapitālsabiedrību skaits, kurām plāno piešķirt finansējumu
Apgrozāmā kapitāla nepietiekamība	25	25
Negatīva pamatdarbības naudas plūsma	23	22
Koriģētais pašu kapitāls ir mazāks nekā 10% no aktīvu kopsummas	22	20

Ministrijas un centrālās valsts iestādes, sagatavojot 2016. gada pārskatu, novērtējušas kapitālsabiedrībām nepieciešamā finansējuma apmēru negatīvās naudas plūsmas segšanai un valsts deleģēto funkciju veikšanai (skatīt 37. tabulu).

37. tabula. Apstiprinātais finansējums valsts kapitālsabiedrībām (euro)

Finansējuma avoti	2017. gadā	2018. gadā	2019. gadā
A	1	2	3
Plāno saņemt no valsts vai pašvaldības budžeta subsīdiju, dotāciju vai ieguldījuma veidā	340 801 114	108 970 518	103 748 477
Plāno aizņemt no valsts budžeta vai komercbankām	945 551 021	870 909 220	712 363 387
Kopā:	1 286 352 135	979 879 738	816 111 864

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju Kopsavilkuma ziņojumā 2017. gadā plānotais finansējums valsts kapitālsabiedrībām, tai skaitā subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu veidā, ir 340 801 114 euro, kas ir 10,5 % no likumā “Par valsts budžetu 2017. gadam” plānotajiem valsts budžeta izdevumiem un ieguldījumiem akcijās un citā līdzdalībā pašu kapitālā. Plānotais finansējuma apjoms 2017. gadā ir par 4,2 % lielāks nekā 2016. gadā. Vislielākais plānotais finansējuma pieaugums ir Veselības ministrijai – 5,58 %. Plānotais finansējuma apjoms no kopējiem ministriju un centrālo valsts iestāžu pamatbudžeta izdevumiem 2017. gadā apkopots 38. tabulā.

38. tabula Ministriju un centrālo valsts iestāžu plānotais finansējums valsts kapitālsabiedrībām no kopējiem plānotiem izdevumiem 2017. gadā

Ministrija	Kopsavilkumā uzrādītais 2017. gadam apstiprinātais finansējums (euro)	Finansējums no valsts budžeta pret kopējiem ministrijas/centrālās valsts iestādes izdevumiem (%) ⁹
A	1	2
Zemkopības ministrija	3 875 388	0.6
Kultūras ministrija	24 079 801	15.5
Ekonomikas ministrija	642 153	0.4
Finanšu ministrija	15 674 798	2.1 (t.sk. ieguldījums akcijās)
Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome	21 950 252	89.7
Veselības ministrija	235 874 158 ¹⁰	30.0
Satiksmes ministrija	26 933 649	7.2

⁹ Aprēķināts pret likumā “Par valsts budžetu 2017. gadam” apstiprināto budžeta plānu

¹⁰ Saskaņā ar likuma “Par valsts budžetu 2017. gadam” 53. p. 2. d. atļauts finanšu ministram palielināt aproprāciju Veselības ministrijai par 170 021 374 euro, paredzot dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem, kapitālsabiedrību pamatkapitāla palielināšanai ar finanšu ieguldījumu.

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Ministrija	Kopsavilkumā uzrādītais 2017. gadam apstiprinātais finansējums (euro)	Finansējums no valsts budžeta pret kopējiem ministrijas/centrālās valsts iestādes izdevumiem (%) ⁹
Izglītības un zinātnes ministrija	5 903 467	1.84
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	5 867 448	8.8
Kopā:	340 801 114	x

2017. gadā no kapitālsabiedrībām plānotā finansējuma 26,5 % apmērā nodrošinās valsts budžeta subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu pašu kapitālā veidā (skatīt 1. attēlu).

Lielākos plānotos ieguldījumus subsīdiju vai dotāciju veidā 2017. gadā ir norādījuši Veselības ministrija – Nacionālais veselības dienests noslēdzis līgumus par pakalpojumu apmaksu personām ar prognozējamu invaliditāti un pakalpojumiem, kas sniegti ilgstoši slimojošām personām darbaspējīgā vecumā, ilgstošu mākslīgo plaušu ventilāciju un aprūpi. Pakalpojumu apmaksu Veselības ministrijas kapitālsabiedrībām plānota 235 874 158 euro apmērā, t.sk.:

- SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” – 81 293 863 euro vērtībā;
- SIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” – 72 757 684 euro vērtībā;
- valsts SIA “Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” – 32 897 707 euro vērtībā.

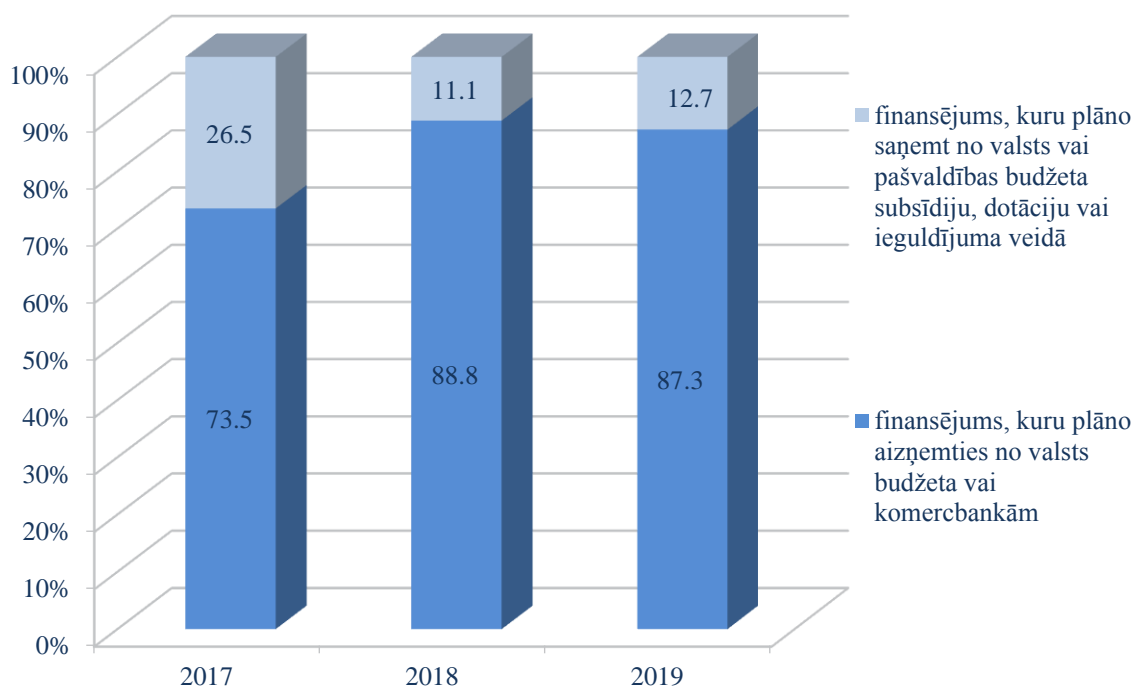
Aizņemtā finansējums no valsts vai komercbankām 2017.gadā plānots 73,5 % no kopējā plānotā finansējuma valsts kapitālsabiedrībām.

Lielākie aizņēmumi 2017. gadā plānoti šādām valsts kapitālsabiedrībām:

- AS “Latvenergo” (Ekonomikas ministrija) 847 018 786 euro vērtībā turpmāko investīciju projektu finansēšanai;
- AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” (Finanšu ministrija, Zemkopības ministrija, Ekonomikas ministrija) 37 800 000 euro vērtībā, valsts atbalsta programmu līdzfinansēšanai;
- valsts AS “Privatizācijas aģentūra” (Ekonomikas ministrija) 34 727 765 euro vērtībā valsts pārvaldes funkciju veikšanai.

Cits finansējums, kuru nodrošinās kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētājs, kas nav ministrija vai centrālā valsts iestāde laika periodam no 2017. līdz 2019. gadam valsts kapitālsabiedrībās nav plānots.

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

1. attēls. Plānotais valsts kapitālsabiedrību finansējuma strukturālais sadalījums % 2017., 2018. un 2019. gadā

Attiecībā uz pašvaldību budžetu izdevumiem anketu par kapitālsabiedrības darbības turpināšanas principa piemērošanu iesniegušas 323 pašvaldību kapitālsabiedrības. Kopsavilkuma ziņojumu pašvaldības iesniegušas par 330 kapitālsabiedrībām, no kurām 132 kapitālsabiedrībām jeb 40 % turpmākajiem trīs gadiem plānots finansējums.

Pašvaldību kapitālsabiedrību būtiskākie riska rādītāji apkopoti 39. tabulā.

39. tabula. Pašvaldību kapitālsabiedrību būtiskākie vispārējā riska rādītāji

Riska rādītājs	Kapitālsabiedrību skaits	Kapitālsabiedrību skaits, kurām plāno piešķirt finansējumu
A	1	2
Pārskata gadā zaudējumi pirms nodokļiem	138	59
Apgrozāmā kapitāla nepietiekamība	64	30
Negatīva pamatdarbības naudas plūsma	45	24
Koriģētais pašu kapitāls ir mazāks nekā 10 % no aktīvu kopsummas	31	12

Pašvaldības, sagatavojot 2016. gada pārskatu, novērtējušas kapitālsabiedrībām nepieciešamā finansējuma apmēru negatīvās naudas plūsmas segšanai un pašvaldību deleģēto funkciju veikšanai (skatīt 40. tabulu).

40. tabula. Apstiprinātais finansējums pašvaldību kapitālsabiedrībām (euro)

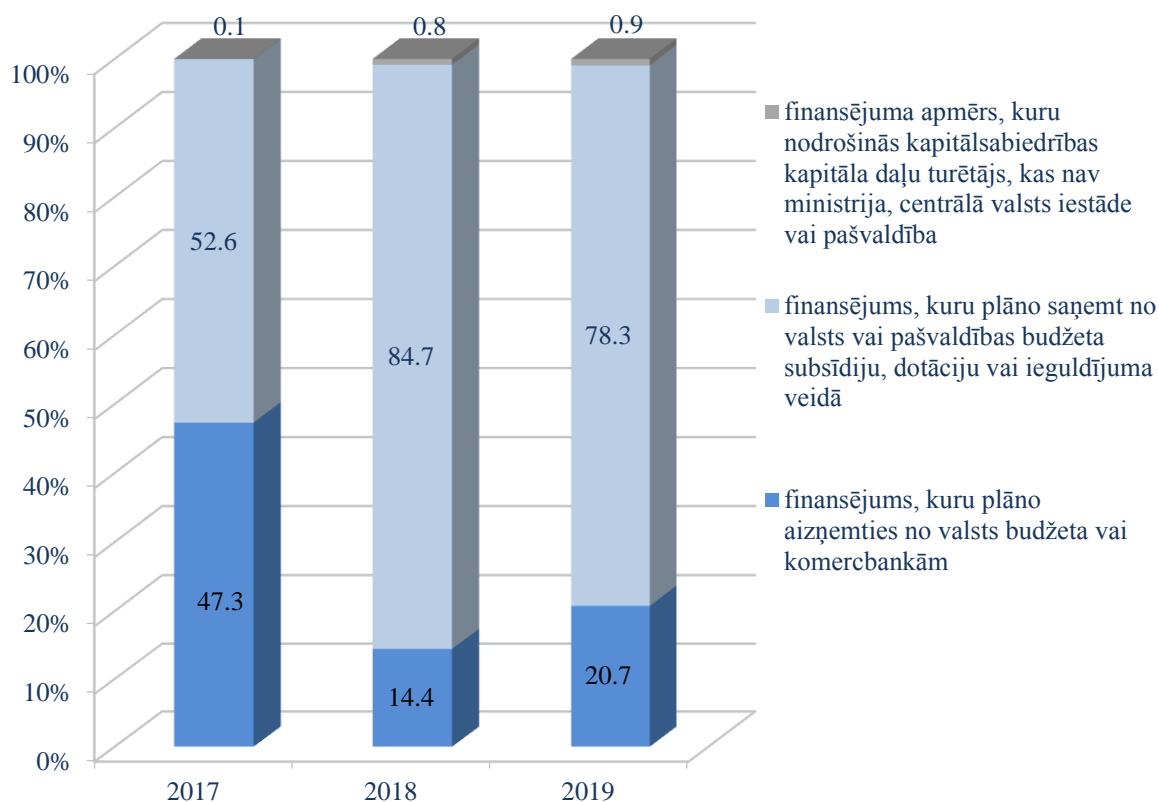
Finansējuma avots	2017. gadā	2018. gadā	2019. gadā
A	1	2	3
Plāno aizņemt no valsts budžeta vai komercbankām	125 733 605	2 578 456	3 637 663
Plāno saņemt no valsts vai pašvaldības budžeta subsīdiju, dotāciju vai ieguldījuma veidā	139 906 368	15 123 663	13 741 198

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Finansējuma avots	2017. gadā	2018. gadā	2019. gadā
Cits finansējums, kuru nodrošinās kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētājs, kas nav ministrija, centrālā valsts iestāde vai pašvaldība	155 810	150 000	165 000
Kopā:	265 795 783	17 852 119	17 543 861

2017. gadā no kapitālsabiedrībām plānotā finansējuma 52,6 % apmērā nodrošinās subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu pašu kapitālā veidā, kas ir par 17,9 % mazāk kā 2016. gadā (skatīt 2. attēlu). Ja vienas kapitālsabiedrības kapitāla daļas pieder vairākām pašvaldībām vai valstij un pašvaldībai, tad norādīts kopējais finansējums, kuru saskaņā ar kapitālsabiedrības apstiprināto budžetu plānots saņemt no visiem dalībniekiem. Kopumā 2017. gadā finansējumu plāno 55 pašvaldības, kas ir par 25 pašvaldībām jeb 21 % vairāk nekā 2016. gadā.

2017. gada apstiprinātais finansējums subsīdijām, dotācijām vai ieguldījumiem pašu kapitālā ir 5,2 % no pašvaldību 2017. gada plānotajiem pamatbudžeta izdevumiem. Lielākais finansējums 2017. gadā plānots Mārupes novada pašvaldībai – 18,1 %, Rīgas pilsētas pašvaldībai – 11,3 % un Daugavpils pilsētas pašvaldībai – 7,5 %.

2. attēls. Plānotais pašvaldību kapitālsabiedrību finansējuma strukturālais sadalījums % 2017., 2018. un 2019. gadā

Lielākais finansējums 2017. gadā plānots:

- SIA “Rīgas satiksme” (Rīgas pilsētas pašvaldība) 96 785 514 euro vērtībā, pasūtījuma līgumam par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta maršrutu tīklā;

- AS “Mārupes komunālie pakalpojumi” (Mārupes novada pašvaldība) 6 263 851 *euro* vērtībā Kohēzijas fonda projekta “Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība” 4. kārtas realizācijai, siltumapgādes sistēmas attīstībai un ūdens izbūvei novadā;
- AS “Daugavpils satiksme” (Daugavpils pilsētas pašvaldība) 4 319 488 *euro* vērtībā pašvaldības deleģēto funkciju veikšanai.

2017. gadā 25 pašvaldību kapitālsabiedrības, kas ir par 9 kapitālsabiedrībām vairāk nekā 2016. gadā, plāno aizņemties no valsts budžeta vai komercbankām, kas veido 47,3 % no kopējā plānotā finansējuma.

Lielākos aizņēmumus 2017. gadā plāno:

- SIA “Rīgas satiksme” (Rīgas pilsētas pašvaldība) 92 168 206 *euro* vērtībā;
- SIA “Rīgas ūdens” (Rīgas pilsētas pašvaldība) 18 000 000 *euro* vērtībā;
- SIA “Rīgas namu pārvaldnieks” (Rīgas pilsētas pašvaldība) 7 849 081 *euro* vērtībā.

2017. gadā citu finansējumu, kuru nodrošinās kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētājs, kas nav pašvaldība un kas veido 0,1 % no kopējā plānotā finansējuma, plāno četras kapitālsabiedrības.